

ÖKAD TRYGGHET OCH MINSKAD BROTTSLIGHET

Innehållsförteckning

EN EFFEKTIVARE BROTTSBEKÄMPNING	3
UL1 Utlåtande ekonomisk - och grov organiserad brottslighet.....	3
UL2 Utlåtande polisfrågor.....	12
UL3 Utlåtande bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn.....	17
ETT KRIMINALPOLITISKT HELHETSPERSPEKTIV	60
UL4 Utlåtande straff och kriminalvård.....	60
UL5 Utlåtande integritet.....	73
UL6 Utlåtande domstolsfrågor och nämndemän	82

EN EFFEKTIVARE BROTTSBEKÄMPNING

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna L1:1, L2:1, L3:1, L4:1, L5:1, L6:1, L6:2

UL1 Utlåtande ekonomisk - och grov organiserad brottslighet

En av våra viktigaste frågor framöver kommer att vara att bekämpa den grova organiserade brottsligheten som breder ut sig i samhället. Den ägnar sig åt allt från ekonomisk brottslighet, människohandel och utpressning till rån och bedrägerier med mera. Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den organiserade brottsligheten och allvarlig ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet. Svarta pengar flyttas mellan banker och företag i olika länder för att tvättas vita och kunna användas i konsumtion. Men vita pengar görs även svarta för att bland annat kunna betala svart arbetskraft.

Ingen vet riktigt hur mycket pengar som omsätts genom den organiserade brottsligheten i världen, men det rör sig om enorma belopp. Även i Sverige handlar det om stora belopp. Skatteverket bedömde för några år sedan att summan av uteblivna skatter på grund av fel och brott uppgick till 130 miljarder kronor, varav 100 miljarder kunde kopplas till företagssektorn. Inom vissa branscher har ekobrotten varit mer förekommande än andra. Enligt Brottsförebyggande rådet kostar den ekonomiska brottsligheten samhället långt mer pengar än den traditionella brottsligheten.

Det kommer att krävas både ytterligare ökad samverkan mellan myndigheter och ett starkt rättsväsende för att bekämpa ekonomisk och grov organiserad brottslighet. Den mobilisering mot organiserad brottslighet som skett av den nuvarande regeringen och som inneburit att flera myndigheter nu samarbetar bättre har varit nödvändig, men den kan bli bättre. Socialdemokraterna har genom motioner i riksdagen fört fram ett antal förslag för att förstärka kampen mot denna typ av kriminalitet. Det handlar om förstärkta resurser till Polisen och Ekobrottsmyndigheten, men även ett behov av en nationell spjutspetsorganisation för att bättre kunna effektivisera arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Nu slås dagens 21 lokala polismyndigheter ihop till en central myndighet. En sammanslagning ger fördelar både vad gäller resursfördelningen och styrningen av verksamheten. Det skapar möjligheter att effektivisera den administration som samtliga polismyndigheter idag måste stå för själva och vässa arbetet med den organiserade brottsligheten. Andra förslag som lagts av Socialdemokraterna i riksdagen är skarpare lagstiftning och bättre möjligheter för polis och tull att komma åt illegala vapen.

En av de viktigaste åtgärderna som krävs är att bekämpa drivkrafterna bakom grov organiserad brottslighet. Därför bör arbetet med att minska de kriminella vinsterna prioriteras. Då är bland annat effektivare verktyg för att bekämpa penningtvätt nödvändigt. Penningtvätt och skattebrott hänger

samman. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. I det avseendet kan det vara värt att beakta förslag som innebär att generalfullmakter bör godkännas av Bolagsverket.

Det finns även ett antal skarpa förslag inom skatteområdet, såsom att utvidga systemet med personal- eller närvaroliggare och oannonserade kontrollbesök, att månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt, en översyn av F-skatten utifrån flera problem som finns idag och att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) införs för taxametrar inom taxinäringen.

Den socialdemokratiska regeringen presenterade en handlingsplan mot den ekonomiska brottsligheten 2004. Det arbetet har den borgerliga regeringen dessvärre valt att inte fullfölja. Socialdemokraterna i riksdagen har därför motionerat om en ny handlingsplan med ett bredare grepp där både grov organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet ingår.

Ett antal motionärer föreslår ett inrättande av en ekobrottskommission. Det finns även förslag om att utreda frågan om att slå ihop Tullen och Polisen. Mot bakgrund av de förslag om förbättringar som redovisats ovan samt det stora arbete som kommer att ske då polisen kommer att organiseras om i landet och gå från 21 myndigheter till en myndighet, anser partistyrelsen i dagsläget att det inte aktuellt är att driva frågan om att utreda en sammanslagning mellan Tullen och Polisen eller att inrätta en särskild ekobrottskommission.

Partikongressen föreslås besluta:

att bifalla motionen L4:1

L4:1 (Gävle arbetarekommun) att med kraft verka för att minska den ekonomiska brottsligheten

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L1:1, L2:1, L3:1, L5:1, L6:1, L6:2

L1:1 (Ekerö arbetarekommun) att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

L2:1 (Täby arbetarekommun) att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

L3:1 (Huddinge arbetarekommun) att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

L5:1 (Ekerö arbetarekommun) att partiet verkar för att generalfullmakter ej kan skrivas med giltig verkan om de inte är registrerad av bolagsverket

L6:1 (Höganäs arbetarekommun) att låta utreda möjligheten om en sammanslagning av polis och tull kan ge ökade resurser i kampen mot den organiserade brottsligheten såväl den internationella som har verksamhet i Sverige som den nationella

L6:2 (Höganäs arbetarekommun) att organisationsvinsterna helt nyttjas till aktivt brottsbekämpningsarbete

MOTION L1

EKERÖ ARBETAREKOMMUN

Ekobrotten – ett hot mot den svenska välfärden

Den svarta ekonomiska sektorn expanderar. Handel med människor som jobbar för slavlöner. Våld och hot. Pengatvätt åt den grova organiserade brottsligheten. Uteblivna löneutbetalningar till människor som riskerat allt för att komma till Sverige och arbeta. Miljarder i undanhållna skattebetalningar som går rakt ner i kriminellas fickor. Snedvriden konkurrens i bransch efter bransch. Seriösa företagare som vittnar om att de inte har kunnat fortsätta bedriva sina livsverk när brottslingar har förstört deras marknad.

Den ekonomiska brottsligheten är förödande. Dels för de människor som drabbas direkt. Men indirekt drabbas alla då skatteintäkter inte kommer välfärden till del och den allmänna skattemoralen urholkas. Det är inte konstigt att konsumenter som hela tiden tillfrågas om de vill använda svarta tjänster till slut utgår ifrån att alla andra gör det och därmed faller till föga.

Allt för länge har problemen ignorerats. Kanske beror det på att ingen exakt kan säga hur stort problemet är. Det vi vet är att det varje år rör sig om miljarder. Vi vet också att problemet är tilltagande.

Det finns en naiv inställning som inneburit att regelförenklingar inte nödvändigtvis lättat den administrativa bördan för seriösa företag men gjort det enklare för brottslingar att utnyttja systemen. Det finns också en föreställning om att näringslivets aktörer skulle vara emot ett bättre strategiskt arbete mot organiserad brottslighet. Ingenting kunde vara mer fel. Den ekonomiska brottsligheten utestänger till syende och sist förutsättningarna seriösa företagare ifrån att kunna bedriva sin verksamhet. Det rör inte den bästa regelförändring i världen på.

Brottsbekämpande myndigheter, fackföreningsrörelsen och branschorganisationerna är överens. Regjäla krafttag måste tas mot den ekonomiska och organiserade brottsligheten. Arbetet kan delas in i tre kluster.

För det första. Tillståndsgivning och uppföljning av näringsverksamhet. Vem får möjlighet att verka som näringsidkare i Sverige? Hur rapporterar denne sin verksamhet till berörda myndigheter och hur har dessa myndigheter möjlighet att kontrollera näringsidkaren. Ett exempel på regelförändringar som lett till att myndigheternas kontrollansvar försvårats är att det från och med 2009 blev lättare att få f-skattesedel, vilket även underlättar för den med brottsliga avsikter. Dessutom har regeringen slopat kravet på att även mindre aktiebolag måste ha en revisor. Man har gett företag möjlighet att redovisa fyra gånger, och i vissa fall bara en gång, om året. Detta är av stor betydelse när ett företag går i konkurs. När bokföringen inte är aktuell blir det närmast omöjligt att se vad som föranledde konkursen. Generalfullmakter kan användas av människor som har lagens ögon på sig, i syfte att nyttja någon annan för att bedriva affärer.

För det andra. Arbetstagarens ställning hos arbetsgivaren. För att garantera att arbetstagare inte utnyttjas av oseriösa arbetsgivare måste myndigheter och fackliga organisationer kunna kontrollera vem som jobbar var och med vilket avtal. Det har föreslagits att arbetsgivare ska inkomma med kontrolluppgifter till skatteverket månadsvis istället för det som gäller idag, årsvis. Vidare har föreslagits en utvidgad användning av så kallad personalliggare där inte enbart anställd personal utan alla som deltar i verksamheten ska noteras. Dessutom har projekt genomförts där kommuner kräver att samtliga inblandade i byggentreprenader där kommunen är byggherre följer ett regelverk som innebär att uppdragsgivaren i förväg ska få namn och personnummer på alla som har rätt att vistas på arbetsplatsen och att daglig närvaro-förteckning förs. Förslag om att lagstifta om arbetstagares rätt till lönespecifikation har väckts.

För det tredje. Kontanthantering. I branscher där kontanter hanteras i hög grad ökar också riskerna för att den ekonomiska brottsligheten letar sig in. Här kan en utvidgning av skyldigheten att ha kassaregister ske. Idag undantas exempelvis torg- och marknadshandel från denna skyldighet. Det omöjliggör effektiv kontroll av omsättning och momsinsbetalningar. Särskild kontroll av företag som tillhandahåller stora belopp i kontanter är ett annat förslag som väckts.

Sammantaget kan konstateras att det idag inte finns någon aktör som har helhetsansvaret för att se över lagstiftningen och konsekvenserna av den ekonomiska brottsligheten. Det är en stor brist som allvarligt skadar enskilda människor och hela det svenska samhället.

Partikongressen föreslår besluta:

L1:1 att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

Ekerö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L2

TÄBY ARBETAREKOMMUN

Ekobrotten – ett hot mot den svenska välfärden

Den svarta ekonomiska sektorn expanderar. Handel med människor som jobbar för slavlöner. Våld och hot. Pengatvätt åt den grova organiserade brottsligheten. Uteblivna löneutbetalningar till människor som riskerat allt för att komma till Sverige och arbeta. Miljarder i undanhållna skattebetalningar som går rakt ner i kriminellas fickor. Snedvriden konkurrens i bransch efter bransch.

Seriösa företagare som vittnar om att de inte har kunnat fortsätta bedriva sina livsverk när brottslingar har förstört deras marknad. Den ekonomiska brottsligheten är förödande. Dels för de människor som drabbas direkt. Men indirekt drabbas alla då skatteintäkter inte kommer välfärden till del och den allmänna

skattemoralen urholkas. Det är inte konstigt att konsumenter som hela tiden tillfrågas om de vill använda svarta tjänster till slut utgår ifrån att alla andra gör det och därmed faller till föga.

Allt för länge har problemen ignorerats. Kanske beror det på att ingen exakt kan säga hur stort problemet är. Det vi vet är att det varje år rör sig om miljarder. Vi vet också att problemet är tilltagande.

Det finns en naiv inställning som inneburit att regelförenklingar inte nödvändigtvis lättat den administrativa bördan för seriösa företag men gjort det enklare för brottslingar att utnyttja systemen. Det finns också en föreställning om att näringslivets aktörer skulle vara emot ett bättre strategiskt arbete mot organiserad brottslighet. Ingenting kunde vara mer fel. Den ekonomiska brottsligheten utestänger till syende och sist förutsättningarna seriösa företagare ifrån att kunna bedriva sin verksamhet. Det rör inte den bästa regelförändring i världen på.

Brottsbekämpande myndigheter, fackföreningsrörelsen och branschorganisationerna är överens. Rejala krafttag måste tas mot den ekonomiska och organiserade brottsligheten. Arbetet kan delas in i tre kluster.

För det första. Tillståndsgivning och uppföljning av näringsverksamhet. Vem får möjlighet att verka som näringsidkare i Sverige? Hur rapporterar denne sin verksamhet till berörda myndigheter och hur har dessa myndigheter möjlighet att kontrollera näringsidkaren. Ett exempel på regelförändringar som lett till att myndigheternas kontrollansvar försvårats är att det från och med 2009 blev lättare att få f-skattesedel, vilket även underlättar för den med brottsliga avsikter. Dessutom har regeringen slopat kravet på att även mindre aktiebolag måste ha en revisor. Man har gett företag möjlighet att redovisa fyra gånger, och i vissa fall bara en gång, om året. Detta är av stor betydelse när ett företag går i konkurs. När bokföringen inte är aktuell blir det närmast omöjligt att se vad som föranledde konkursen. Generalfullmakter kan användas av människor som har lagens ögon på sig, i syfte att nyttja någon annan för att bedriva affärer.

För det andra. Arbetstagarens ställning hos arbetsgivaren. För att garantera att arbetstagare inte utnyttjas av oseriösa arbetsgivare måste myndigheter och fackliga organisationer kunna kontrollera vem som jobbar var och med vilket avtal. Det har föreslagits att arbetsgivare ska inkomma med kontrolluppgifter till skatteverket månadsvis istället för det som gäller idag, årsvis. Vidare har föreslagits en utvidgad användning av så kallad personalliggare där inte enbart anställd personal utan alla som deltar i verksamheten ska noteras. Dessutom har projekt genomförts där kommuner kräver att samtliga inblandade i byggtreprenader där kommunen är byggherre följer ett regelverk som innebär att uppdragsgivaren i förväg ska få namn och personnummer på alla som har rätt att vistas på arbetsplatsen och att daglig närvaroförteckning förs. Förslag om att lagstifta om arbetstagares rätt till lönespecifikation har väckts.

För det tredje. Kontanthantering. I branscher där kontanter hanteras i hög grad ökar också riskerna för att den ekonomiska brottsligheten letar sig in. Här kan en utvidgning av skyldigheten att ha kassaregister ske. Idag undantas exempelvis torg- och marknadshandel från denna skyldighet. Det omöjliggör effektiv kontroll av omsättning och momsinsbetalningar. Särskild kontroll av företag som tillhandahåller stora belopp i kontanter är ett annat förslag som väckts.

Sammantaget kan konstateras att det idag inte finns någon aktör som har helhetsansvaret för att se över lagstiftningen och konsekvenserna av den ekonomiska brottsligheten. Det är en stor brist som allvarligt skadar enskilda människor och hela det svenska samhället.

Partikongressen föreslås besluta:

L2:1 att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

Magnus Hedberg, Leif Nysmed, Fredrik Sirberg och Maryam Yazdanfar
Täby arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L3

HUDDINGE ARBETAREKOMMUN

Ekobrotten – ett hot mot den svenska välfärden

Den svarta ekonomiska sektorn expanderar. Handel med människor som jobbar för slavlöner. Våld och hot. Pengatvätt åt den grova organiserade brottsligheten. Uteblivna löneutbetalningar till människor som riskerat allt för att komma till Sverige och arbeta. Miljarder i undanhållna skattebetalningar som går rakt ner i kriminellas fickor. Snedvriden konkurrens i bransch efter bransch. Seriösa företagare som vittnar om att de inte har kunnat fortsätta bedriva sina livsverk när brottslingar har förstört deras marknad.

Den ekonomiska brottsligheten är förödande. Dels för de människor som drabbas direkt. Men indirekt drabbas alla då skatteintäkter inte kommer välfärden till del och den allmänna skattemoralen urholkas. Det är inte konstigt att konsumenter som hela tiden tillfrågas om de vill använda svarta tjänster till slut utgår ifrån att alla andra gör det och därmed faller till föga.

Allt för länge har problemen ignorerats. Kanske beror det på att ingen exakt kan säga hur stort problemet är. Det vi vet är att det varje år rör sig om miljarder. Vi vet också att problemet är tilltagande.

Det finns en naiv inställning som inneburit att regelförenklingar inte nödvändigtvis lättat den administrativa bördan för seriösa företag men gjort det enklare för brottslingar att utnyttja systemen. Det finns också en föreställning om att näringslivets aktörer skulle vara emot ett bättre strategiskt arbete mot organiserad brottslighet. Ingenting kunde vara mer fel. Den ekonomiska brottsligheten utestänger till syende och sist förutsättningarna seriösa företagare ifrån att kunna bedriva sin verksamhet. Det rör inte den bästa regelförändring i världen på.

Brottsbekämpande myndigheter, fackföreningsrörelsen och branschorganisationerna är överens. Regjäla krafttag måste tas mot den ekonomiska och organiserade brottsligheten. Arbetet kan delas in i tre kluster.

För det första. Tillståndsgivning och uppföljning av näringsverksamhet. Vem får möjlighet att verka som näringsidkare i Sverige? Hur rapporterar denne sin verksamhet till berörda myndigheter och hur har dessa myndigheter möjlighet att kontrollera näringsidkaren. Ett exempel på regelförändringar som lett till att myndigheternas kontrollansvar försvårats är att det från och med 2009 blev lättare att få f-skattsedel, vilket även underlättar för den med brottsliga avsikter. Dessutom har regeringen slopat kravet på att även mindre aktiebolag måste ha en revisor. Man har gett företag möjlighet att redovisa fyra gånger, och i vissa fall bara en gång, om året. Detta är av stor betydelse när ett företag går i konkurs. När bokföringen inte är

aktuell blir det närmast omöjligt att se vad som föranledde konkursen. Generalfullmakter kan användas av människor som har lagens ögon på sig, i syfte att nyttja någon annan för att bedriva affärer.

För det andra. Arbetstagarens ställning hos arbetsgivaren. För att garantera att arbetstagare inte utnyttjas av oseriösa arbetsgivare måste myndigheter och fackliga organisationer kunna kontrollera vem som jobbar var och med vilket avtal. Det har föreslagits att arbetsgivare ska inkomma med kontrolluppgifter till skatteverket månadsvis istället för det som gäller idag, årsvis. Vidare har föreslagits en utvidgad användning av så kallad personalliggare där inte enbart anställd personal utan alla som deltar i verksamheten ska noteras. Dessutom har projekt genomförts där kommuner kräver att samtliga inblandade i byggtreprenader där kommunen är byggherre följer ett regelverk som innebär att uppdragsgivaren i förväg ska få namn och personnummer på alla som har rätt att vistas på arbetsplatsen och att daglig närvaroförteckning förs. Förslag om att lagstifta om arbetstagares rätt till lönespecifikation har väckts.

För det tredje. Kontanthantering. I branscher där kontanter hanteras i hög grad ökar också riskerna för att den ekonomiska brottsligheten letar sig in. Här kan en utvidgning av skyldigheten att ha kassaregister ske. Idag undantas exempelvis torg- och marknadshandel från denna skyldighet. Det omöjliggör effektiv kontroll av omsättning och momsinsbetalningar. Särskild kontroll av företag som tillhandahåller stora belopp i kontanter är ett annat förslag som väckts.

Sammantaget kan konstateras att det idag inte finns någon aktör som har helhetsansvaret för att se över lagstiftningen och konsekvenserna av den ekonomiska brottsligheten. Det är en stor brist som allvarligt skadar enskilda människor och hela det svenska samhället.

Partikongressen föreslås besluta:

L3:1 att en ekobrottskommission inrättas bestående av lagstiftare, arbetsmarknadens parter samt representanter från brottsbekämpande myndigheter att genomföra en genomgripande helhetsöversyn i motionens anda

Leif Nysmed

Huddinge arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L4

GÄVLE ARBETAREKOMMUN

Ekonomisk brottslighet

Mellan 2001 och 2004 ökade den anmälda ekonomiska brottsligheten med 47 % enligt

Ekobrottsmyndighetens statistik och omfattar idag mycket mer än 100 miljarder kronor per år i uteblivna skatteintäkter. SCB har beräknat de svarta inkomsterna till minst 130 miljarder kronor årligen, vilket motsvarar 5 % av BNP.

Inom många branscher ser det lika illa ut som i samhället i övrigt. Uthyrnings-branschen beräknas omsätta ca 15 miljarder i ekonomisk brottslighet, vilket motsvarar 23 % av det totala skattefusket när det gäller dolda arbetsinkomster.

För godstransporter på väg beräknas 1,6 miljarder motsvara 11 % av skattefusket i branschen. Motsvarande siffra för Taxi är 1,3 miljarder, vilket beräknas motsvara 37 % av skattefusket i branschen.

Allt sammantaget visar att fiffler med bland annat svarta löner, F-skattsedlar, avtalslösa företag och oseriösa bemanningsföretag samt framför allt bristen på kontroll gynnar utvecklingen av den ekonomiska brottsligheten.

För ett antal år sedan gjordes ett försök i Malmö med två trafikpoliser och en ekobrotts åklagare, som koncentrerade sig på kontroll av taxinäringen. Denna lilla grupp kunde under två års provotid leverera åtskilliga tiotals miljoner i obetalda skatter och avgifter till statskassan och följden borde ha blivit att man utökade gruppen samt spridit konceptet till andra städer. Istället lades försöket ned och Taxi kan fortsätta att vara en ekobrottsbenägen bransch.

I och med att Sverige fick en borgerlig regering i september 2006 förändrades synen på ekonomiska brottsligheten ännu värre och det talas till och med om att helt enkelt lägga ner ekobrottsmyndigheten. Trots att staten går miste om inkomster på hundratals miljarder finns det tydligen inget större intresse av att bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Det absurda i detta är att de införda starka försäkringarna i exempelvis arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen innebär inkomster till staten som motsvarar endast marginella summor av ekobrott.

Alla prognoser visar på att ekobrotten kommer att öka lavinartat och man kan se en starkare koppling mellan ekobrott och organiserad ekonomisk brottslighet, en expanderande svart sektor samt internationaliseringen på finansmarknaden.

Ökningen av ekobrott och våld, där samvetslösa arbetsgivare konkurrerar med att varken betala arbetsgivaravgifter och skatter för sina anställda eller helt svarta löner, har en klar koppling till urholkningen av kollektivavtalen. Vi konstaterar att det saknas alla de politiska ansträngningar som måste till, om vi skall kunna hindra ökningen av den ekonomiska brottsligheten samt intensifiera bekämpningen av densamma.

En särskild åtgärdsgrupp bestående av personella experter och med rejäla ekonomiska möjligheter för att minimera ekobrott borde skapas. Resultatuppföljning borde ske och redovisas i riksdagen kvartalsvis för att se om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga.

Partikongressen föreslås besluta:

L4:1 att med kraft verka för att minska den ekonomiska brottsligheten

Joakim Borg

Gävle arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L5

EKERÖ ARBETAREKOMMUN

Inför reglering av generalfullmakter

Vi ser ett stort problem i att personer som har näringsförbud eller som inte vill synas utåt med namn ofta driver sina företag med stöd av generalfullmakter. Om det infördes ett krav på registrering och godkännande av generalfullmakter skulle bedrivandet av oseriös verksamhet väsentligen försvåras. En generalfullmakt bör enligt vår uppfattning inte vara giltig om den inte är registrerad av bolagsverket. I dag kan en person med näringsförbud driva ett bolag via generalfullmakt och sedan låta någon annan företräda för bolaget officiellt, i värsta fall sätts målvakter in i bolagets styrelse.

Partikongressen föreslår besluta:

L5:1 att partiet verkar för att generalfullmakter ej kan skrivas med giltig verkan om de inte är registrerad av bolagsverket

Ekerö Socialdem ArbK

Ekerö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L6

HÖGANÄS ARBETAREKOMMUN

Polis och tull - en myndighet

Vi lever i en föränderlig värld. Där den tekniska utvecklingen är snabbare än vår möjlighet att alltid vara å jour med den. Utöver detta finns annan icke önskad utveckling, t.ex. den professionellt organiserade brottsligheten. Den känner inget för medmänniskor. Den har ingen nationskänsla. Den arbetar utan urskillnad för vem som drabbas om så liv skall ner eller släckas ut för gott.

Samhället försöker med sina knappa ekonomiska medel bekämpa denna internationellt organiserade brottslighet (ofta kallad Maffia). Alltför ofta når inte samhällets medel - polis och tull - önskat resultat. En möjlighet är att öka insatserna från samhällets sida på ett så effektivt sätt att kostnaderna för den organiserade brottsligheten blir högre än de tänkbara vinsterna.

Ett av argumenten för ett starkt militärt försvar, är att det skall kosta en angripare mer än det smakar att gå till anfall. Vi bör säkert kunna nyttja samma argument när det gäller att bekämpningen av den organiserade brottsligheten. Vi tror oss inte kunna utverka större ekonomiska resurser till polis och tull. Däremot tror vi att en sammanslagning helt eller delvis av dessa myndigheter skulle kunna ge stora resursökningar ute på fältet.

Partikongressen föreslås besluta:

- L6:1 att låta utreda möjligheten om en sammanslagning av polis och tull kan ge ökade resurser i kampen mot den organiserade brottsligheten såväl den internationella som har verksamhet i Sverige som den nationella
- L6:2 att organisationsvinsterna helt nyttjas till aktivt brottsbekämpnings arbete

Arne Lundh

Höganäs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L7:1, L7:2, L7:3, L7:4, L7:5, L8:1, L8:2

UL2 Utlåtande polisfrågor

Under en rad år har polisen fått kraftigt tillskjutna resurser. Under åren 2000-2010 ökade polisens budget med över 40 procent. Det var vi socialdemokrater som inledde denna stora satsning. Vi har idag över 20 000 poliser, och över 20 miljarder kronor går idag till polisverksamhet. Polisen har ett oerhört viktigt uppdrag i samhället. Människor ska kunna känna sig trygga i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott. Samtidigt ifrågasätts polisen för bristande effektivitet, ledarskap och styrning.

Antalet poliser har ökat, men inte Polisens förmåga att knyta en gärningsman till ett anmält brott. Det räckte alltså inte enbart med fler poliser. Polisens organisation och metoder måste utvecklas. Polisen måste bli en lärande organisation, och få stöd i sin metodutveckling av kriminologisk forskning av världsklass. Polisutbildningen behöver förändras. Vi måste lära oss av de goda exempel som finns i andra länder när det gäller polisarbete, så att vi själva kan bli bättre. Den polisiära verksamheten som bedrivs måste dokumenteras och utvärderas.

Polisen som arbetsplats ska vara modern och professionell. Den ska präglas av gott ledarskap och goda utvecklingsmöjligheter för medarbetarna, både poliser och civilanställda. Ledningsstrukturen måste bli plattare. Vidareutbildning och kompetensutveckling under hela arbetslivet är viktigt för att man ska kunna göra ett bra jobb. De tendenser till lågt i tak och ovilja att hantera intern kritik som vi sett måste undanröjas. Vårt mål är att svensk polis ska vara bäst i Europa år 2020.

Det måste till krafttag för att lösa frågan om polisen närvaro i hela landet. Trots fler poliser så är tillgången till poliser på många ställen i mindre orter och i glesbygd alltför dålig. Det innebär bland annat dålig service, långa utryckningstider, men även sämre lokalkännedom. Detta medverkar till bristande effektivitet och minskat förtroende för polisen. Utvecklad serviceverksamhet och en ny polisutbildning skulle vidare öka möjligheten att fler yngre poliser söker sig till tjänster ute i landet.

Polisen har en avgörande roll i brottsbekämpningen. Därför är det viktigt med en modern, attraktiv och adekvat polisutbildning. Vi socialdemokrater vill göra om polisutbildningen till en högskoleutbildning.

Inbrottet i lägenheten eller i sommarstugan, misshandeln i krogkön, den stulna plånboken i gymmet, bilstölden på parkeringsplatsen eller cykelstölden vid jobbet är alla exempel på vardagsbrott som påverkar vår syn på samhället. Många blir upprörda över att de inte får den hjälp de förväntar sig eller på att reaktionerna från polisens sida uteblir. Polisen är generellt sett ganska bra på att klara upp grova brott, som till exempel mord. Men när det gäller vardagsbrottsligheten är det betydligt färre brott som klaras upp, endast några procent. Här måste polisen bli effektivare. Polisen måste bli bättre på att lösa dessa brott och återkoppla vad som händer till dem som drabbas. Människor ska känna sig säkra på att det lönar sig att anmäla ett brott till polisen. Det krävs snabba insatser när ett brott har begåtts. Brottsoffer behöver stöd och hjälp. Polisen bör så snabbt som möjligt ta kontakt med den brottsutsatte, helst redan genom att komma till brottsplatsen om det går, även i de fall det är liten sannolikhet att brottet kan klaras upp. Vi vill även se ett införande av en utredningsgaranti som innebär att alla som anmäler ett brott ska få återkoppling om hur ärendet hanteras inom maximalt en månad.

Modern teknik måste användas så att fler poliser befinner sig yttre tjänst. Ska Polisen framgångsrikt förebygga och klara upp dagens och framtidens brottslighet måste poliskåren gå mot en ökad professionalisering. Det innebär bland annat att yrket ska bygga på beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Det behövs större användning av moderna utredningsmetoder även när det gäller vardagsbrott. Mer forskning ger en effektivare polis, och det är någonting som vi socialdemokrater ser är helt avgörande för framtiden.

Ett problem för idrottsklubbar, men även för kulturarrangörer är Rikspolisstyrelsens riktlinjer om hur polisen ska kunna ta ut avgifter för ordningshållande. Riktlinjerna har inneburit betydligt ökade kostnader för arrangörerna. För idrottsklubbarna drabbar reglerna klubbarna olika beroende på om de är ideella föreningar eller om verksamheten bedrivs i aktiebolag. Klubbar som bolagiserat verksamheten riskerar att få betala, medan andra som bedriver verksamheten i föreningsform kanske kan slippa undan. Polisens riktlinjer öppnar även upp för att ta betalt för ordningshållande utanför arenorna, vilket kommer att bli en bedömningsfråga för polisen. Hur mycket man ska betala för en enskild match avgörs från fall till fall. Ett derby mellan två Stockholmsklubbar kan gå på en miljon kronor för arrangören.

Partistyrelsen anser att utgångspunkten måste vara att samhället har ett huvudansvar när det gäller att upprätthålla ordningen. De som går på idrottsarrangemang har betalat skatt för att få en effektiv polis. Polisen har fått ökade resurser år efter år för att klara av detta. Regeringen har nu utrett denna fråga (SOU 2012:23) och utredaren har presenterat ett förslag som innebär att ideella föreningar och aktiebolag ska undantas på samma villkor från betalning. För att ett sådant aktiebolag ska undantas från ersättningskyldighet ska bolaget ägas till minst hälften av en ideell förening i vilken det bedrivs ungdomsverksamhet. Mer än 50 % av aktiebolagets inkomster ska gå till den ideella verksamheten. Socialdemokraterna har motionerat i riksdagen om att en lagändring bör ske som tillgodoser utredningens förslag i denna del.

När det gäller polisens möjlighet att ta betalt för bevakning av andra arrangemang som festivaler med mera, har Socialdemokraterna motionerat om att denna fråga bör utredas snarast. Partistyrelsen anser därmed det inte aktuellt att driva frågan om särskilda associationsformer i detta sammanhang.

När det gäller frågan om tillnyktringsenheter konstaterar partistyrelsen att frågan har utretts i Missbruksutredningen (SOU 2011:35). Det råder enligt utredningen brist på tillnyktringsenheter med adekvat medicinsk kompetens. Utredningen föreslog att landstingen i egenskap av huvudman för hälso- och sjukvården ska ansvara för tillnyktringsenhetsverksamhet. Idag delar många landsting och kommuner på kostnaderna, vilket innebär en otydlighet i ansvaret. Ibland kan oenighet om kostnader medföra att verksamheten läggs ner.

Utredningen konstaterar även att det finns ett behov av förbättrad medicinsk bedömning och övervakning för personer som omhändertagits enligt LOB (Lag om omhändertagande av berusade). Varje år avlider det några personer som omhändertagits enligt LOB under förvaring i polisens lokaler. Utredningen menar att omhändertagna bör vara ett ansvar för en annan huvudman. Utredningen föreslår att landstinget bör ansvara för omhändertagna enligt LOB. Partistyrelsen menar likt motionären att det behövs ett bättre ansvarstagande för de som omhändertas enligt LOB och delar utredningens slutsatser om att tillnyktringsenheter bör byggas ut. Emellertid är inte partistyrelsen nu beredd att ta ställning till hur ett bättre ansvarstagande ska se ut i detalj. Partistyrelsen ska dock verka för att såväl tillnyktringsenheter som omhändertagande av personer enligt LOB förbättras.

Partikongressen föreslås besluta:

att bifalla motionerna L7:3, L8:2

L7:3 (Staffanstorp arbetarekommun) att poliskostnaderna för upprätthållandet av lag och ordning i samband med evenemang arrangerade av allmännyttig ideell förening fortsatt ska åvila samhället
L8:2 (Gullspångs arbetarekommun) att arbeta för att TNE blir en del av en humanare och jämlikare missbruksvård

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L7:4, L8:1

L7:4 (Staffanstorp arbetarekommun) att samma sak ska gälla om arrangören är ett ideellt aktiebolag
L8:1 (Gullspångs arbetarekommun) att våra S-politiker inom Hälso- och sjukvården arbetar för att upprättandet av Tillnyktringsenheter (TNE) sker inom varje polisområde i Sverige

Partikongressen föreslås besluta:

att avslå motionerna L7:1, L7:2, L7:5

L7:1 (Staffanstorp arbetarekommun) att det till aktiebolagslagen och därmed sammanhängande lagrum införs en associationsform kallad Ideellt Aktiebolag

L7:2 (Staffanstorp arbetarekommun) att formerna för detta utreds och ett förslag till innehåll och genomförande presenteras senast i augusti 2014

L7:5 (Staffanstorp arbetarekommun) att motionen bifalles och skickas till den socialdemokratiska riksdagsgruppen

MOTION L7

STAFFANSTORP ARBETAREKOMMUN

Ideell sektor i behov av klara riktlinjer

Frågan om ideella föreningarnas spelregler i förhållande till polismyndigheten har aktualiserat under senare år. Detta har främst uppenbarats i debatten kring poliskostnader i samband med olika idrotts- och festivalarrangemang. Denna mångfacetterade debatt har föranlett regeringen att utse en nationell samordnare som bland annat har att utreda vad som kan göras för att dels komma till rätta med huliganrelaterade problem, dels se över hur kostnadsbilden drabbar arrangörer, dels föreslå åtgärder som lagmässigt kan genomföras och försvaras.

När det gäller kostnaderna för polisbevakning kring ideella arrangemang råder det en djungel av regler som väcker både löje, frustration och aggressivitet. Variationen i de olika polismyndigheternas bedömningar har gjort att vissa föreningar fått betala stora summor för polisens arbete i samband med sina arrangemang medan andra sluppit att betala. Den bärande utgångspunkten för polisens debiteringssystem har varit om arrangören bedrivit sin verksamhet i aktiebolagsform eller inte. Tolkningen har varit att de som gjort detta per definition varit vinstdrivande och därmed uppfyller lagtextens bokstav att kunna debiteras. Det är helt klart att den allmännyttiga ideella föreningen inte blir debiterad för poliskostnader medan idrotts-AB (och motsvarande i andra verksamheter med ideell inriktning) blir debiterad i vissa län.

Det är min klara uppfattning att samhället ska stå för kostnaderna för att upprätthålla ordningen i samhället, att svara för sina medborgares säkerhet. Detta är en demokratisk rättighet att fritt kunna röra sig i vårt land. Polisen budgetmässiga situation ska inte styra eller värdera vilka aktiviteter som ska kunna genomföras. Samhället måste kunna garantera säkerheten fram till evenemangets entré. När väl man tagit steget in till evenemanget övergår eventuella ordnings-/säkerhetskostnader till att betalas av arrangören tills man lämnar det via utgången.

Den ideella sektorn är viktig i Sverige. Några få föreningar bedrivs som om de vore bolag, några få idrottsföreningar bedriver elitverksamheten i aktiebolagsform. Riksidrottsförbundet har fastställt formerna för hur man både kan delta i tävlingsverksamhet och tillhöra idrottsfamiljen. I vilken form arrangörer bedriver sin verksamhet är upp till var och en att bestämma. Vad som emellertid är viktigt är att spelreglerna för de olika associationsformerna är glasklara.

Den ideella sektorn har lättnader lagmässigt, främst när det gäller skatteplikten. Dessa fördelar borde ges även till de föreningar som bedriver elitidrott, arrangerar festivaler eller liknande och som valt aktiebolaget som driftsform. Men för att få göra detta ska det vara tydligt att det är den ideella föreningen

som har det avgörande inflytandet över verksamheten. I detta ska det också vara tydligt att ett begränsat vinstuttag ska vara möjligt för externa aktörer. I Aktiebolagslagen finns det redan i dag ett kapitel som reglerar ett begränsat vinstuttag. Detta kapitel bör vara utgångspunkter för ett motsvarande regelverk gällande den ideella sektorns verksamhet.

En synkronisering av de olika lagrum som berörs (aktiebolagslagen, skattelagen, m fl.) måste göras för att få en sammanhållen text och omfattning. Frågan är komplex och måste noggrant penetreras.

Partikongressen föreslår besluta:

- L7:1 att det till aktiebolagslagen och därmed sammanhängande lagrum införs en associationsform kallad Ideellt Aktiebolag
- L7:2 att formerna för detta utreds och ett förslag till innehåll och genomförande presenteras senast i augusti 2014
- L7:3 att poliskostnaderna för upprätthållandet av lag och ordning i samband med evenemang arrangerade av allmännyttig ideell förening fortsatt ska åvila samhället
- L7:4 att samma sak ska gälla om arrangören är ett ideellt aktiebolag
- L7:5 att motionen bifalles och skickas till den socialdemokratiska riksdagsgruppen

Olle Möller

Staffanstorp arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L8

GULLSPÅNGS ARBETAREKOMMUN

Tillnyktringsenhet (TNE)

Behandlingen av berusade och missbrukare behöver bli mänskligare. Vi har LOB, (Lag (1976:511), om omhändertagande av berusade personer m.m) men denna lag behöver bli en lag om vård i stället för förvaring.

I dagsläget, när polisen tar hand om redlösa personer, placeras dessa i så kallad fyllecell. Det kan röra sig om både vanliga medborgare som fått för mycket att dricka, som kända missbrukare, där det är väldigt svårt att veta vad de har tagit för droger och om de behöver vård. Polispersonal har ingen sjukvårdsutbildning. Det är vakthavande befäl som får göra bedömningen om en person ska låsas in för att sova ruset av sig eller skickas till sjukhuset.

Alla har rätt till en jämlik vård. En avgörande del i det är att erhålla en adekvat bedömning. För att göra den bedömningen borde en sjuksköterska finnas tillgänglig för att bedöma dem som tas om hand i polisarresten. Om Polisen svarar för gripande, transport och skyddsvisitering av de berusade bör hälso- och sjukvården ta ansvar för bedömning av vårdbehov, övervakning och provtagning, under tillnyktringen.

Hälso- och sjukvården är också den instans som har ansvaret för avgiftning och remisser vidare inom vården. Med en annorlunda rollfördelning avlastas den myndighet som inte har rätt kunskaper från ansvaret i eventuella felbedömningar. Samtidigt ökar tryggheten för vårdtagare och missbrukare.

Partikongressen föreslås besluta:

- L8:1 att våra S-politiker inom Hälso- och sjukvården arbetar för att upprättandet av Tillnyktringsenheter (TNE) sker inom varje polisområde i Sverige
- L8:2 att arbeta för att TNE blir en del av en humanare och jämlikare missbruksvård

PA Brandberg, Martin Stenberg, Alf Ringhage, Catarina Johansson och Jan Hassel
Gullspångs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D298:8, L9:1, L10:1, L10:2, L11:1, L12:1, L13:1, L13:2, L14:1, L15:1, L16:1, L16:2, L17:1, L17:2, L17:3, L17:4, L17:5, L17:6, L18:1, L18:2, L18:3, L18:4, L18:5, L18:6, L19:2, L19:3, L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1, L25:1, L26:1, L26:2, L26:3, L27:1, L27:2, L27:3, L28:1, L29:1, L30:1, L30:2, L30:3, L31:1, L31:2, L31:3, L31:4, L32:1, L32:2, L33:1, L34:1, L34:2, L34:3, L34:4, L35:1, L35:2, L35:3, L35:4, L36:1, L36:2, L37:1, L37:2, L38:1, L38:2

UL3 Utlåtande bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn

Ett av svensk jämställdhetspolitikens viktigaste mål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Mäns våld mot kvinnor är ett jämställdhetsproblem som måste förstås i ljuset av den könsmaktsordning som präglar relationen mellan kvinnor och män. Sverige har i många år varit ett föregångsland när det gäller att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Grunden för detta arbete ligger i att påverka mäns attityder och en fortsatt strävan mot ökad jämställdhet. Sådana förändringar tar tid och kräver insatser i och av hela samhället, inom familjen, i skolan och i arbetslivet.

Socialdemokratiska regeringar har länge haft starkt fokus på att motverka våld mot kvinnor och barn och ge stöd till brottsoffer. Vi socialdemokrater reformerade sexualbrottslagen och skapade nya lagar mot sexköp, kvinnofridskränkning och människohandel. Vi utvidgade besöksförbudet och ökade skyddet för barn som bevittnar våld i hemmet. Särskilda barnahus har inrättats. Vi utvecklade myndigheternas samarbete och satsade på fortbildning inom rättsväsendet och socialtjänst. Kvinno- och brottsofferjourerna fick bättre möjligheter att verka. Ändå finns det mycket mer att göra för att nå målet att våld mot kvinnor och barn ska upphöra. Trots satsningar under en rad år mot mäns våld mot kvinnor finns inget som talar för att våldet minskat. Antalet kvinnor som dödas till följd av våld i nära relationer är ända sedan 1990-talet ungefär 17 stycken per år. Det innebär att en kvinna dödas var tredje vecka, år efter år. På tio år har antalet anmälda fall av grov kvinnofridskränkning ökat dramatiskt. Samtidigt minskar upplärningsprocenten. Trots kunskap om det våld och de övergrepp som sker mot framförallt kvinnor visar de insatser som görs allt för lite resultat.

Partistyrelsen kommer att fortsätta göra prioriteringar och finna former för partiets fortsatta insatser för att bekämpa våld mot kvinnor och barn och stärka brottsoffrens ställning. Arbetet måste drivas vidare med hög prioritet. Partistyrelsen anser, i likhet med motionärerna, att det föreligger ett behov av ekonomiska resurser i frågan att motverka våld och förbättra skyddet gentemot kvinnor och barn. Sådana satsningar måste alltid prövas mot de framtida resurser som finns. Men det kan även finnas behov av lagändringar och bättre styrning av resurserna. Det krävs även en utveckling av de verksamheter som inriktas på att förhindra att våld förekommer i nära relationer och sådana som syftar till att handlingarna inte ska upprepas. Bland annat krävs mera forskning om varför män begår övergrepp mot kvinnor och vilka metoder som behövs för att förebygga och motverka detta våld.

När det gäller våld och övergrepp mot kvinnor måste fokus breddas. Forskning visar att migrerade kvinnor med tidsbegränsade uppehållstillstånd har än sämre tillgång till rättsliga lösningar för att bekämpa det våld som män utövar mot dem än andra våldsutsatta kvinnor. För att en utländsk kvinna som har en relation med en svensk ska kunna söka permanent uppehållstillstånd krävs att relationen består efter två år. Innan dess får kvinnan tillfälligt uppehållstillstånd. I flera fall har det konstaterats att utländska kvinnor väljer att stanna kvar i dåliga relationer där både hot och våld kan förekomma i rädsla för att inte få stanna kvar i landet. Utredningen Kvinnor och barn i rättens gränsland (SOU 2012:45) tar upp denna viktiga frågeställning och föreslår att tvåårsregeln måste utredas vidare vilket också är partistyrelsens uppfattning. Det är centralt för att situationen för dessa kvinnor, och deras barn, ska kunna bli bättre. När det gäller den så kallade reflektionstiden som innebär att en utlänning kan få, om den vill, en betänketid på 30 dagar i form av tidsbegränsat uppehållstillstånd för att återhämta sig och för att kunna ta ställning till om han eller hon vill samarbeta med de brottsutredande myndigheterna, menar partistyrelsen att reflektionstiden kan vara alltför kort för att den drabbade ska kunna fatta ett övervägt beslut. Reflektionstidens längd bör därför utredas.

Antalet anmälda våldtäkter har nästan tredubblats de senaste tio åren. Till viss del beror det på att definitionen av våldtäkt i lagstiftningen har utvidgats och att anmälningsbenägenheten ökat. Samtidigt går det inte att bortse från att det kan ha skett en faktisk ökning av antalet våldtäkter. Sexuella övergrepp mot flickor och kvinnor är ett av våra största samhällsproblem. Samhället måste markera om synen på de allra grövsta sexuella övergreppen på flickor och kvinnor. Eftersom det framförallt är kvinnor som drabbas är det en viktig jämställdhetsfråga.

Ett antal motionärer anser att partiet ska verka för en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning. Frågan om samtycke som grund för våldtäktbrottet har diskuterats vid tidigare utredningar. När den nya sexualbrottslagen infördes 2005 fördes ett resonemang om samtycke. Både sexualbrottskommittén och regeringen var vid det tillfället överens om att övervägande skäl talade mot att en våldtäktsbestämmelse skulle baseras på enbart samtycke. Utgångspunkten var att det i många situationer skulle komma att handla om huruvida tyst samtycke skett eller inte. Från den misstänktes sida skulle det då sannolikt åberopas att det förelegat ett sådant tyst samtycke från offrets sida. Risken skulle då vara överhängande att intresset fokuseras på hur offret handlat och betett sig i samband med gärningen. Frågor som rör hur offret markerat att hon eller han inte var intresserad av ett sexuellt umgänge, vad som skett vid gärningen och

vilket förhållande parterna hade eller hade haft skulle få bli då av avgörande betydelse. Ett sådant fokus på brottsoffret istället för vad den misstänkte har gjort ansågs olyckligt. Särskilt som det fanns och fortfarande finns en kritik mot den fokusering på offret som kan förekomma i ett våldtäktsmål.

Regeringen beslutade 2008 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utvärdera tillämpningen av 2005 års sexualbrottsreform. I uppdraget ingick även att utreda och ta ställning till om det nuvarande kravet på tvång som grund för straffansvar för våldtäkt bör ersättas med ett krav på bristande samtycke. Utredningen presenterades 2010. Utredningen konstaterade att det fanns flera argument både för och emot att våldtäktsbrottet baseras på endast ett bristande samtycke. Sammantaget ansåg utredningen inte att en reglering där bristande samtycke är det grundläggande och enda brottsrequisitet borde införas för våldtäkt. Det föreslogs däremot att ett helt nytt samtyckesbaserat brott skulle införas. Den nuvarande regeringen har aviserat att den i vår ska presentera lagförslag med anledning av den senaste utvärderingen av sexualbrottslagen. Mot bakgrund av utredningarnas samstämmighet mot en helt samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning anser partistyrelsen inte att det finns skäl att förorda en sådan. Samtidigt ska det sägas att frågan inte är av principiellt slag, utan snarare har sin grund i avvägningar för och emot de konsekvenser som skulle inträda. Eftersom den nuvarande regeringen aviserat en ny lagstiftning på området menar partistyrelsen emellertid att det är lämpligt att ge partiet ett relativt öppet mandat i frågan. Frågan är komplex och ytterligare avvägningar kan behöva göras. Socialdemokraterna har motionerat i riksdagen om att det bör införas en särskilt sträng straffskala om synnerligen grov våldtäkt. Det innebär en tydlig markering om att våldtäkt är ett av de allra allvarligaste brotten.

Alla barn måste få växa upp i trygghet och kunna utvecklas enligt sina egna förutsättningar. Barn ska inte behöva bevittna mäns våld mot kvinnor och de ska inte själva behöva bli utsatta för brott och andra kränkningar. Den polisanmälda misshandeln av barn 0–6 år har ökat ända sedan senare delen av 1980-talet (Brå rapport 2011:16). Ökningen har varit särskilt kraftig sedan 2005, mer än en fördubbling. Samtidigt visar alternativa kunskapskällor att lindrigare familjevåldet mot barn minskade kraftigt mellan 1980 och 2000. Frågeundersökningar från 2006 tyder på att den långsiktiga minskningen i föräldrars våld mot barn har avstannat, och till och med kan ha vänt uppåt något sedan år 2000. Det allra grävsta, dödliga våldet mot barn har emellertid minskat under en längre period och uppvisar en fortsatt minskning även mellan 1990-talet och 2000-talet.

En motionär menar att kontraktsvård behövs som ett alternativ till böter vid barnmisshandel. När det gäller frågan om att använda sig av kontraktsvård vid böter gäller följande. Böter är den minst ingripande påföljden, följd av villkorlig dom, skyddstillsyn och fängelse. Kontraktsvård kan dömas ut vid skyddstillsyn, men för att döma till skyddstillsyn krävs att en påföljd inte bedöms kunna stanna vid böter. Kontraktsvård förutsätter även att den dömde medger sådan vård. Kontraktsvård används främst vid missbruk, men kan användas även vid andra situationer som kräver vård eller behandling. I de fall misshandel är så allvarlig så att böter inte kommer på tal och rätten anser att det finns ett behov av vård är därför kontraktsvård möjlig med de gällande reglerna.

Enkelt uttryckt är det brottets allvarlighet, men framförallt vårdbehovet samt om detta i väsentlig grad bidragit till brottet som har betydelse för om kontraktsvård ska dömas ut. Vårdbehovet måste med andra ord anses som stort. Ur ett proportionalitetstänkande är kontraktsvård betydligt mera ingripande påföljd än böter. Partistyrelsen har en förståelse för hur motionären tänker, men en misshandelssituation som leder till böter behöver inte innebära att det föreligger ett strikt vårdbehov. Samtidigt är det viktigt att proportionaliteten i påföljdssystemet upprätthålls. Mot bakgrund av detta anser inte partistyrelsen att det är lämpligt att tillämpa kontraktsvård vid bötesbrott. Det ska dock sägas att en av våra absolut viktigaste uppgifter är att se till att våra barn får en trygg och säker uppväxt. Allt våld mot barn ska förebyggas, motverkas och beivras. Partistyrelsen ser därför att information och utbildning om föräldraskapet och barns rättigheter är viktig.

Flera motionärer vill se handlingsprogram både på nationell och på kommunal nivå i syfte att förbättra arbetet mot våldsutsatta kvinnor och barn. Den nuvarande regeringen tog en nationell handlingsplan år 2007 för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Brottsförebyggande rådet har utvärderat handlingsplanen. De konstaterar att den medfört en ökad medvetenhet inom professionen och bättre struktur för arbetet inom och mellan berörda myndigheter. Utbildningsinsatser har genomförts inom olika yrkesgrupper. Samtidigt finns en osäkerhet för hur arbetet kommer att fortsätta då många aktörer är i behov av fortsatta uppdrag och särskilda medel. 2008 tog nuvarande regering en nationell handlingsplan mot sexuell exploatering av barn, vilken var en uppdatering av den tidigare av socialdemokraterna antagna handlingsplanen från 2001. Tyvärr finns det en avsaknad i handlingsplanerna av barnperspektivet i ett större sammanhang när det gäller arbetet mot våld mot barn. Mot bakgrund av detta anser partistyrelsen att det finns skäl att verka för en uppdatering av den nationella handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Handlingsplanen bör då kompletteras med ett barnperspektiv.

Partistyrelsen konstaterar att bättre samverkan mellan myndigheterna skulle kunna förbättra processerna för utsatta kvinnor. I vissa städer har man samlat polisen, socialtjänsten och Rättsmedicinalverket under samma tak för att kunna erbjuda kvinnor stöd och hjälp. Det är ett bra exempel på hur man kan arbeta mera myndighetsgemensamt. Det krävs även fortsatta utbildningsinsatser mot yrkesgrupper inom rättsväsendet som arbetar med barn, det är ett sätt att stärka statusen. Villkor och löner för de som arbetar inom rättsväsendet med barnfrågor är främst ett ansvar för arbetsmarknadens parter.

När det gäller handlingsplaner på kommunal nivå för stöd till våldsutsatta kvinnor och barn vill partistyrelsen börja med att påpeka att det är kommunerna som har ett grundläggande ansvar inom detta område. Socialnämndens ansvar på området regleras framför allt genom socialtjänstlagen (SoL), och enligt 5 kap. 11 § SoL hör till socialnämndens uppgifter att verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående får stöd. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ska också beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp. Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig

utbildning och erfarenhet. Socialnämnden har ansvar för kontroll och uppföljning av god kvalitet enligt 3 kap. 3 § SoL i de insatser som våldsutsatta kvinnor erbjuds även när genomföraren av sådana insatser är en annan än kommunen själv, exempelvis en ideell kvinnojour.

Socialstyrelsen har tagit fram allmänna råd (2009) till socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld samt en handbok för detta arbete. I de allmänna råden står det att socialnämnden bör beakta både grupper och enskildas behov av stöd och hjälp, inklusive särskilda behov på grund av till exempel ålder, etnicitet, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller missbruk och beroende. För att lättare kunna följa upp verksamheten nämns det i Socialstyrelsens råd att insatserna kan sammanfattas i en handlingsplan.

Partistyrelsen anser att det är otvetydigt att kommunerna har ansvaret för att utveckla stödet till kvinnor och barn som utsatts för våld och ser gärna att kommunerna tar fram handlingsplaner för detta arbete. Att detta sker är en uppgift för politiker på lokal nivå. Partistyrelsen anser inte att det är en uppgift för staten att i detalj reglera hur stödet ska utformas, men konstaterar samtidigt att kommunernas ansvar är heltäckande. Partistyrelsen vill understryka att samtliga berörda myndigheter måste ta ansvar för kontakten och hjälpen med personer som utsatts för övergrepp av olika slag. Det är även av yttersta vikt att det finns skyddade boenden tillgängliga. Partistyrelsen kommer att fortsätta verka för ökad samordning och bättre samarbete mellan olika myndigheter för att ge en bättre hjälp till dem som utsatt för våld och sexualiserat våld. Det gäller såväl män som kvinnor och barn. Det är angeläget att följa upp kommunernas arbete och ansvar för stödet till våldsutsatta kvinnor och barn. Skulle det visa sig att det finns allvarliga brister finns det anledning att vidta ytterligare åtgärder.

Kvinnojourerna är ett viktigt komplement till kommunernas arbete. Dessa gör ett mycket värdefullt arbete. Partistyrelsen menar att det inte bara är viktigt att kommunerna utvecklar det egna stödet till närstående, utan också uppmuntrar och stödjer frivilligorganisationer som vill arbeta med stöd till närstående. Hur detta i detalj organiseras avgörs, enligt partistyrelsens mening, bäst på den lokala nivån. Det kan handla om att kommunen driver verksamheten i egen regi eller att man samarbetar med en ideell kvinnojour. För små kommuner kan lösningen också vara att samverka med någon eller några grannkommuner. Men samhället kan aldrig avsäga sig ansvaret för att de som utsatts för våld får stöd. Kvinnojourerna kan söka medel för sin verksamhet från kommunerna, men även från statligt håll. Eftersom resurserna hos kvinnojourerna är små bör ansökningsförfarandet underlättas.

Det är en viktig uppgift för samhället att förbättra tryggheten för dem som utsatts för våld och hot. Idag kan en åklagare besluta om kontaktförbud om det finns risk att en viss person kommer att begå brott mot, trakassera eller följa efter någon annan. Den som har fått kontaktförbud får inte besöka, kontakta eller följa efter den som skyddas av förbudet, men skyddar även från kontakt per telefon, brev, genom bud, genom telegram, e-post eller liknande. Kontaktförbudet är inte begränsat till vissa platser utan gäller överallt. Ett beslutat kontaktförbud kan överklagas till tingsrätt. Uppgifter visar att överträdelse av kontaktförbud ökar, vilket är oroande. Den möjlighet som finns idag att kombinera kontaktförbud med elektronisk övervakning, så kallad fotboja, är därför ett viktigt verktyg för att öka skyddet för utsatta

personer. Trots att en ny lag om kontaktförbud gällt sedan 2011 har polisens insatser för att hitta en teknik runt elektronisk fotboja dröjt. Fotbojan ska ge ett bättre skydd runt besöksförbud. Partistyrelsen följer utvecklingen och kommer att ta ytterligare steg mot förbättrat skydd för personer som utsätts för våld och hot om det krävs.

Partistyrelsen anser inte att det finns anledning att skapa ett särskilt skydd för dem som har behov av att gå i terapi, som några motionärer anför. Dagens regelverk som finns i brottsbalken och lagen om kontaktförbud täcker även dessa situationer. Slutligen ska det sägas att den lagstiftning som den nuvarande regeringen lade fram om kontaktförbud inte är tillfredsställande när det gäller skyddet i gemensam bostad. Alltför få personer, oftast kvinnor, har fått ett relevant skydd. Det är tydligt att kraven för att kunna tillämpa kontaktförbud avseende gemensam bostad är så högt ställda att situationen hinner bli så allvarlig att andra frihetsberövande åtgärder i stället träder in. Att inte den som utsätts för till exempel hot eller andra brott ska behöva flytta utan i stället den som utsätter någon för detta, är en viktig principfråga. Om kontaktförbudet ska kunna användas mer i preventivt syfte, vilket även skulle innebära ett utökad brottsofferperspektiv, så skulle kravet för att få kontaktförbud avseende gemensam bostad behöva mildras. Om detta har Socialdemokraterna motionerat i riksdagen, vilket medfört att riksdagen gett regeringen i uppdrag att snarast återkomma med ett nytt lagförslag.

Partistyrelsen anser att det är av yttersta vikt att verka mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck liksom mot alla slags sedvänjor som kränker individens frihet, integritet och självbestämmande, så som barnåktenskap eller tvångsäktenskap. Utgångspunkten måste alltid vara att värna individens rättigheter, i enlighet med FN:s och Europarådets konventioner, oavsett vilket kulturellt eller religiöst sammanhang som den enskilde tillhör. Det får aldrig förekomma att till exempel barn från minoriteter vägras det skydd som anses självklart för barn som tillhör det svenska majoritetssamhället. I riksdagen har Socialdemokraterna motionerat om ett antal förslag som skulle innebära ett förstärkt skydd för dem som drabbas av hedersproblematik. Det handlar om mer forskning kring hedersrelaterat våld, ökad tillgång till skyddat boende för de som utsätts för hedersvåld och hedersförtryck, att brott som har hedersmotiv ska bedömas allvarligare, bättre hot- och riskanalyser vid hedersproblematik, att det behövs en nationell resurs vid polisen som arbetar med hedersrelaterade brott och förstärkt stöd för svenska kvinnor och barn som befinner sig utomlands och drabbas av hedersrelaterat förtryck. Dessutom har Socialdemokraterna motionerat om behovet av en kriminalisering av barnåktenskap där någon är under 18 år samt en kriminalisering av tvångsäktenskap. Partistyrelsen anser att det är viktigt att verka mot all form av hedersproblematik.

Partikongressen föreslår besluta:

att bifalla motionerna D298:8, L9:1, L11:1, L16:2, L17:5, L18:1

D298:8 (Skövde arbetarekommun - enskild) att partikongressen beslutar att verka för att förebygga sexuella övergrepp genom bl.a utbildning för berörda yrkesgrupper samt genom upplysning till allmänheten på olika sätt

L9:1 (Lunds arbetarekommun - enskild) att ivra för hedersmord ska bekämpas och straffas

L11:1 (Göteborgs partidistrikt) att socialdemokratiska partiet driver frågan om förlängd reflektionstid för människohandelsoffer

L16:2 (Lunds arbetarekommun) att motionen skickas vidare till den socialdemokratiska riksdagsgruppen

L17:5 (Haninge arbetarekommun) att det säkerställs att evidensbaserad vård och rehabilitering står till buds för de kvinnor och barn som utsatts för våld och hot om våld, samt att ansvaret främst ska falla direkt under kommunernas och landstingens ansvarsområden

L18:1 (Lycksele arbetarekommun) att partiet skall med kraft arbeta för att våldet mot kvinnor ska upphöra

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L10:1, L12:1, L13:1, L13:2, L14:1, L15:1, L16:1, L17:1, L17:2, L17:3, L17:4, L17:6, L18:2, L18:3, L18:4, L18:5, L18:6, L19:2, L19:3, L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1, L25:1, L26:2, L26:3, L27:2, L27:3, L28:1, L29:1, L30:1, L30:2, L30:3, L31:1, L31:2, L31:3, L31:4, L32:1, L32:2, L33:1, L34:1, L34:2, L34:3, L34:4, L35:1, L35:2, L35:3, L35:4, L36:1, L36:2, L37:1, L37:2, L38:1, L38:2

L10:1 (Kristinehamns arbetarekommun) att barnen sätts i centrum och att deras rättigheter tillvaratas på bästa sätt

L12:1 (Skara arbetarekommun - enskild) att Socialdemokraterna i riksdagen driver frågan om förlängd reflektionstid för människohandelsoffer att minst gälla EU:s rekommendationer om 3 månader

L13:1 (Kristinehamns arbetarekommun) att paragrafen ska tas bort och att kvinnor som kommit till Sverige på ovanstående grunder ska omfattas av samma lagar mot våldshandlingar som svenska medborgare

L13:2 (Kristinehamns arbetarekommun) att verka för att en lagförändring kommer till stånd i Sveriges Riksdag

L14:1 (Växjö arbetarekommun) att Socialdemokraterna verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

L15:1 (Ljungby arbetarekommun) att Socialdemokraterna i Ljungby verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

L16:1 (Lunds arbetarekommun) att Socialdemokraterna verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

L17:1 (Haninge arbetarekommun) att Socialdemokraterna skyndsamt initierar en utredning utifrån ovanstående problembeskrivning. Det mest centrala bör vara, var det huvudsakliga samhällsansvaret gällande stabila anslag och kvalitetssäkrad kompetens ska ligga; för att tillgodose kvinnors rättigheter till skydd och stöd vid våld och hot om våld. Där samhällsansvaret ska täcka årets samtliga 365 dagar

L17:2 (Haninge arbetarekommun) att man utreder hur varje kommun ska åläggas att säkerställa en fungerande första kontakt via en telefonlinje; vilken ska vara bemannad 365 dagar om året

L17:3 (Haninge arbetarekommun) att man utreder hur kommuner ska åläggas att skyndsamt agera för att akuta skyddsboenden ska erbjudas 365 dagar om året och i direkt anslutning till situationer där kvinnor och deras barn är utsatta för våld och hot om våld

L17:4 (Haninge arbetarekommun) att föreslagen utredning utifrån en oroande utveckling om ökad kvinnomisshandel, tydligt fokuserar på statens ansvar för att kommunerna har de ekonomiska medel som

krävs för att kvinnors och barns frihet kan upprätthållas på ett rättfärdigt sätt. Och det utifrån perspektivet om individens demokratiska rättigheter på en jämlik och likvärdig grund; oavsett geografisk hemvist
L17:6 (Haninge arbetarekommun) att varje kommun ska åläggas att tillhandahålla tydlig information om vart medborgarna kan vända sig för att söka adekvat stöd och råd gällande våld och hot om våld mot kvinnor

L18:2 (Lycksele arbetarekommun) att utbildningsinsatser i denna fråga ska ske i hela samhället på olika nivåer

L18:3 (Lycksele arbetarekommun) att lagstiftningen skärps genom att man ser över nuvarande system och fastställer nya direktiv

L18:4 (Lycksele arbetarekommun) att arbeta för att ansvaret för kvinnors skydd och säkerhet ska gälla inom kommunernas ansvarsområde

L18:5 (Lycksele arbetarekommun) att arbeta för att medel tillförs kommunerna från staten för att möjliggöra detta

L18:6 (Lycksele arbetarekommun) att arbeta för att medel även tillförs kvinnojourerna i landet

L19:2 (Sollentuna arbetarekommun - enskild) att Socialdemokraterna verkar för att initiera fördjupade forskningsstudier i samarbete med universitet, hälso- och sjukvården, kriminalvården, socialstyrelsen samt eventuellt andra lämpliga samarbetspartner, vilket bidrar till att öka kunskapen om orsakerna till att män dödar den kvinna de har en nära relation till, hur män slutar att använda våld och vilken behandling som passar för alla grupper, samt att en granskning och utvärdering av resultaten följs upp och presenteras

L19:3 (Sollentuna arbetarekommun - enskild) att Socialdemokraterna verkar för att kvinnor och barn (misshandelsoffren) får ett adekvat och säkert personskydd utifrån enskilda behov, så att de inte behöver flytta från sin hemkommun p.g.a. rädsla för sitt liv

L20:1 (Norra Ölands arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L21:1 (Södra Ölands arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L22:1 (Västerviks arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L23:1 (Skara arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L24:1 (Mönsterås arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L25:1 (Hedemora arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

L26:2 (Umeå arbetarekommun) att rätten att få gå i terapi ska vara garanterad i lag

- L26:3 (Umeå arbetarekommun) att individer som bryter mot patienters rätt till terapifrid ska kunna ges besöks- och kontaktförbud under den tid terapin pågår
- L27:2 (Västerbottens partidistrikt) att rätten att få gå i terapi ska vara garanterad i lag
- L27:3 (Västerbottens partidistrikt) att individer som bryter mot patienters rätt till terapifrid ska kunna ges besöks- och kontaktförbud under den tid terapin pågår
- L28:1 (Söderhamns arbetarekommun) att en handlingsplan tas fram för att få höjd status på yrken som jobbar inom rättsväsendet med barn
- L29:1 (Tingsryds arbetarekommun - enskild) att riksdagsledamöterna och partistyrelsen verkar i motionens anda
- L30:1 (Sollentuna arbetarekommun) att Socialdemokraterna verkar för att lagen ändras och anpassas till den verklighet som globaliseringen av människors resande och parbildande innebär
- L30:2 (Sollentuna arbetarekommun) att Socialdemokraterna verkar för att alla former av våld mot kvinnor som kommit till Sverige, ska betraktas på samma sätt som våld mot kvinnor som är medborgare i Sverige
- L30:3 (Sollentuna arbetarekommun) att Socialdemokraterna verkar för att utländska kvinnor som ”importeras” av svenska män, underrättas om sina juridiska rättigheter vid ankomsten till Sverige och i kontakten med Polisen och Migrationsverket
- L31:1 (Uppsala läns partidistrikt) att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter (lokalt, regionalt och nationellt) på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuella övergrepp mot barn och unga (gärna i samarbete med SKL)
- L31:2 (Uppsala läns partidistrikt) att Socialdemokraterna i statsbudgeten för kommande år avsätter medel för att stärka rättsskyddet för barn och unga
- L31:3 (Uppsala läns partidistrikt) att Socialdemokraterna utreder om befintlig strafflagstiftning bör skärpas
- L31:4 (Uppsala läns partidistrikt) att Socialdemokraterna i interna beslut uppmanar kommuner och landsting att förstärka kompetens och resurser samt utveckla samarbetet med frivilligorganisationerna i arbetet med sexuellt våld mot barn och unga
- L32:1 (Luleå arbetarekommun) att polisen i samband med hot mot kvinnors liv från en förföljare kan ge förföljaren fotboja med elektronisk övervakning samt telefonövervakning för att kunna följa upp och förhindra mord innan det hänt
- L32:2 (Luleå arbetarekommun) att den övervakade kan överklaga polisens beslut till en domstol
- L33:1 (Sandvikens arbetarekommun) att Socialdemokraterna medverkar till att göra ansökningsblanketterna och redovisningen på ett enklare sätt för de statliga pengar som kvinnojourerna kan söka
- L34:1 (Finspångs arbetarekommun) att det finns bättre tillgång till kvinnojourer över hela Sverige med likvärdig kvalitet
- L34:2 (Finspångs arbetarekommun) att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas samt göra programmet för akuta behov långsiktigt
- L34:3 (Finspångs arbetarekommun) att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och barn
- L34:4 (Finspångs arbetarekommun) att dessa handlingsprogram inkluderar kvinnor i aktivt missbruk

L35:1 (Norrköpings arbetarekommun) att det finns tillgång till kvinnojourer över hela Sverige, med likvärdig kvalitet

L35:2 (Norrköpings arbetarekommun) att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut, både akut och på lång sikt

L35:3 (Norrköpings arbetarekommun) att varje kommun tar fram handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn

L35:4 (Norrköpings arbetarekommun) att dessa handlingsprogram inkluderar kvinnor i aktivt missbruk

L36:1 (Staffanstorp arbetarekommun) att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och barn, både gällande den akuta hjälpen men också på längre sikt

L36:2 (Staffanstorp arbetarekommun) att det görs en översyn gällande möjligheter för våldsutsatta män att omfattas av liknande stöd och hjälp som gäller kvinnor och barn

L37:1 (Skurups arbetarekommun) att partiet verkar för att allmänna föreskrifter upprättas så att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut både akut och på lång sikt

L37:2 (Skurups arbetarekommun) att partiet verkar för att allmänna föreskrifter upprättas så att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn

L38:1 (Vårgårda arbetarekommun) att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut både akut och på lång sikt

L38:2 (Vårgårda arbetarekommun) att varje kommun tar fram handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn

Partikongressen föreslår besluta:

att avslå motionerna L10:2, L26:1, L27:1

L10:2 (Kristinehamns arbetarekommun) att skyddstillsyn och kontraktsvård också tillämpas när dagsböter utdöms

L26:1 (Umeå arbetarekommun) att begreppet "terapi Frid" införs som ett tillägg till lagen om grov fridskränkning

L27:1 (Västerbottens partidistrikt) att begreppet "terapi Frid" införs som ett tillägg till lagen om grov fridskränkning

MOTION L9

LUNDS ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Att ivra för hedersmord ska motverkas och straffas

Mord som ett uppsåtligt dödande av en annan människa är i för sig redan något fruktansvärt och det har straffats så tidigt som när de första samhällen uppstod. Men hedersmord stiger ännu några nivåer över

vanliga mord när det gäller de förskräckliga känslorna den skapar hos människor. Hedersmord förekommer i alla kulturer och alla samhällsskick. Det är inte alls något nytt eller något speciellt för endast vissa grupperingar. I vårt samhälle anträffas det mest när en man dödar sin partner efter att han kommer på att hon, i verkligheten eller rent av inbillat, har bedragit honom.

Det är i grunden en del av den patriarkala tankegång som fortfarande är gällande än idag. Men det är en sak att någon ger sig på sin partner efter en besvikelse och sju sorger och åtta bedrävelser, även om det sker planerat och därmed uppsåtligt, än när det ges upphov till ett helt tankesätt där hedersmord betraktas som en naturlig del av livet och som något nödvändigt för att lösa konflikter. I sådana fall skapas det en miljö där nya generationers barn växer upp och får hedersmord djupt inrotad i psyket som något helt rättfärdigt. Det är då där som samhället måste ingripa så att sådant sätt att sprida hederstänkandet kunde stoppas eller i alla fall minimeras.

Förvisso ska en kongress handla främst om politik.

Hedersmord kan ytligt uppfattas som endast något sorgligt och mänskligt trist, men inte som en politisk fråga. Men skenet bedrar. Så bedrägligt är det synsättet att man glömmer att det är ett faktum att det finns ett politiskt parti som sitter i Riksdagen som har invandringen i Sverige som enda punkt i sin agenda och att, bland annat, skuldbelägga vissa enstaka grupper av invandrare som de ensamma ansvariga för företeelser som hedersmord. Detta är något som lättlurade folk har köpt helt och därmed röstat på dem. Sorgligt men sant, ökar det där partiet sina andelar enligt de sista mätningarna. Socialdemokratin har hittills, trist nog, ignorerat denna verklighet. Resultatet är mer och djupare missnöje och skepticism bland väljarna gentemot politikerna eftersom det inte ser ut att politikerna bryr sig i det som, reellt eller inbillat, bekymrar befolkningen.

Man kan sammanfatta problemet med hedersmord i två punkter:

- Det mänskliga: Det är sorgligt, hemskt sorgligt, att hedersmord överhuvudtaget förekommer i vårt samhälle. Ännu sorgligare är att hedersmord aktivt ivras för inom vissa samhällsskick. Uppväxtmiljö för barnen innanför de där samhällsskicken präglas av tanken på att den enda utvägen för att lösa kärleksproblem är, just det, hedersmord.
- Det politiska: Det är ett faktum att ett högerextremistiskt politiskt parti som sitter i Riksdagen, har invandringen i Sverige som den enda punkten i sin agenda. Det partiet målar fenomenet hedersmord som ett problem som uteslutande förekommer bland vissa invandrare med en viss religiös inriktning. På så sätt utnyttjas den företeelsen för att måla invandringen till Sverige som ett samhällsproblem. Det förblir lätt för det partiet att påstå att hedersmord endast sker bland de samhällsskicken med invandrarbakgrund om Socialdemokratin fortsätter att ignorera det hela. Rent av politiskt skulle Socialdemokratin kunna klargöra för folket att det företeelse med hedersmord inte uteslutande sker bland folk som invandrat. Exempel finns det massor av.

Dessutom kan Socialdemokratin visa för svenska folket att man bryr sig om det problemet och med det minska den utbredda skepticismen om att politikerna i allmänheten inte intresserar sig i vad folket bekymrat sig över, något som i för sig tas till vara av högerextremister. Man kommer att kunna ta fanan ifrån högerextrema krafter och kunna få ännu mer förtroende för Socialdemokratin.

Partikongressen föreslår besluta:

L9:1 att ivra för hedersmord ska bekämpas och straffas

Ricardo Alfredo Guillén Herrera

Lunds arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L10

KRISTINEHAMNS ARBETAREKOMMUN

Barnmisshandel

All form av barnmisshandel innebär en allvarlig kränkning av barnet och medför att barnets hälsa och utveckling på både lång och kort sikt riskeras. Det är viktigt att samhällets olika skyddsnet fungerar var för sig och i samverkan med varandra. På de barnahus som har etablerat sig på flera platser i landet har det utvecklats ett nära samarbete mellan polis, åklagare, socialtjänst, barnmedicin och BUP. Det har lett till att det snabbt kunnat uppmärksamma familjer där det förekommer barnmisshandel av olika grad och snabbt kunnat inleda ett utredningsarbete med familjerna ur våra olika ansvarsområden.

Det är viktigt att samhället snabbt agerar vid misstanke om barnmisshandel både polisiärt för att fastställa eventuellt brott samt att socialtjänsten snabbt kan bedöma barnets skyddsbehov och behov av adekvat stöd. Det finns dock olika grader av barnmisshandel och olika förklaringar till hur det uppstått. I de fall där det finns behov av skydd eller där bristerna hos föräldrarna är så stora att barnen ska placeras tillfälligt eller på längre sikt finns det väl utarbetade rutiner. I de fall där det inte finns skäl att placera barnen utanför hemmet är det idag svårare att hitta effektiva insatser. Omhändertagande av barn som har utsatts för någon form av våld i hemmet är nödvändigt i vissa fall men inte i alla. Dessa barn är dock i behov av att våldet inte upprepas och att familjen får stöd och hjälp.

Det jag saknar är möjlighet till att utdöma domar med skyddstillsyn och kontraktsvård. Kontraktsvården skall kunna styras utifrån aktuellt problem. Detta för att optimera rättsprocessen sett ur barnperspektiv.

I många av dessa fall, där någon förälder är förövare, tilldöms dagsböter. När brottet ligger på bötesnivå finns inga andra påföljder att tillgå, men denna påföljd straffar indirekt barnet självt. Om en familj som lever under hård press och ofta under arma ekonomiska förhållanden får 8000 kronor i dagsböter som måste tas från hushållskassan leder detta bara till att situationen ytterligare förvärras. Givetvis är det viktigt att samhället markerar och utkräver ansvar av den som begått ett brott men vi skulle kunna göra det mycket bättre ur ett barnperspektiv.

När brottet är grövre kan fängelsestraff bytas ut mot skyddstillsyn och kontraktsvård. Denna flexibilitet måste finnas även i lindrigare fall. Dagsboten borde kunna användas som ett påtryckningsmedel för att göra en mer stadigvarande förändring. Vid en dom skulle den dömde alltså ha valmöjligheten att få kontraktsvård istället för böter.

Det finns i dag flera olika föräldraträningsprogram som är effektiva och riktar sig mot föräldrar som behöver ändra sitt sätt att sätta gränser. Det finns också fler program för människor med impuls- och/eller missbruksproblem. Kontraktsvård är en dom som påtagligt skulle kunna förbättra barnets

situation genom att den direkt riktar sig mot det som är ett problem för barnet. Vi tror också att man i vissa fall skulle kunna byta ut hela eller delar av ett fängelsestraff mot att delta i ett program. Det här är exempel på brister som jag saknar.

Syftet med denna förändring är att minska tröskeln till att få gärningsmän att erkänna. Det skulle gå lättare med erbjudande om vård. Tar gärningsmännen på sig ansvaret lättar man i samma stund på barnets skuld känslor vilket främjar deras helande. Barn som utsätts vill ofta att vi ska hjälpa dem med att bryta gärningsmannens beteende så att de får det bättre.

Det finns idag ärenden som läggs ner för att man vet att det bara kommer bli fråga om böter. Detta är en faktisk, men icke officiell, sanning.

Jag anser att det skulle vara av stor vikt att utreda om detta är möjligt och på vilket sätt man ska utforma det. Vi vet att man i andra länder har mer vårdinriktade påföljder.

Det här skulle kunna vara en början till ett helhetskoncept där rättsväsende och samhällets sociala ansvar binds samman i ett, ur samhällsekonomiskt perspektiv, både effektivare och billigare sätt. Samtidigt måste rättsväsendet i större utsträckning våga använda frihetsberövande i barnutredningar. Ur detta perspektiv är detta en del av samma problematik.

Partikongressen föreslås besluta:

L10:1 att barnen sätts i centrum och att deras rättigheter tillvaratas på bästa sätt

L10:2 att skyddstillsyn och kontraktsvård också tillämpas när dagsböter utdöms

Inga-Lill Röhr

Kristinehamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L11

GÖTEBORGS PARTIDISTRIKT

Förläng reflektionstiden för människohandelsoffer

Domen i Göteborg från 2011 som gjorde det möjligt för ett antal kvinnor i prostitution att stanna i Sverige under tre månader är ett steg i rätt riktning för ett ökat skydd för människohandelsoffer, speciellt för offer som har utnyttjats sexuellt. S-kvinnor i Göteborg vill ta ännu ett steg för att skyddet stärks och vill därmed förlänga reflektionstiden för människohandelsoffer i Sverige.

Då människohandelshärvor (trafficking) uppdagas i Sverige väljer få av kvinnorna att samarbeta med polisen. De som väl tar steget brukar återvända till sitt hemland då utredningen är klar. Vid återvändandet kan kvinnan få hjälp av organisationer som arbetar med att skydda återvändande människohandelsoffer, och hjälpa dem tillbaka in i samhället.

De kvinnor som inte väljer att delta i utredning har i Göteborg hittills avvisats vid flertalet gånger och sedan återvänt på nytt till Sverige och gatuprostitutionen. Anledningen är den ekonomiska utsattheten, med försörjningsansvar för egna barn, familj och släkt i hemlandet. Det finns också tydliga tecken på att

utomhusprostitutionen är starkt organiserad eftersom att endast en bråkdel av intjänade medel har kommit familj och släkt till del. Den organiserade prostitutionen har därmed fungerat kvarhållande, en ond cirkel uppstår som sällan bryts.

Idag är reflektionstiden i Sverige för människohandelsoffer, att överväga om de vill samarbeta med brottsbekämpande myndigheter eller ej, 30 dagar. Vi anser att detta är en kort period med tanke på det brott dessa människor har utsatts för. Reflektionstiden i Sverige är dessutom något kortare i jämförelse med flertalet länder i Europa. Enligt EUs samlade information angående människohandel i Europa är samma tid 30-60 dagar i Estland, 40 dagar i Slovakien, 45 dagar i Storbritannien, 3 månader i Holland, Polen och Slovenien och så vidare. EU rekommenderar en reflektionstid på 3 månader.

Människohandelsoffer är personer som ofta har blivit lurade in i utnyttjande. De är ofta unga, och ofta flickor. Livsvillkoren tvingar flickorna in i handeln. När de utnyttjas förlorar de ofta förtroendet för myndigheter och övriga aktörer i samhället. Att vittna mot sina förövare som ibland är den enda kontakten de har med det övriga samhället, i ett land där de varken kan språket eller förstår systemet är nog så svårt, och en tid på 30 dagar är kort tid för att fatta ett beslut om att vittna eller ej.

S-kvinnor i Göteborg ser att en förlängning av reflektionstiden är ett sätt att öka tryggheten hos de personer som utsatts för människohandel, eftersom att de då har längre tid på sig att återfå förtroendet för myndigheter, samt bli hjälpta att återfå ett liv i oberoende. Med en längre reflektionsperiod möjliggörs inte bara ett hållbart återvändande till hemlandet, utan ökar också chansen att få fast förövarna. Tyvärr är vägen fortfarande lång för att verkligen garantera dessa kvinnor ett fullgott skydd och stöd, förlängd reflektionstid är en i raden nödvändiga åtgärder som behövs nu.

Partikongressen föreslås besluta:

L11:1 att socialdemokratiska partiet driver frågan om förlängd reflektionstid för människohandelsoffer

Framtiden sdf, Alma sdf, Lundby sdf, Backa s-kk
Göteborgs partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L12

SKARA ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Förlängd reflektionstid för människohandelsoffer

Få av de kvinnor som är utsatta för människohandel (trafficking) i form av att tvingas till prostitution väljer att samarbeta med polisen. För de kvinnor som samarbetat har kvinnan vid återvändandet till sitt hemland fått stöd via organisationer som arbetar med att skydda återvändande människohandelsoffer. De kvinnor som inte väljer att delta i polisens utredning och därefter avvisas till sitt hemland, återvänder på nytt till prostitution, vilket är organiserat. Människohandelsoffer utnyttjas på grund av ekonomisk utsatthet. Det finns en så kallad reflektionstid som innebär att under en period om 30 dagar så kan en

kvinnor som är utsatta för människohandel fundera om hon vill samarbeta med brottsbekämpande myndighet. I vissa övriga länder i Europa är reflektionstiden längre än i Sverige. Till exempel i Estland 40 dagar, Slovakien 45 dagar, England 3 månader. EU rekommenderar en reflektionstid om 3 månader.

Att vittna mot sina förövare är ett starkt och utsatt val. Att i dagsläget endast ge en reflektionstid om 30 dagar är således alldeles för kort på ett sådant komplicerat problem som människohandel är. En förlängning av reflektionstiden är ett sätt att öka tryggheten hos de personer som utsatts för människohandel. En förlängd reflektionstid även en ökad möjlighet att få fast förövarna.

Partikongressen föreslår besluta:

L12:1 att Socialdemokraterna i riksdagen driver frågan om förlängd reflektionstid för människohandelsoffer att minst gälla EU:s rekommendationer om 3 månader

Nina Drakfors

Skara arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L13

KRISTINEHAMNS ARBETAREKOMMUN

Granska den s k tvåårsregeln

Under 2008 tog kvinnojourerna i landet emot 515 kvinnor som kommit till Sverige genom så kallad ”fruimport”. Detta framförs i rapporten ”Täckmantel: äktenskap – kvinnojourernas erfarenhet av fruimport”, som utförts av Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS).

I Utlänningslagens 5 kap 16§ står skrivet att ”enstaka bagatellartade övergrepp skall inte i sig kunna medföra att sökanden beviljas fortsatt uppehållstillstånd i Sverige”. Detta innebär att kvinnor som kommit till Sverige för att ingå äktenskap med en man inte kan ta sig ur relationen och få ett uppehållstillstånd i landet även om hon blir utsatt för psykiska och fysiska övergrepp. Det är inte värdigt Sverige år 2010 att acceptera någon form av våld mot kvinnor genom att förringa betydelsen av övergrepp för en viss grupp av kvinnor som ”bagatellartade”. Det är också en högst tolkningsbar fråga vad som i paragrafen menas med denna benämning. Att bo i Sverige men inte ha uppehållstillstånd ska inte behöva föra med sig att ha ett sämre skydd mot våldshandlingar än de som är svenska medborgare.

Partikongressen föreslår besluta:

L13:1 att paragrafen ska tas bort och att kvinnor som kommit till Sverige på ovanstående grunder ska omfattas av samma lagar mot våldshandlingar som svenska medborgare

L13:2 att verka för att en lagförändring kommer till stånd i Sveriges Riksdag

Inga-Lill Röhr

Kristinehamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L14

VÄXJÖ ARBETAREKOMMUN

Inför en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Idag utgår dagens våldtäktslagstiftning från att våldtäkt innebär ett tagande med våld, hot eller utnyttjande av hjälplöst tillstånd. Det är alltså inte tillräckligt att offret inte vill ha sex – lagen kräver ytterligare medel och omständigheter. Detta innebär i praktiken att en kvinnas kropp är tillgänglig så länge hon inte gör fysiskt motstånd. Utan motstånd krävs ju ofta varken våld eller hot. Till detta kan föras att studier visar att många våldtäktsoffer reagerar på övergreppet med så kallad frozen fright; de rör sig inte, de säger ingenting. De ligger stilla och hoppas på att det ska gå över. Att övergreppet mycket ofta begås i hemmiljö av en person som är bekant med offret förstärker denna problematik. Följden blir en konkret risk för att mycket allvarliga sexuella kränkningar inte täcks av dagens kriminalisering baserad på tvång och kompletterad med hjälplöst tillstånd.

En bättre utgångspunkt är därför offrets (bristande) samtycke som grund för bedömningen av huruvida ett brott begåtts eller inte. Ur ett principiellt perspektiv medför en samtyckesbaserad sexualbrottslagstiftning en avgörande skillnad jämfört med idag; kroppen förblir stängd tills personen i fråga lämnat sitt medgivande. Detta skulle sända starka signaler till såväl förövare som offer och tydligt understryka att varje människa har rätt att sätta sina egna sexuella och kroppsliga gränser, även om situationen varken är hotfull eller våldsam. Förhoppningen är att domstolen skulle tvingas ta ställning till om, och i så fall hur, förövaren försäkrat sig om att ett samtycke förelegat istället för att som idag utreda förekomsten av våld, hot, tvång och kraftigt motstånd. Dessutom skulle en samtyckesbaserad lagstiftning kunna leda till ett bättre bemötande av brottsoffret – den individuella integritetskränkningen hamnar i centrum istället för att offret, som idag, avfärdas på grund av bristande yttre bevisning.

En samtyckesreglering skulle inte lösa alla de problem dagens sexualbrottslagstiftning möter. Däremot skulle en sådan reglering utgöra en bättre principiell utgångspunkt: det är inte okej att ha sex med någon utan att ha försäkrat sig om att denne också vill. I kampen för kvinnors rätt till sina egna kroppar är det ett mycket viktigt steg.

Partikongressen föreslås besluta:

L14:1 att Socialdemokraterna verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Karin Tjäder Berggren och Ola Palmgren

Växjö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L15

LJUNGBY ARBETAREKOMMUN

Inför en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Idag utgår dagens våldtäktslagstiftning från att våldtäkt innebär ett tagande med våld, hot eller utnyttjande av hjälplöst tillstånd. Det är alltså inte tillräckligt att offret inte vill ha sex – lagen kräver ytterligare medel och omständigheter. Detta innebär i praktiken att en kvinnas kropp är tillgänglig så länge hon inte gör fysiskt motstånd. Utan motstånd krävs ju ofta varken våld eller hot. Till detta kan föras att studier visar att många våldtäktsoffer reagerar på övergreppet med så kallad frozen fright; de rör sig inte, de säger ingenting. De ligger stilla och hoppas på att det ska gå över. Att övergreppet mycket ofta begås i hemmiljö av en person som är bekant med offret förstärker denna problematik. Följden blir en konkret risk för att mycket allvarliga sexuella kränkningar inte täcks av dagens kriminalisering baserad på tvång och kompletterad med hjälplöst tillstånd.

En bättre utgångspunkt är därför offrets (bristande) samtycke som grund för bedömningen av huruvida ett brott begåtts eller inte. Ur ett principiellt perspektiv medför en samtyckesbaserad sexualbrottslagstiftning en avgörande skillnad jämfört med idag; kroppen förblir stängd tills personen i fråga lämnat sitt medgivande. Detta skulle sända starka signaler till såväl förövare som offer och tydligt understryka att varje människa har rätt att sätta sina egna sexuella och kroppsliga gränser, även om situationen varken är hotfull eller våldsamt. Förhoppningen är att domstolen skulle tvingas ta ställning till om, och i så fall hur, förövaren försäkrat sig om att ett samtycke förelegat istället för att som idag utreda förekomsten av våld, hot, tvång och kraftigt motstånd. Dessutom skulle en samtyckesbaserad lagstiftning kunna leda till ett bättre bemötande av brottsoffret – den individuella integritetskränkningen hamnar i centrum istället för att offret, som idag, avfärdas på grund av bristande yttre bevisning.

En samtyckesreglering skulle inte lösa alla de problem dagens sexualbrottslagstiftning möter. Däremot skulle en sådan reglering utgöra en bättre principiell utgångspunkt: det är inte okej att ha sex med någon utan att ha försäkrat sig om att denne också vill. I kampen för kvinnors rätt till sina egna kroppar är det ett mycket viktigt steg.

Partikongressen föreslås besluta:

L15:1 att Socialdemokraterna i Ljungby verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Niklas Gustafson, Emma Johansson och Arber Gashi

Ljungby arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L16

LUNDS ARBETAREKOMMUN

Inför en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Mäns sexuella våld mot kvinnor är ett av de yttersta exemplen på den könsmaktsordning vi alla lever under. Kvinnors rätt att själva bestämma över sina kroppar har länge varit ett helt centralt krav från den feministiska rörelsen. Trots detta utgår dagens våldtäktslagstiftning från att våldtäkt innebär ett tagande med våld, hot eller utnyttjande av hjälplöst tillstånd. Det är alltså inte tillräckligt att offret inte vill ha sex – lagen kräver ytterligare medel och omständigheter. Detta innebär i praktiken att en kvinnas kropp är tillgänglig så länge hon inte gör fysiskt motstånd. Utan motstånd krävs ju ofta varken våld eller hot. Till detta kan föras att studier visar att många våldtäktsoffer reagerar på övergreppet med så kallad frozen fright; de rör sig inte, de säger ingenting. De ligger stilla och hoppas på att det ska gå över. Att övergreppet mycket ofta begås i hemmiljö av en person som är bekant med offret förstärker denna problematik. Följden blir en konkret risk för att mycket allvarliga sexuella kränkningar inte täcks av dagens kriminalisering baserad på tvång och kompletterad med hjälplöst tillstånd.

En bättre utgångspunkt vore därför offrets (bristande) samtycke som grund för bedömningen av huruvida ett brott begåtts eller inte. Ett sådant förslag lades fram av Sexualbrottsutredningen (SOU 2010:71) men har ännu inte blivit föremål för några ytterligare åtgärder. Ur ett principiellt perspektiv medför en samtyckesbaserad sexualbrottslagstiftning en avgörande skillnad jämfört med idag; kroppen förblir stängd tills personen i fråga lämnat sitt medgivande. Detta skulle sända starka signaler till såväl förövare som offer och tydligt understryka att varje människa har rätt att sätta sina egna sexuella och kroppsliga gränser, även om situationen varken är hotfull eller våldsamt. Förhoppningen är att domstolen skulle tvingas ta ställning till om, och i så fall hur, förövaren försäkrat sig om att ett samtycke förelegat istället för att som idag utreda förekomsten av våld, hot, tvång och kraftigt motstånd. Dessutom skulle en samtyckesbaserad lagstiftning kunna leda till ett bättre bemötande av brottsoffret – den individuella integritetskränkningen hamnar i centrum istället för att offret, som idag, avfärdas på grund av bristande yttre bevisning.

Frågan om vad som ska anses vara ett rättsligt giltigt samtycke är givetvis i sammanhanget central. Sexualbrottsutredningens inställning var att något formkrav inte kan uppställas. Därmed skulle alltså inte krävas något uttryckligt ”ja” – samtycket kan manifesteras på en rad olika vis. Vad som i det enskilda fallet ska betraktas som bristande samtycke måste vara en bedömningsfråga. Mot införandet av en samtyckesreglering kan därför anföras att det finns en risk för att offrets beteende och person hamnar än mer i fokus än idag. Detta är en risk som bör tas på allvar. Problemets kärna ligger dock inte i våldtäktslagstiftningens utformning. Att advokater ställer frågor om kläder, berusningsgrad och sexualvanor och att domare beaktar desamma är istället en konsekvens av att samhällsliga strukturer tar sig uttryck också i rättssalen. Hellre än att låta en bristfällig lagstiftning kvarstå av rädsla för problem som förekommer redan idag bör ett aktivt arbete för att synliggöra och motverka dessa strukturer inledas.

Behovet av utbildning i alternativa perspektiv, normkritik och granskning av egna fördomar och föreställningar är skriande, såväl på juristutbildningen som bland yrkesverksamma jurister.

En samtyckesreglering skulle således inte lösa alla de problem dagens sexualbrottslagstiftning möter. Däremot skulle en sådan reglering utgöra en bättre principiell utgångspunkt: det är inte okej att ha sex med någon utan att ha försäkrat sig om att denne också vill. I kampen för kvinnors rätt till sina egna kroppar är det ett mycket viktigt steg.

Partikongressen föreslår besluta:

L16:1 att Socialdemokraterna verkar för införandet av en samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

L16:2 att motionen skickas vidare till den socialdemokratiska riksdagsgruppen

Lunds Socialdemokratiska Studentklubb

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L17

HANINGE ARBETAREKOMMUN

Kvinnomisshandel pågår 365 dagar om året. Det är hög tid för ett samhällsansvar som täcker årets samtliga dagar

Trots att mäns våld mot kvinnor eskalerar under sommarperioden stängs ett stort antal ideella kvinnojourers verksamheter ned under denna period. Våldet är en stor tragedi för de drabbade kvinnorna och deras barn och något som vårt samhälle inte har råd med.

Kvinnojourerna har nyligt rapporterat att mer än var tionde kvinnojour stängdes under sommaren 2012 och att var fjärde jour trappade ned på sin verksamhet.

Brottsförebyggande rådet, Brå, visar i sin statistik att antalet anmälningar om *grov kvinnofridskränkning i snitt ökar med sex procent perioden juni, juli augusti.

Kvinnor som söker hjälp hos kvinnojourer under semesterperioden möts vid 14 procent av landets 151 jourer av beskedet; att de har stängt på grund av semester.

Flertalet rapporter visar att mäns våld mot kvinnor ökat över tid; trots riktade insatser från regering och organisationer. Under år 2010 anmäldes 27 200 fall av misshandel mot kvinnor, jämfört med 24 097 anmälningar år 2005.

Under en tioårsperiod har antalet anmälningar om våld mot kvinnor ökat med 24 procent. Sedan 1990 har polisanmälningar av sexualbrott mer än fördubblats. Mörkertalet anses vara mycket stort. Uppemot 80 procent, av våld mot kvinnor i nära relationer, kommer aldrig till polisens kännedom.

Våld som utövas av en partner, innebär ofta att även barn drabbas, där flertalet av barnen själva blir slagna. Ungefär 10 procent av alla barn har upplevt våld i hemmet. Och 5 procent av alla barn har ofta upplevt våld i hemmet.

(*Kärnan i grov kvinnofridskränkning är systematiskt och upprepat våld såsom misshandel, olaga hot, olaga tvång, sexuellt eller annat ofredande samt sexuellt utnyttjande och det av en man som kvinnan är gift med, varit gift med eller bott tillsammans med under äktenskapsliknande former. Enligt lagens mening är det tillräckligt att de åtalade handlingarna tillsammans utgjort en upprepad kränkning av kvinnans integritet och varit ägnade att allvarligt skada hennes självkänsla.)

Trots att Världshälsoorganisationen - WHO i mitten av 1990-talet utnämnde förebyggande arbete och forskning om våld, särskilt mot kvinnor och barn, som ett prioriterat folkhälsoområde, ser vi en ökning av våld och ohälsotal bland våldsutsatta kvinnor och barn. Även när det gäller de drabbade kvinnornas fysiska och psykiska ohälsa bör man utgå från att mörkertalet är mycket stor.

I Sverige ser vi idag att mellan 12 000 och 14 000 kvinnor söker öppenvård för fysiska och psykiska skador; som en följd av våld från en partner. Förutom fysiska och psykiska skador som i varierande grad riskerar att bli kroniska, drabbas kvinnorna av sociala konsekvenser som arbetslöshet, ekonomiska problem, sjukskrivning och isolering m.m. Allvarligt är att kvinnor som utsätts för våld kan hindras från att söka hjälp från exempelvis sjukvården.

De samhällsekonomiska kostnaderna för våld mot kvinnor, uppskattades av Socialstyrelsen år 2006, vara mellan 2,7 och 3,3 miljarder per år. Därav stod direkta sjukvårdskostnader för 38 miljoner.

Samhällsstrukturer och individuella faktorer hos förövaren påverkar risken för partnervåld. Det kräver en aktuell samhällsanalys. Våld mot kvinnor är ingen kvinnofråga eller familjefråga utan ett stort samhällsproblem.

Idag är det främst ideella organisationer med en orimlig arbetsbörda som bär ett tungt ansvar för att praktiskt hantera en situation där våld mot kvinnor bevisligen ökar. Trots riktade insatser från regering och organisationer, ökar även ohälsa kopplat till våld och hot mot kvinnor. Ökningarna talar för att insatser och kompetens inte står i verklig proportion till eller helt överensstämmer med dagens behov, skador och kostnader. Frånvaron av en rätt anpassad och statligt stabil finansiering samt ett kommunalt huvudansvar för att möjliggöra anställningar och kompetens som säkrar upp de faktiska behoven 365 dagar om året; signalerar att kvinnors demokratiska och frihetliga rättigheter sätts på spel.

Jag vill understryka att problemet är en bred maktordningsfråga men också en rättvise- och folkhälsofråga. Garanten för att individen kan frigöras är här ett solidariskt ansvarstagande. Flertalet färska rapporter oberoende av varandra, visar att problemet ökar över tid. Det är hög tid för oss socialdemokrater att skyndsamt initiera en utredning som med all tydlighet, tar grepp om utformning och kvalitetssäkring av ett samhällsansvar för 2000-talet som täcker årets 365 dagar; gällande våld och hot om våld mot kvinnor.

Partikongressen föreslås besluta:

L17:1 att Socialdemokraterna skyndsamt initierar en utredning utifrån ovanstående problembeskrivning. Det mest centrala bör vara, var det huvudsakliga samhällsansvaret gällande stabila anslag och kvalitetssäkrad kompetens ska ligga; för att tillgodose kvinnors rättigheter till skydd och stöd vid våld och hot om våld. Där samhällsansvaret ska täcka årets samtliga 365 dagar

L17:2 att man utreder hur varje kommun ska åläggas att säkerställa en fungerande första kontakt via en telefonlinje; vilken ska vara bemannad 365 dagar om året

- L17:3 att man utreder hur kommuner ska åläggas att skyndsamt agera för att akuta skyddsboenden ska erbjudas 365 dagar om året och i direkt anslutning till situationer där kvinnor och deras barn är utsatta för våld och hot om våld
- L17:4 att föreslagen utredning utifrån en oroande utveckling om ökad kvinnomisshandel, tydligt fokuserar på statens ansvar för att kommunerna har de ekonomiska medel som krävs för att kvinnors och barns frihet kan upprätthållas på ett rättfärdigt sätt. Och det utifrån perspektivet om individens demokratiska rättigheter på en jämlik och likvärdig grund; oavsett geografisk hemvist
- L17:5 att det säkerställs att evidensbaserad vård och rehabilitering står till buds för de kvinnor och barn som utsatts för våld och hot om våld, samt att ansvaret främst ska falla direkt under kommunernas och landstingens ansvarsområden
- L17:6 att varje kommun ska åläggas att tillhandahålla tydlig information om vart medborgarna kan vända sig för att söka adekvat stöd och råd gällande våld och hot om våld mot kvinnor

Marina Andersson

Haninge arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L18

LYCKSELE ARBETAREKOMMUN

Med kraft motverka våldet mot kvinnor

Många kvinnor lever i skräck för sina män, exmän, sambos eller f d sambos. Samhället gör inte tillräckligt för att skydda och hjälpa dessa kvinnor, utan kvinnorna får leva utan skyddsnet. Helt oacceptabelt.

Kvinnojourerna i vårt land gör enorma insatser för kvinnorna, men staten måste ta sitt ansvar och se till att kvinnorna skyddas. Kvinnojourer finns inte i alla kommuner. Men deras arbetsinsatser är oerhört viktiga. Kvinnor måste få förbättrat skydd mot våldsvärkare.

Polis och socialtjänst med flera gör ingripanden och behjärtansvärda insatser, men det räcker inte. Kvinnorna har bett om hjälp, de polisanmäler brotten, kontaktförbud råder - ändå dödas kvinnor runt om i vårt land.

Partikongressen föreslås besluta:

- L18:1 att partiet skall med kraft arbeta för att våldet mot kvinnor ska upphöra
- L18:2 att utbildningsinsatser i denna fråga ska ske i hela samhället på olika nivåer
- L18:3 att lagstiftningen skärps genom att man ser över nuvarande system och fastställer nya direktiv
- L18:4 att arbeta för att ansvaret för kvinnors skydd och säkerhet ska gälla inom kommunernas ansvarsområde
- L18:5 att arbeta för att medel tillförs kommunerna från staten för att möjliggöra detta
- L18:6 att arbeta för att medel även tillförs kvinnojourerna i landet

S-kvinnor Västerbotten

Lycksele arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L19

SOLLENTUNA ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem

Ca 17 kvinnor i Sverige dödas varje år av en nuvarande eller f.d. manlig partner.

För att kunna hejda – eller åtminstone kraftigt minska – mäns våld mot kvinnor, behövs ökade kunskaper om orsakerna till att män dödar den kvinna som de har en nära relation till. Dessutom behöver män som utövar våld i nära relationer, erbjudas olika beprövade behandlingsprogram för att eliminera eller åtminstone förebygga återfall i denna form av brottslighet. Anpassad och adekvat behandling bör ingå som en del i straffpåföljden, vilket också kan gynna gärningsmannen vid rättens bedömning av lämpligt straffvärde.

Enligt en rapport som BRÅ har gjort under perioden 1990-2004 vilken bygger på uppgifter från samtliga polisanmälda fall av dödligt våld i nära relationer, har det dödliga våldet mot kvinnor i nära relationer minskat sedan 1970-talet. Det beror på sociala förändringar, ökat skydd för utsatta kvinnor och ett ökat ekonomiskt oberoende för kvinnor, är några av förklaringarna till dessa uppgifter. Det är dock fortfarande alltför många kvinnor som varje år dödas av sin make, f.d. make, sambo, fästman eller pojkvän. Enligt BRÅ anmäldes 27 972 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år under år 2011, dessutom anmäldes 2 471 fall av grov kvinnofridskränkning samma år. Andelen kvinnor som uppger att de utsatts för våld eller hot i arbetslivet har ökat påtagligt. Antalet anmälda fall av kvinnomisshandel har ökat under lång tid, Till viss del kan det förklaras med att fler fall anmäls, särskilt sedan lagstiftningen ändrades i början av 1980-talet, så att misshandlade kvinnor inte längre kunde ta tillbaka sin anmälan. Enligt större svenska frågeundersökningar, kan man se att det framförallt rör sig om två särskilt utsatta grupper, ensamstående mödrar, vilka främst utsätts för våld av närstående och kvinnor som blir utsatta för våld i yrkeslivet. Det är också i dessa grupper som ökningen är som mest tydlig. Den vanligaste typen av våld som sker mot kvinnor är inte i nära relationer, utan det som utövas av en bekant person som inte är närstående, t.ex. arbetskamrater, skolkamrater, lärare och patienter. Mörkertalet är troligen relativt stort i de fall där gärningspersonen är närstående. Omkring 80 % av våld mot kvinnor i nära relationer, kommer aldrig till polisens kännedom. Våld förekommer även i samkönade relationer, samt av kvinnor mot män i heterosexuella relationer. Drygt 85 % av de som misstänks för misshandel mot kvinnor är män, enligt statistik från BRÅ under år 2010.

Många av de män som begår brotten, har tidigare hotat eller misshandlat kvinnan. Svartsjuka, separationer, kontrollbehov och materiella övergrepp är några av motiven till dödandet. Låg social status och psykiska problem är vanligt bland männen. Nästan en fjärdedel av dem begår självmord i samband med brottet. Under 1990-talet riktades fokus på de strukturella aspekterna av våld i nära relationer och

olika typer av våldshandlingar såsom fysisk misshandel, våldtäkt, incest och materiella övergrepp, detta sågs som ett större strukturellt problem som antog olika former och uttryck. En viktig aspekt var att betona, att våldet drabbade kvinnor i alla samhällsgrupper oavsett klass, ålder, sexualitet, etnicitet och funktionsförmåga. Forskningen och den politiska debatten har kommit att fokusera på de grupper, vilka p.g.a. olika omständigheter, är särskilt utsatta för övergrepp, t.ex. kvinnor med missbruksproblem och kvinnor med funktionsnedsättningar. Särskilda stödinsatser och hjälp har satts in för dessa grupper. Oavsett på vilket sätt våldet uttrycks, är syftet med våldet alltid detsamma: att etablera och utöva makt och kontroll genom att skada och skrämja. Våld i nära relationer utmärker sig från andra former av övergrepp, då det ofta utövas under en längre period (men det kan även ske vid ett enskilt våldstillfälle) och tenderar att öka i intensitet med tiden. Detta kan leda till att våldet mer och mer, blir både förväntat och till viss del ett accepterat inslag i den utsattas vardag. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO), utgör våldet ett allvarligt hot mot den utsattas hälsa och säkerhet. Förutom direkta fysiska skador, kan det ge upphov till både psykiskt lidande, så som posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) och mer långsiktiga fysiska konsekvenser. I vissa fall är det så allvarligt, att det leder till att den som utsätts för våld avlider. Dödligt våld i nära relationer är ofta resultatet av en längre tids våldsutövning inom relationen.

Behandlingsverksamheter med inriktning på män som utövar våld mot kvinnor i nära relationer, har bedrivits inom svensk kriminalvård sedan 1980-talet, verksamheten har byggts ut under 1990-talet. Arbetet har bedrivits lokalt och i samverkan polis, åklagare, hälso- och sjukvård, socialtjänst samt frivilligorganisationer. Behandlingen syftar till att motverka såväl fysisk, psykisk, sexuell och materiell våldsutövning. Sedan 2004 arbetar kriminalvården med programmet IDAP, som syftar till att minska återfall i brott hos vuxna män vilka har använt våld i nära heterosexuella relationer. Programmet ackrediterades 2006 och kommer från USA. I Sverige har IDAP utvecklats som ett frivårdsprogram och bedrivs både på anstalt och inom frivården, liksom av organisationer som vänder sig till män som frivilligt söker hjälp för att sluta använda våld. Programmets två hörnstenar är: mansgruppsarbete och partnerkontaktarbete. Det senare är baserat på ett säkerhetstänkande för kvinnor och barn. IDAP: s behandlingsmål är, att ge deltagarna förståelse för sina våldshandlingar och sättet det påverkar kvinnans handlingar, tankar och känslor. Att öka deltagarnas förståelse för våldets orsaker i kulturella och sociala sammanhang. Att öka deltagarnas vilja att förändra sitt beteende. Att stödja deltagarna till att ta ansvar för det våld de utövat. Att förse deltagarna med verktyg för att förändra sitt våldsamma beteende. De män som remitteras till programmet får genomgå en riskbedömning för att bedöma om de är lämpliga för IDAP. Om mannen bedöms ha medel- eller hög risk för framtida partnervåld kan han bli aktuell för detta program. Däremot bedöms män med låg risk för framtida partnervåld inte vara lämpliga för IDAP, eftersom programmet inte är skapat för denna grupp. Inom IDAP används s.k. motiverande samtal som syftar till att öka männens motivation till förändring, samt kognitiv beteendeterapi som bidrar till att förändra tankemönster och beteenden genom rollspel, övningar, observation, förstärkning och undervisning. Man använder sig a videosekvenser som visar andra män som utövar olika former av kontrollerande beteenden. På så sätt kan makt och kontroll synliggöras. Ett av de viktigaste verktygen i IDAP, är makt och kontrollhjulet, som beskriver våldet som mönster snarare än isolerade händelser. Olika former av makt- och kontroll såsom isolering, förminskning och ekonomiskt förtryck upprätthålls av det fysiska och sexuella våldet i relationen. Det är också vanligt att förövaren involverar barnen i våldsutövningen, bl.a. genom att känslomässigt vända dem mot den våldsutsatta föräldern.

Behandlingsarbetet syftar därför till att uppnå en jämställd relation utan denna typ av maktutövning, vilket beskrivs i programmets andra hjul – jämställdhetshjulet.

Inom ramen för partnerkontaktarbetet, erbjuds kvinnan individuell kontakt för att bl.a. få information om vad som händer inom ramen för mannens behandling. Detta sker parallellt med mannens förändringsarbete och är en viktig del av riskhanteringen, för att förhindra fortsatt våld. Det är frivilligt för kvinnan att delta och kontakten syftar till att öka kvinnans och barnens säkerhet, inte till att påverka kvinnan att fortsätta relationen med mannen. Kriminalvården har infört brottsofferslussar på flera anstalter, där anhöriga till intagna som är dömda för våld och/eller sexuella övergrepp mot någon i nära relation, får särskilt stöd i samband med besök. Kriminalvården har också infört barnombud för att stärka barnperspektivet i verksamheten. Som en del av IDAP ska männen lära sig att se och förhålla sig till barns utsatthet. Frivilligorganisationer och mansjourer erbjuder processorienterade program. Dessa är till skillnad från behandlingsprogram som ROS (relation och samlevnad, kriminalvårdens program för sexualbrottsutövare) och IDAP, inte ackrediterade i Sverige, vilket innebär att de inte har granskats av en oberoende forskarpanel.

En metaanalys av behandlingseffekter från 2004 baserad på 22 studier, visar att återfall i våld minskar med 5 procent, när våldsutövare går i behandling. Andra studier visar dock, att män som genomgått behandling tenderar att kraftigt minska eller upphöra med sin våldsanvändning. I forskningssammanhang har det också skett en från frågor om programmets effekt, till frågor om hur män slutar att använda våld, samt vilken behandling som passar för olika grupper av män. Socialstyrelsen genomförde 2010 en utvärdering av behandlingseffekter, vilken visade att männens våldsutövning minskade på kort sikt i samtliga undersökta behandlingsformer. Resultaten har dock inte följts upp över tid eller jämförts med obehandlad kontrollgrupp.

Partikongressen föreslår besluta:

- L19:1 att Socialdemokraterna verkar för att ett tillägg till lagstiftningen om misshandel införs, där behandling av män som misshandlar kvinnor i nära relationer, ingår som en del av straffpåföljden
- L19:2 att Socialdemokraterna verkar för att initiera fördjupade forskningsstudier i samarbete med universitet, hälso- och sjukvården, kriminalvården, socialstyrelsen samt eventuellt andra lämpliga samarbetspartner, vilket bidrar till att öka kunskapen om orsakerna till att män dödar den kvinna de har en nära relation till, hur män slutar att använda våld och vilken behandling som passar för alla grupper, samt att en granskning och utvärdering av resultaten följs upp och presenteras
- L19:3 att Socialdemokraterna verkar för att kvinnor och barn (misshandelsoffren) får ett adekvat och säkert personskydd utifrån enskilda behov, så att de inte behöver flytta från sin hemkommun p.g.a. rädsla för sitt liv

Bora Jukovic och Emina Jukovic

Sollentuna arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L20

NORRA ÖLANDS ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 85 procent av fallen är förövaren någon barnet känner och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution mm.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2012 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L20:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Socialdemokraterna Norra Öland

Norra Ölands arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L21

SÖDRA ÖLANDS ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 85 procent av fallen är förövaren någon barnet känner och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution mm.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2010 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L21:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Anna Hedh

Södra Ölands arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L22

VÄSTERVIKS ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 85 procent av fallen är förövaren någon barnet känner och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution mm.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2010 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L22:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Västerviks Socialdemokratiska Kvinnoklubb

Västerviks arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L23

SKARA ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 85 procent av fallen är förövaren någon som barnet känner och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution mm.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2010 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L23:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Nina Drakfors

Skara arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L24

MÖNSTERÅS ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 85 procent av fallen är förövaren någon barnet känner och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution mm.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2010 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L24:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Ewa Klase

Mönsterås arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L25

HEDEMORA ARBETAREKOMMUN

Nolltolerans för sexuellt våld mot barn

I Europa är ett av fem barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 och 80 procent av fallen är förövaren någon barnet känner till och litar på. Sexuellt våld mot barn sker i olika former så som sexuella övergrepp inom och utanför familjen, barnpornografi, sexuella övergrepp av jämnåriga, barnsexturism samt barnprostitution.

I Statens offentliga utredning SOU 2004:71 gjordes bedömningen att de anmälningar som polisen tar emot angående sexuella övergrepp mot barn endast är toppen av ett isberg. Detta gäller även de som exploaterar barn i sexuella syften så som barnprostitution och barnpornografi. Tio anmälningar om sexuella övergrepp mot barn inkommer varje dag till polisen och mörkertalet är stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar. Det är 3-5 gånger vanligare att offret är en flicka. Medelåldern är mellan 8-10 år. År 2006 ledde mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn till åtal.

Barn som blir utsatta för sexuella övergrepp får djupa sår och psykisk ohälsa. Barnet som blivit utsatt för sexuella övergrepp berättar oftast inte om detta till någon då de känner skuld och skam för det som hänt och det finns en rädsla över att inte bli trodd. De kan också känna sig rädda och vara hotade till tystnad.

I Barnkonventionen står det att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Att barn i dagens Sverige 2010 i stor utsträckning fortfarande blir sexuellt utnyttjade och inte får den hjälp de behöver för att läka sina sår är oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas på första plats.

Vi vill att sexuella övergrepp mot barn blir en högt prioriterad politisk fråga där samhället sätter höga mål, precis som mot dödligheten i trafiken har prioriterats genom en nollvision. När det gäller sexuellt våld mot barn krävs nolltolerans. Det betyder att mer pengar måste satsas och resurser tillföras. Ett samhälle som tryggar barnens uppväxt mot sexuella övergrepp genom nolltolerans, är ett samhälle som arbetar förebyggande mot psykisk ohälsa och räddar liv från tragiska utfall.

Partikongressen föreslås besluta:

L25:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn, med nolltolerans som utgångspunkt

Vikmanshyttans S-kvinnor

Hedemora arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L26

UMEÅ ARBETAREKOMMUN

Ny lag om terapifrid

Socialdemokratin och terapi har en sak gemensamt: bägge handlar om att ge människor som behöver det en andra chans i livet.

Rätten att få gå i terapi när man behöver det kan tyckas självklar. Det gäller dock inte alla. För en del människor innebär terapin att de utsätts för påtryckningar att inte berätta om delar av sin bakgrund för terapeuter och psykologer, men också att deras rätt att gå i terapi ifrågasätts till exempel av släktingar och anhöriga som känner sin makt över patienten hotad i och med terapin. Möjligheten att gå till terapeuten eller psykologen kan även förstöras genom till exempel ofredande, olaga hot och hemfridsbrott.

Offret kan till exempel vara en vuxen person i en familj med alkoholmissbruk som vill ändra sitt destruktiva liv genom att gå i terapi men som utsätts för ofredanden och hemfridsbrott på grund av att patienten vågar prata om sitt liv i terapirummet. Det kan till exempel handla en tonåring som utsätts för olaga hot och fridskränkningar när denne vill berätta för sin terapeut om livet i en släkt som präglas av hedersförtryck.

En lag om besöksförbud och lag om grov fridskränkning finns redan. Det tillägg som behövs är en kompletterande paragraf till lagen om grov fridskränkning som definierar terapisituationen som fredad i lag. Jag föreslår alltså att kränkning av någons rätt att gå i terapi med automatik ska betraktas som en grov fridskränkning.

Lagparagrafen ska hjälpa psykologer, terapeuter och patienter genom att garantera trygga förutsättningar för både det terapeutiska samtalet och den emotionella helandeprocess patienterna går igenom i det terapeutiska sammanhanget. Terapeuter och psykologer ska också vara skyldiga att informera sina patienter om att terapifrid råder i Sverige och att det är åklagarmyndigheten som utfärdar besöksförbud efter föregående polisanmälan om till exempel ofredande och fridskränkning.

Partikongressen föreslås besluta:

- L26:1 att begreppet "terapifrid" införs som ett tillägg till lagen om grov fridskränkning
- L26:2 att rätten att få gå i terapi ska vara garanterad i lag
- L26:3 att individer som bryter mot patienters rätt till terapifrid ska kunna ges besöks- och kontaktförbud under den tid terapin pågår

Daniel Kronlid

Umeå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L27

VÄSTERBOTTENS PARTIDISTRIKT

Ny lag om terapifrid behövs

Socialdemokratin och terapi har en sak gemensamt: bägge handlar om att ge människor som behöver det en andra chans i livet.

Rätten att få gå i terapi när man behöver det kan tyckas självklar. Det gäller dock inte alla. För en del människor innebär terapin att de utsätts för påtryckningar att inte berätta om delar av sin bakgrund för terapeuter och psykologer, men också att deras rätt att gå i terapi ifrågasätts till exempel av släktingar och anhöriga som känner sin makt över patienten hotad i och med terapin. Möjligheten att gå till terapeuten eller psykologen kan även förstöras genom till exempel ofredande, olaga hot och hemfridsbrott.

Offret kan till exempel vara en vuxen person i en familj med alkoholmissbruk som vill ändra sitt destruktiva liv genom att gå i terapi men som utsätts för ofredanden och hemfridsbrott på grund av att patienten vågar prata om sitt liv i terapirummet. Det kan till exempel handla en tonåring som utsätts för olaga hot och fridskränkningar när denne vill berätta för sin terapeut om livet i en släkt som präglas av hedersförtryck.

En lag om besöksförbud och lag om grov fridskränkning finns redan. Det tillägg som behövs är en kompletterande paragraf till lagen om grov fridskränkning som definierar terapisituationen som fredad i lag. Jag föreslår alltså att kränkning av någons rätt att gå i terapi med automatik ska betraktas som en grov fridskränkning.

Lagparagrafen ska hjälpa psykologer, terapeuter och patienter genom att garantera trygga förutsättningar för både det terapeutiska samtalet och den emotionella helandeprocess patienterna går igenom i det terapeutiska sammanhanget. Terapeuter och psykologer ska också vara skyldiga att informera sina patienter om att terapifrid råder i Sverige och att det är åklagarmyndigheten som utfärdar besöksförbud efter föregående polisanmälan om till exempel ofredande och fridskränkning.

Partikongressen föreslås besluta:

- L27:1 att begreppet "terapifrid" införs som ett tillägg till lagen om grov fridskränkning
- L27:2 att rätten att få gå i terapi ska vara garanterad i lag
- L27:3 att individer som bryter mot patienters rätt till terapifrid ska kunna ges besöks- och kontaktförbud under den tid terapin pågår

Daniel Kronlid

Västerbottens partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L28

SÖDERHAMNS ARBETAREKOMMUN

Nödvändigheten att få höjd status för poliser och domare inriktade på vissa brott

Det finns inga domstolar för barn. De behandlas på samma sätt som vuxna. Det gör det svårt för domare att döma rätt när barnen inte alltid kan förklara så domaren förstår. Barn är inte verbala på samma sätt som vuxna, kan inte på samma sätt berätta vad de är utsatta för.

Därför behövs utbildning för de yrkeskategorier som arbetar med barn. Under 2004 startade Familjevåldshoteln för att höja status på de yrken som kommer i kontakt med brott som berör barn. De fick högskoleutbildning för att tillägna sig ytterligare kompetens. Tidigare kallades de ”barnutredare” men med utbildningens stöd ändrades detta.

Status på dessa jobb är fortfarande låg. Lönen har inte höjts i förhållande till den utbildning de tillägnat sig. Tyvärr sänder det ut fel signaler när så inte sker.

Det är svårt att arbeta med barn. Status på yrken som ska ansvara för rättsväsendet måste höjas för att säkra systemet. Då först kan samhället fungera optimalt även för samhällets yngsta.

Partikongressen föreslås besluta:

L28:1 att en handlingsplan tas fram för att få höjd status på yrken som jobbar inom rättsväsendet med barn

Marie Cedergren Rask, KarinBirgit Holst och Heléna Gehlin
Söderhamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L29

TINGSRYDS ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Samtyckesbaserad våldtäktslagstiftning

Idag utgår dagens våldtäktslagstiftning från att våldtäkt innebär ett tagande med våld, hot eller utnyttjande av hjälplöst tillstånd. Det är alltså inte tillräckligt att offret inte vill ha sex – lagen kräver ytterligare medel och omständigheter. Detta innebär i praktiken att en kvinnas kropp är tillgänglig så länge hon inte gör fysiskt motstånd. Utan motstånd krävs ju ofta varken våld eller hot. Till detta kan föras att studier visar att många våldtäktsoffer reagerar på övergreppet med så kallad frozen fright; de rör sig inte, de säger ingenting. De ligger stilla och hoppas på att det ska gå över. Att övergreppet mycket ofta begås i hemmiljö av en person som är bekant med offret förstärker denna problematik. Följden blir en konkret risk för att mycket allvarliga sexuella kränkningar inte täcks av dagens kriminalisering baserad på tvång och kompletterad med hjälplöst tillstånd.

En bättre utgångspunkt är därför offrets (bristande) samtycke som grund för bedömningen av huruvida ett brott begåtts eller inte. Ur ett principiellt perspektiv medför en samtyckesbaserad sexualbrottslagstiftning en avgörande skillnad jämfört med idag; kroppen förblir stängd tills personen i fråga lämnat sitt medgivande. Detta skulle sända starka signaler till såväl förövare som offer och tydligt understryka att varje människa har rätt att sätta sina egna sexuella och kroppsliga gränser, även om situationen varken är hotfull eller våldsam. Förhoppningen är att domstolen skulle tvingas ta ställning till om, och i så fall hur, förövaren försäkrat sig om att ett samtycke förelegat istället för att som idag utreda förekomsten av våld, hot, tvång och kraftigt motstånd. Dessutom skulle en samtyckesbaserad lagstiftning kunna leda till ett bättre bemötande av brottsoffret – den individuella integritetskränkningen hamnar i centrum istället för att offret, som idag, avfärdas på grund av bristande yttre bevisning.

En samtyckesreglering skulle inte lösa alla de problem dagens sexualbrottslagstiftning möter. Däremot skulle en sådan reglering utgöra en bättre principiell utgångspunkt: det är inte okej att ha sex med någon utan att ha försäkrat sig om att denne också vill. I kampen för kvinnors rätt till sina egna kroppar är det ett mycket viktigt steg.

Partikongressen föreslås besluta:

L29:1 att riksdagsledamöterna och partistyrelsen verkar i motionens anda

Magnus Carlberg, SSU Tingsryd

Tingsryds arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L30

SOLLENTUNA ARBETAREKOMMUN

Se över och anpassa tvåårsregeln

Industrin kring den ”fruiimport” som en del svenska män bedriver, diskuteras nu. Den s.k. ”fruiporten”, som förutom att många gånger vara rasistisk, inte sällan även bär drag av människohandel. Bakgrunden är en utredning som gjorts på beställning av regeringen. Regeringens utredare, tar upp den heta potatisen och problematiken kring ”fruiporten” i ett litet spår i SOU: 2012:45 ”Kvinnor och barn i rättens gränsland”. Lika snabbt släpper hon den igen med slutsatsen, att den behöver utredas vidare. Vad är det som behöver utredas vidare? Har vi inte tillräcklig kännedom om den existerande problematiken och vilka den framförallt drabbar?

Jämställdhetsministern och Integrationsministern vill att utomeuropeiska anhöriginvandrare ska ”få ta del av” samhällsorientering, samt om det som invandrare bör få kännedom om, vad den svenska jämställdheten innebär? En ironisk informationskampanj med svensk förträfflighet. Vi har svårt att se varför invandrare ”måste få kännedom om”, vad den svenska jämställdheten innebär”. Dessutom undrar vi, vilken är den svenska jämställdheten? Att även män kan byta blöjor på sina barn? Är inte sanningen i själva verket den, att svenskar lever jämställt i väldigt olika grad och att det inte finns en svensk

jämställdhet? Kan man säga att alla europeiska invandrare förväntas vara jämställda, förutom de utomeuropeiska?

Vad utländska kvinnor som importerats av svenska män behöver är, att underrättas om sina juridiska rättigheter och att våld som män utövar mot dessa kvinnor ska klassas och behandlas på samma sätt som våld mot kvinnor som är svenska medborgare. I många länder förväntas kvinnor stå ut med trakasserier, tvång och misshandel. Men så ska det väl inte behöva vara i dagens Sverige? Betydligt mer brännande och viktig är frågan om tvåårsregeln, eller treårsregeln som det i praktiken har blivit. Det vill säga, den regel som innebär att kvinnan inte får stanna i Sverige om relationen spricker innan tidsgränsen är nådd och Migrationsverket fattar beslut om permanent uppehållstillstånd.

I utlänningslagen 5 kap 16§ framgår, att permanent uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till Sverige för att ingå förhållanden, med svenska medborgare, får ges efter två år. Om våld och kränkningar förekommit i dessa relationer, ska uppehållstillstånd ändå kunna ges, även om två år inte hunnit förflyta. Propositionen 1999/200:43 (s.53 f och 64) framhäver en tolkning av lagen, vilken bagatelliserar dessa övergrepp. Här lyfter man fram att våld och kränkningar i dessa relationer, inte tas någon hänsyn i större utsträckning, när det gäller att beviljas uppehållstillstånd eller inte. Flera faktorer vävs in när ett sådant beslut ska fattas, t.ex. sökandens situation i hemlandet och ”svårighetsgrad” av det våld som förekommit. I praktiken innebär det, att många kvinnor som kommer till Sverige av anknytningsskäl, inte har möjlighet att beviljas uppehållstillstånd p.g.a. en destruktiv relation. Alla former av våld tas inte på allvar, inte heller vad våldsanvändningen i sig innebär för dessa kvinnor. Dessa skäl tas inte hänsyn till vid en ansökan om uppehållstillstånd, om inte två år hunnit passera.

Att acceptera någon form av våld mot kvinnor överhuvudtaget, genom att förringa betydelsen av övergrepp avseende vissa grupper av kvinnor samt genom att denna grad av våldsanvändning inte anses tillräcklig, är i sig oacceptabelt, orättfärdigt och ovärdigt. Enligt FN, är inte bara fysiskt och psykiskt våld mot kvinnor, utan även hot om våldshandlingar och tvång, att definieras som våld i sig. Det finns många exempel på, där kvinnor varit totalt beroende av män vilka behandlat dem som slavar och väldigt illa. Många kvinnor är isolerade, kränkta och även utkastade i dessa relationer. Dessa kvinnor befinner sig i en mycket utsatt situation, eftersom de inte omfattas av samma skydds nät som svenska medborgare, de känner ingen annan, talar inte svenska språket och är oftast rädda för att berätta för utomstående om sin utsatthet.

Partikongressen föreslår besluta:

- L30:1 att Socialdemokraterna verkar för att lagen ändras och anpassas till den verklighet som globaliseringen av människors resande och parbildande innebär
- L30:2 att Socialdemokraterna verkar för att alla former av våld mot kvinnor som kommit till Sverige, ska betraktas på samma sätt som våld mot kvinnor som är medborgare i Sverige
- L30:3 att Socialdemokraterna verkar för att utländska kvinnor som ”importeras” av svenska män, underrättas om sina juridiska rättigheter vid ankomsten till Sverige och i kontakten med Polisen och Migrationsverket

Bora Jukovic och Emina Jukovic

Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L31

UPPSALA LÄNS PARTIDISTRIKT

Sexuellt våld mot barn och unga

I Europa är 1 av 5 barn offer för någon form av sexuellt våld. I mellan 70 till 85 procent av fallen är förövaren en person som barnet känner och litar på. Sexuellt våld och övergrepp sker både inom och utom familjen. Sexuellt våld mot barn sker i olika former t ex barnpornografi, övergrepp av jämnåriga, barnsexturism och barnprostitution. De anmälningar som görs till polisen bedöms endast vara toppen på ett isberg. Ca 10 anmälningar inkommer till polisen varje dag och mörkertalet anses vara mycket stort.

Det finns ett könsperspektiv på sexuella övergrepp mot barn. Flickor löper större risk än pojkar att utsättas för övergrepp. Siffror visar att det är 3 till 5 gånger vanligare att offret flickor. Medelåldern för flickorna är mellan 8-10 år. Statistik från 2006 visar att mindre än 5 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn ledde till åtal. I vissa kommuner kan det ta upp till två års väntetid till en barnpsykolog för att ge barnet möjlighet att med professionellt stöd bearbeta det trauma barnet upplevt. Det finns all anledning att fundera över kommunernas, polisens och rättsväsendets resurser, organisation, samverkan och kompetens när det gäller sexuellt våld mot barn.

I Barnkonventionen står tydligt att barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Barn som utsatt för sexuella övergrepp och som inte fått hjälp och stöd att bearbeta sina upplevelser får djupa sår och risken för psykisk ohälsa ökar markant. Barn som blivit utsatta för sexuellt våld berättar ofta inte vad som hänt. Det är också vanligt att de känner skuld och skam och tror att det de utsatts för är deras eget fel. Det händer också att barnet skräms och hotas till tystnad av t ex fadern eller en nära manlig släkting eller vän till familjen.

Att barn i Sverige 2011 i stor utsträckning utsätts för sexuellt våld och sexuella övergrepp i olika former och inte får den hjälp det behöver är helt oacceptabelt. Barns trygghet måste sättas främst i samhället. Vi läser i media om barn som inte blir trodda vid rättegångar och om inga eller milda straff för förövarna. Vi är djupt oroad över alla övergrepp som barn och unga utsätts för – utan att samhället i stort och ansvariga myndigheter med kraft agerar med barnens bästa för ögonen. Det krävs en mobilisering från samhällets sida med målet att skapa största möjliga trygghet för alla barn och unga. Det krävs att resurser och kompetens tillförs de instanser som på olika sätt arbetar med barn och unga. Det krävs resursförstärkningar till förskola, skola, sociala myndigheter, sjukvård, polis och rättsväsendet – men också till frivilligorganisationer som arbetar med dessa frågor. Och det behövs nu!

Partikongressen föreslås besluta:

L31:1 att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter (lokalt, regionalt och nationellt) på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuella övergrepp mot barn och unga (gärna i samarbete med SKL)

- L31:2 att Socialdemokraterna i statsbudgeten för kommande år avsätter medel för att stärka rättsskyddet för barn och unga
- L31:3 att Socialdemokraterna utreder om befintlig strafflagstiftning bör skärpas
- L31:4 att Socialdemokraterna i interna beslut uppmanar kommuner och landsting att förstärka kompetens och resurser samt utveckla samarbetet med frivilligorganisationerna i arbetet med sexuellt våld mot barn och unga

Vaksala-Årsta socialdemokratiska s-förening

Uppsala läns partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L32

LULEÅ ARBETAREKOMMUN

Skydd för kvinnor som misshandlas

Omkring 28 000 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år anmäldes under 2011. Andelen kvinnor som uppger att de utsatts för våld eller hot i arbetslivet har ökat påtagligt. Oftast är det dock närstående som i samband med relation eller konflikt börjar misshandla sin partner. I vissa fall kan det gå så långt att kvinnans liv är hotat. Dödligt våld sker oftast i hemmet, där insynen är begränsad. Det innebär att det är svårt för utomstående att ingripa och förhindra brotten. Ofta handlar det om socialt utsatta miljöer framför allt om personer med missbruks- och/eller psykiska problem som begår denna typ av våldsbrott och som många gånger drabbas av dem skriver BRÅ i en rapport.

BRÅ gjorde 2010 en rapport om riskanalys vid våld mot närstående. Studien visar att den ganska liten andel av anmälningar från våldsutsatta kvinnor leder till en sådan analys. Det framgår också att det finns en hel del oklarheter och brister i arbetet. Det gäller när en analys bör göras, hur analysen ska tolkas, samt vilka skyddsåtgärder som ska vidtas. Det finns heller ingen kunskap om i vilken utsträckning analyserna bidragit till att minska att kvinnorna på nytt blir utsatta. På senare tid har också ett flertal fall lett till både mord, dråp och misshandel av kvinnor.

Det är oerhört viktigt att den kränkning som våld utgör tas på allvar av samhället även då det gäller kvinnor i hem. De misstänkta förövarna måste få klara besöksförbud.

Redan 2002 skrev Hillevi Larsson (s) en motion till riksdagen om användning av fotboja för att förhindra att våldsbenägna män förföljer kvinnor. Hon skrev: Ett allvarligt problem för många svenska kvinnor är våldsamma män som ideligen bryter mot besöksförbud. Polisen hinner oftast inte fram innan det är för sent och kvinnan hunnit bli attackerad. Dessutom kan det vara svårt att bevisa att mannen brutit mot besöksförbud eftersom vittnen oftast saknas. Särskilt svårt att bevisa blir det när mannen inte fysiskt attackerar kvinnan utan istället psykiskt terroriserar och hotar henne.

I USA har försök med fotboja visat att bara hälften så många bryter mot besöksförbud när de tvingas bära en fotboja som omedelbart signalerar till polisen när de bryter mot besöksförbudet.

Det har hävdats att fotboja inte är en ideal lösning eftersom man kan hindra signalerna att gå fram till polisen genom att till exempel sätta stanniolpapper eller folie runt bojan. Men polisen märker ändå att inga signaler alls går fram och förstår därmed att mannen står i begrepp att bryta mot besöksförbudet. Fördelen med fotboja är att polisen tidigt märker att någon överträder besöksförbudet och kan därmed snabbare vara på plats för att skydda den utsatta kvinnan. Dessutom blir det mycket lättare att bevisa att mannen överträtt besöksförbudet, eftersom polisen får signaler om detta.

Glädjande nog aviserar regeringen att fotboja kan bli ett inslag i kampen mot kvinnomisshandel. Det är nu viktigt att se till att fotbojan prövas, inte bara som en tillfällig och kortsiktig lösning, utan att den även kan användas under längre tidsperioder för män som upprepar sin misshandel gång på gång och systematiskt bryter mot besöksförbud.

År 2005 efterlyste Thomas Bodström konkreta detaljer för genomförandet av denna reform av polisen och från oktober 2011 så har lagändringen trätt i kraft. Det är dock fortfarande en komplicerad och svår process att ge lagöverträdarna fotboja och därigenom skydda kvinnor och barn från våldsmannen. Man kan också införa telefonövervakning i särskilt svåra fall. För rättsäkerhetens skull är det naturligtvis viktigt att förföljaren får chans att rentvå sig från misstankar och överklaga polisens beslut. Men då kommer tiden fram till domstolsprocessen att vara säkrare för den hotade kvinnan.

Partikongressen föreslås besluta:

- L32:1 att polisen i samband med hot mot kvinnors liv från en förföljare kan ge förföljaren fotboja med elektronisk övervakning samt telefonövervakning för att kunna följa upp och förhindra mord innan det hänt
- L32:2 att den övervakade kan överklaga polisens beslut till en domstol

Martin Skog

Luleå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L33

SANDVIKENS ARBETAREKOMMUN

Statliga medel för kvinnojourer

Kvinnojourerna som är aktiva runt vårt land drivs av ideella krafter som får söka pengar från Kommunala och Lanstingsinstanser och olika fonder. De får även medel från Kyrkliga samfund och frivilliga givare.

De pengar som kan sökas från staten söks via Socialstyrelsen genom våra Länsstyrelser. Dessa ansökningar kräver att varje Jour skall skriva en projektansökan och göra en krånglig webbansökan med utvärdering samt att de skall skicka in en papperskopia med ett flertal dokument.

Denna ansökan skulle kunna förenklas så att Jourerna kunde koncentrera sig på sitt huvuduppdrag att stödja och hjälpa kvinnor i svåra situationer. I dag tas det stor kraft från verksamheten att fundera ut projekt och att fylla i krångliga dokument. Kvinnojourerna kan redovisa sin verksamhet på ett enkelt sätt

via den statistik som förs och genom att skicka in sin verksamhetsberättelse. Deras ansökan skulle kunna innehålla den verksamhetsplan som varje Jour arbetar fram till varje nytt verksamhetsår.

Partikongressen föreslår besluta:

L33:1 att Socialdemokraterna medverkar till att göra ansökningsblanketterna och redovisningen på ett enklare sätt för de statliga pengar som kvinnojourerna kan söka

Marie Frestadius

Sandvikens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L34

FINSPÅNGS ARBETAREKOMMUN

Stärk stödet för våldsutsatta i nära relationer i alla kommuner

Grundläggande för varje människa, är rätten till sin egen kropp. Våld, våldtäckt, prostitution och sexslavhandel är den yttersta konsekvensen av det ojämställda samhället.

Ett av vår tids största samhällsproblem är våld i nära relationer. Den största delen sker mot kvinnor och barn, men även där kvinnor utövar våld mot män, våld i homosexuella förhållanden, våld mot handikappade och äldre får inte glömmas bort. Begreppet avser fysisk och psykisk misshandel, sexualbrott samt hot och ofredanden. Våldet sker för det mesta i det egna hemmet och förövaren är oftast en partner eller en närstående släkting.

Anmälningarna ökar varje år. Brottsförebyggande Rådet, BRÅ, har konstaterat att ökningen delvis beror på en ökad anmälningsbenägenhet, men också på en faktisk ökning under de senaste åren. Anmälningarna av misshandel mot kvinnor har ökat med ca 30 % de senaste tio åren. Ändå finns ett stort mörkertal som man inte kommer åt. Bland dessa tror jag att många kan vara kvinnor i aktivt missbruk.

Vi vet också från andra studier att många kvinnor som misshandlas också är mammor och majoriteten av barnen upplever detta våld i sitt eget hem. Enligt Socialtjänstlagen ska både kvinnan och barnen få stöd och hjälp. Tyvärr kan vi se – trots oerhört många utredningar, utvärderingar och undersökningar att detta stöd inte finns över hela Sverige och att det också är ojämnt i kvalitet.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att kommunerna som har ansvaret för att ge stöd och hjälp måste ta fram handlingsprogram, både för utformningen av stödet och för det förebyggande arbetet, för att motverka detta våld.

I det förebyggande arbetet är det viktigt att ta fram effektiva metoder för dem som utövar våldet, i syfte att bryta kopplingen mellan synen på manlighet och våldsutövande. Det är också viktigt att ta med organisationer där pojkar och män finns som t.ex. idrottsföreningar, fackföreningar m.m. Det kan också vara så att kommuner och Landsting har andra utbildningar där man når föräldragrupper och egna anställda som t.ex. föräldrautbildningar, SFI och kompetensutbildningar. Eftersom våld i nära relationer är

ett stort samhällsproblem så är det lämpligt att ta upp frågan även i dessa sammanhang. Till detta finns det stöd att få från respektive länsstyrelse samt Nationellt Centrum för Kvinnor, NCK.

Partikongressen föreslår besluta:

- L34:1 att det finns bättre tillgång till kvinnojourer över hela Sverige med likvärdig kvalitet
- L34:2 att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas samt göra programmet för akuta behov långsiktigt
- L34:3 att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och barn
- L34:4 att dessa handlingsprogram inkluderar kvinnor i aktivt missbruk

Riitta Leiviskä-Widlund

Finspångs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L35

NORRKÖPINGS ARBETAREKOMMUN

Stärk stödet för våldsutsatta kvinnor i alla kommuner

Grundläggande är varje människas rätt till sin egen kropp. Mäns våld mot kvinnor, våldtäkt, prostitution och sexslavhandel är den yttersta konsekvensen av det ojämställda samhället.

Ett av vår tids största samhällsproblem är mäns våld mot kvinnor och barn. Begreppet avser fysisk och psykisk misshandel, sexualbrott samt hot och ofredanden. Våld mot kvinnor och barn sker för det mesta i det egna hemmet och förövaren är oftast kvinnans partner eller en närstående släkting.

Anmälningarna om misshandel mot kvinnor ökar varje år. Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) har konstaterat att ökningen delvis beror på en ökad anmälningsbenägenhet, men också på en faktisk ökning under de senaste åren. Anmälningarna av misshandel mot kvinnor har ökat med ca 30 % de senaste tio åren. Ändå finns ett stort mörkertal som man inte kommer åt. Bland dessa finns anledning att anta att många är kvinnor i aktivt missbruk.

Vi vet också från andra studier att många kvinnor som misshandlas också är mammor och majoriteten av barnen upplever detta våld i sitt eget hem. Enligt Socialtjänstlagen ska både kvinnan och barnen få stöd och hjälp. Tyvärr kan vi se – trots oerhört många utredningar, utvärderingar och undersökningar att detta stöd inte finns över hela Sverige och att det också är ojämnt i kvalitet.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att kommunerna som har ansvaret för att ge stöd och hjälp måste ta fram handlingsprogram både för utformningen av stödet och även för det förebyggande arbetet för att motverka våldet.

I det förebyggande arbetet är det viktigt att ta fram effektiva metoder för dem som utövar våldet, i syfte att bryta kopplingen mellan synen på manlighet och våldsutövande. I det arbetet är det självklart att

skola och förskola finns med. Här är det också viktigt att ta med organisationer där pojkar och män finns med som t.ex. idrottsföreningar, fackföreningar.

Det kan också vara så att kommuner och Landsting har andra utbildningar där man når föräldragrupper och egna anställda som t. ex föräldrautbildningar, Sfi och kompetensutbildningar. Eftersom våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem så är det lämpligt att ta upp frågan även i dessa sammanhang. Till detta finns det stöd att få från respektive länsstyrelse samt Nationellt Centrum för Kvinnor, NCK.

Partikongressen föreslås besluta:

- L35:1 att det finns tillgång till kvinnojourer över hela Sverige, med likvärdig kvalitet
- L35:2 att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut, både akut och på lång sikt
- L35:3 att varje kommun tar fram handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn
- L35:4 att dessa handlingsprogram inkluderar kvinnor i aktivt missbruk

Annica Johansson

Norrköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L36

STAFFANSTORP ARBETAREKOMMUN

Stärk stödet för kvinnor och män som utsätts för våld i nära relationer

Anmälningar om misshandel mot kvinnor har ökat med ca 30 % de senaste tio åren enligt Brottsförebyggande rådet (Brå). Närmare 28 000 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år anmäldes under 2011. Drygt en fjärdedel av de kvinnor som uppger att de råkat ut för våld har blivit misshandlade av någon närstående – det visar svaren i Nationella trygghetsundersökningen.

Vi vet att många kvinnor som misshandlas är mammor och att barnen upplever detta våld i sitt eget hem. Enligt socialtjänstlagen ska både kvinnan och barnen få stöd och hjälp. Tyvärr är det så – trots många utredningar, utvärderingar och undersökningar – att detta stöd inte finns över hela Sverige och att det är av ojämn kvalitet.

Även det våld som begås mot män i nära relationer har börjat uppmärksammas. En kartläggning gjord av Brottsförebyggande rådet år 2009 visar att en av sex personer som utsatts för våld i nära relationer är en man.

Vi anser att alla kommuner ska kunna erbjuda akuthjälp för hotade och misshandlade kvinnor. Hjälpen skall vara tillgänglig inom kommunen och lätt att nå. En översyn gällande möjligheter för män att omfattas av densamma bör också göras.

Partikongressen föreslås besluta:

- L36:1 att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och barn, både gällande den akuta hjälpen men också på längre sikt
- L36:2 att det görs en översyn gällande möjligheter för våldsutsatta män att omfattas av liknande stöd och hjälp som gäller kvinnor och barn

Marie Saltarski

Staffanstorps arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L37

SKURUPS ARBETAREKOMMUN

Stärk stödet för våldsutsatta kvinnor

Anmälningarna om misshandel mot kvinnor ökar varje år. Ökningen beror delvis på en ökad anmälningsbenägenhet, men också på en faktisk ökning med ca 30% under de senaste tio åren. Ofta står den misshandlade i en nära relation till den misstänkte, 60% enligt BRÅ:s statistik för 2011. Mörkertalen är dock stora och alla fall anmäls ej till polisen.

Många kvinnor är också mammor och barnen får uppleva våldet i sitt eget hem som kan ge barnen stora trauman. Enligt socialtjänstlagen ska kommunerna ge stöd och hjälp både till kvinnan och barnen. Tyvärr finns inte detta stöd i alla kommuner, kvaliteten är ojämn och sker ofta med frivilliga hjälpkrafter. Kommunerna som har ansvaret för att ge stöd och hjälp måste ta fram handlingsprogram både för utformningen av stödet och även för det förebyggande arbetet, för att motverka våldet. Det är också oerhört viktigt att samarbete och samverkan utvecklas på området, både inom myndigheter som socialtjänsten och idéburna organisationer som kvinno- och tjejjourer. Det handlar om allt från skyddat boende, möjlighet till eget boende och försörjning, förskola och skola för barnen till terapeutiska samtal för både mamman och barnen.

Idag finns Socialstyrelsens Allmänna Råd och en handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld till hjälp för kommunerna. Allmänna föreskrifter borde finnas för att förstärka att kommunerna har ett ansvar både vad gäller våldsutsatta kvinnor och barn men också för förebyggande arbete att förhindra våldet och även ge stöd till förövaren.

Partikongressen föreslås besluta:

- L37:1 att partiet verkar för att allmänna föreskrifter upprättas så att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut både akut och på lång sikt
- L37:2 att partiet verkar för att allmänna föreskrifter upprättas så att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn

Anne Lise Nielsen

Skurups arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L38

VÅRGÅRDA ARBETAREKOMMUN

Stärk stödet för våldsutsatta kvinnor i alla kommuner

Anmälningarna om misshandel mot kvinnor ökar varje år. Brottsförebyggande Rådet (Brå) har konstaterat att ökningen delvis beror på en ökad anmälningsbenägenhet, men också på en faktisk ökning under de senaste åren. Anmälningarna av misshandel mot kvinnor har ökat med ca 30 % de senaste tio åren.

Brå:s statistik för 2011 visar följande (med 2010 års siffra inom parentes): 27 972 (27 312) anmälningar av misshandel mot kvinnor över 18 år. 85 % av de misstänkta personerna är män. I 60 % (50 %, 2010) av fallen är den misstänkte och offret i en nära relation. Mörkertalen är dock stora. Brå har i tidigare studier uppskattat att endast vart femte sådant fall anmäls till polisen. Endast i 25 % av fallen är offret obekant med gärningsmannen.

Vi vet också från andra studier att många kvinnor som misshandlas också är mammor och majoriteten av barnen upplever detta våld i sitt eget hem. Enligt Socialtjänstlagen ska både kvinnan och barnen få stöd och hjälp. Tyvärr kan vi se – trots oerhört många utredningar, utvärderingar och undersökningar – att detta stöd inte finns över hela Sverige och att det också är ojämnt i kvalitet.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att kommunerna som har ansvaret för att ge stöd och hjälp måste ta fram handlingsprogram både för utformningen av stödet och även för det förebyggande arbetet, för att motverka våldet.

Till hjälp för detta finns Socialstyrelsens Allmänna Råd och även skriften ”Våld – En handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld”. Oerhört viktigt i detta sammanhang är att samarbete och samverkan utvecklas på området, både inom myndigheter som socialtjänsten, men också mellan myndigheter och mellan myndigheter och idéburna organisationer som kvinno- och tjejjourer. Det handlar allt från skyddat boende, möjlighet till eget boende och försörjning, förskola och skola för barnen till terapeutiska samtal för både mamman och barnen.

I det förebyggande arbetet är det viktigt att ta fram effektiva metoder för dem som utövar våldet, i syfte att bryta kopplingen mellan synen på manlighet och våldsutövande. I det arbetet är det självklart att skola och förskola finns med. Här är det också viktigt att ta med organisationer där pojkar och män finns med som t ex idrottsföreningar, fackföreningar mm.

Det kan också vara så att kommunen har andra utbildningar där man når föräldragrupper och egna anställda som t.ex. föräldrautbildningar, sfi, och kompetensutbildningar. Eftersom våld i nära relationer är ett så stort samhällsproblem så är det lämpligt att ta upp frågan även i dessa sammanhang. Till detta finns det stöd att få från respektive länsstyrelse samt från Nationellt Centrum för Kvinnofrid, NCK.

Partikongressen föreslås besluta:

- L38:1 att varje kommun tar fram ett handlingsprogram för hur stödet och hjälpen till våldsutsatta kvinnor och barn ska tryggas och se ut både akut och på lång sikt
- L38:2 att varje kommun tar fram handlingsprogram för det förebyggande arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och deras barn

Vårgårda arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

ETT KRIMINALPOLITISKT HELHETSPERSPEKTIV

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L19:1, L39:1, L39:2, L39:3, L40:1, L40:2, L41:1, L42:1, L43:1, L44:1, L45:1, L46:1, L47:1, L48:1

UL4 Utlåtande straff och kriminalvård

Alla människor ska kunna känna sig trygga i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott. Det öppna samhället bygger på demokratiska värderingar om lika människovärde och ömsesidig respekt. Den socialdemokratiska visionen om att alla människor ska kunna leva i frihet, rättvisa och jämlikhet kränks och utmanas dagligen av brottslighet. Brottslighet kränker rättigheter till liv och egendom, hotar öppenheten och undergräver tilliten mellan människor och gentemot samhället. Därför kan brott aldrig accepteras. Den som råkar ut för ett inbrott, en stöld, en grov kränkning eller fysiskt våld måste kunna lita på att samhället bryr sig om det lidande, den ilska och den vanmakt som det innebär att bli brottsoffer. Snabbt stöd och möjligheter till upprättelse är avgörande. Den som begått brottet måste snabbt nås av en reaktion. Sverige ska ha en human kriminalvård vars främsta uppgift är att förhindra återfall i brott. Rättsväsendet måste stå upp för de krav medborgarna har om effektivitet, rättssäkerhet och rättstrygghet.

Kriminalpolitiken är större än rättsväsendet. För att långsiktigt få ner brottsligheten så måste arbetslösheten och klyftorna i samhället minska. Genom satsningar på välfärden skapar vi förutsättningar för en trygg uppväxt för barn och ungdomar som får dem att växa och utvecklas. Det minskar risken för unga människor att hamna i kriminalitet. Sverige måste hålla ihop. På det sättet är kriminalpolitiken en del av välfärdspolitiken.

Kriminalpolitiken måste grundas på kunskap. Den måste utgå från kunskaper om brottslighetens omfattning och struktur, dess orsaker samt om effektiva åtgärder som förebygger brott och minskar brottsoffrens lidande. De senaste åren har det till exempel utvecklats olika behandlingsmetoder som är evidensbaserade inom kriminalvården riktade mot våldsbrottslingar och sexualbrottsdömda, samtidigt som metoder som inte fungerar har tagits bort. Likaledes har våra kunskaper om effektiva polismetoder ökat påtagligt. Det beror delvis på ökad erfarenhet, men även på ett ökat intresse för att lyfta in forskning på området. Det finns emellertid mycket kvar att göra. Inte minst handlar det om att ta vara på resultat från den internationella forskningen. Dessa resultat bör prövas i Sverige och anpassas till våra förhållanden.

Det är även nödvändigt att reformer inom rättsväsendet systematiskt dokumenteras och utvärderas. Att stödja forskning och att utvärdera resultaten av olika insatser är därför en uppgift för en framgångsrik kriminalpolitik.

Partistyrelsen antog ett nytt kriminalpolitiskt program i januari 2013. Bakgrunden är de stora förändringar som skett i vår omvärld, vilket påverkat Sverige och som helt eller delvis förändrat och påverkat det kriminalpolitiska området. Arbetsgruppen som har tagit fram programmet har nominerats av partidistriktet och programmet har varit ute på remiss i partidistriktet under sommaren och hösten 2012. Det har även varit möjligt för andra att lämna in synpunkter på programmet. Vid framtagandet av programmet har både myndigheter och organisationer hörts. En särskild referensgrupp har dessutom funnits för att kunna ge sina synpunkter på programmet. Arbetsgruppen har vid ett flertal tillfällen varit ute i landet på möten och redovisat och diskuterat programmet. Mot bakgrund av detta anser inte partistyrelsen att det är befogat att tillsätta en ny arbetsgrupp för att driva en kriminalpolitisk debatt. Däremot är det viktigt att kriminalpolitiska frågor debatteras både internt i partiet och externt. Med det nya kriminalpolitiska programmet som grund finns det goda förutsättningar för detta.

Att identifiera neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, vilket även senare i livet kan underlätta för såväl den drabbade, som för samhället i övrigt, är viktigt. Särskilt angeläget är det hos grupper där det finns en överrepresentation av dessa funktionsnedsättningar. Det beräknas att andelen intagna med ADHD-problematik inom svenska anstalter ligger någonstans mellan 25 och 45 procent. Ändå har inte flertalet erbjudits hjälp och behandling. Kriminalvården har genomfört några projekt där man gett behandling till intagna med goda resultat, bland annat på anstalten i Norrtälje. Kriminalvården har nu utökat denna verksamhet till fler anstalter. Denna utveckling är positiv och fler intagna bör därför omfattas av tester som kan visa om ADHD-problematik förekommer. Samtidigt är det viktigt att följa upp verksamheten samt följa forskningsläget inom området.

Sannolikt skulle även andra utsatta grupper än intagna på anstalter kunna vara föremål för liknande projekt. En motionär nämner särskilt missbrukare. Partistyrelsen delar motionärens åsikter i detta. Däremot är det inte självklart att alla inom nämnda grupper ska erbjudas tester generellt. Det måste göras en primärbedömning om en ADHD-problematik kan antas föreligga. Partistyrelsen menar emellertid att ansträngningarna måste öka för att identifiera ADHD-problematik för både barn, ungdomar och vuxna.

Kriminalvårdens uppgift är att verkställa straff och ansvara för häkten, fängelser och frivård. Kriminalvården utgör en av rättskedjans viktigaste funktioner. Här ligger ansvaret för att straff avtjänas på ett säkert sätt och för att människor som begått brott återanpassas så att nya brott inte sker i framtiden. Vård och behandling utgör grunderna i en human kriminalvård.

Det ska löna sig att arbeta aktivt med sin situation, likväl som missbruk, kriminalitet i anstalt eller rymningar ska få konsekvenser för den enskilde. Många intagna har behov av vård, utbildning och arbetsträning. Inte sällan har de intagna multikomplexa problembilder. Detta ställer höga krav på

kriminalvårdens utveckling och innehåll. Det är viktigt att kriminalvården aktivt stöttar de intagnas behov genom påverkansarbete, men också ser till att det finns möjligheter att faktiskt genomgå olika program.

Det har förekommit röster i debatten om att införa tvångsvård inom kriminalvården för till exempel sexualbrottsdömda. Idag är sådan vård frivillig. Långt ifrån alla intagna idag vill genomgå vård, trots att vårdprogram visar vissa positiva resultat. Partistyrelsen anser dock att det finns tveksamheter mot att införa tvångsvård. En viktig del i behandlingen ligger i att den intagne har en förändringsvilja och insikt om sina problem. Om dessa villkor inte är uppfyllda finns det en överhängande risk för att vårdinsatser blir helt verkningslösa. Eftersom vårdprogram genomförs i grupp ökar även risken för att omotiverade personer förstör behandlingen för mera motiverade personer. Kriminalvården genomför särskilda motivationsprogram för att fler intagna ska välja att genomgå behandlingsprogram. Partistyrelsen menar att det är bra om fler intagna genomgår vårdprogram och att detta är en angelägen uppgift för kriminalvården att uppfylla.

En motionär yrkar på att livstids fängelse ska tas bort. Partistyrelsen anser att samhället måste kunna skydda medborgarna mot de allra farligaste medborgarna. Om vi bara skulle ha tidsbestämda straff kan man få en situation där intagna som avtjänat sitt straff släpps ut från fängelset, trots att de fortfarande utgör ett hot mot andra människor. Så länge vi inte har något bra och säkert sätt att hantera dessa personer när de släpps ut måste vi ha kvar livstidsstraffet. Flera motionärer menar att det behövs ett förbättrat stöd vid övergång från anstalt till frihet. Partistyrelsen håller med om att utslussningen måste utvecklas. Utgångspunkten ska vara bättre när de intagna lämnar fängelset eller frivården, än när de kom dit. Livet efter anstaltsvistelse är svårt trots att kriminalvården ska utformas på ett humant sätt så att den intagnes anpassning i samhället främjas och skadliga följder av frihetsberövandet motverkas. Risken att återfalla i brott är hög. Inom tre år återfaller ca 40 procent i brott.

Återfallsfrekvensen är högre för män (44 procent) än för kvinnor (29 procent). Risken för återfall ökar tydligt med antalet tidigare belastningar. Av dem som har nio belastningar eller fler återfaller över 90 procent i brott efter tre år. Förberedelserna för den intagnes frigivning ska vara särskilt inriktade på konkreta åtgärder för att underlätta övergången till ett liv i frihet. Syftet är att den intagne vid frigivningen i möjligaste mån ska ha sin försörjning ordnad genom arbete eller på annat sätt och att han eller hon skall ha tillgång till bostad. Trots detta vet vi att de flesta av de intagna saknar ett arbete efter frigivningen och att många saknar bostad.

Över hälften av dem som intas i anstalt är narkotikamissbrukare. Det är viktigt att kommunerna har en god beredskap för att kunna erbjuda bostad, utbildning, stöd och vård som behövs efter frigivandet. För att underlätta kommunernas möjlighet till detta menar partistyrelsen att det bör utredas hur alla de resurser som finns inom missbrukarvården, socialtjänsten, arbetsförmedlingen och så vidare, kan samordnas på ett bättre sätt för att ge varje enskild individ ett relevant stöd i samband med frigivningen med ett så kallat utslussningsavtal. Stödet ska vara individuellt och insatserna ska vara riktade mot till exempel fortsatt missbruksvård, arbetspraktik, utbildning och boende. Insatserna ska vara dokumenterade i en handlingsplan som skrivits under av den enskilde, kriminalvården och kommunen. Samma principer skulle

kunna användas för unga som suttit på slutna ungdomsvård. Efter sådan påföljd är återfallsfrekvensen särskilt hög. Om detta har Socialdemokraterna i riksdagen motionerat.

Samhället förväntas att reagera på beteenden som är kriminaliserade. Den som har begått brott ska mötas av samhällets tydliga besked att det brottsliga beteendet inte accepteras. Frågan är dock hur länge statens anspråk på att kunna straffa en person för ett brott ska kunna gälla. En motionär anser att preskriptionstiden för grova våldsbrott ska tas bort. De gällande reglerna om preskription motiveras främst av rättspolitiska, humanitära och praktiska skäl. Det anses viktigare att aktuella brott bestraffas än gamla brott. Det anses även att det är rimligt att den som efter ett brott har varit laglydig under lång tid ska kunna känna sig trygg och inte behöva riskera den existens han eller hon byggt upp åt sig. Ytterligare ett motiv bakom preskription är att det kan vara förenat med svårigheter att utreda och föra bevisning om ett brott som begåtts för lång tid sedan. Vittnens minnesbilder kan blekna allteftersom tiden går och både vittnen och gärningsmän kan hinna avlida. Utöver detta finns skäl som har att göra med rättssäkerhet och effektivitet, som talar för att gamla brott bör preskriberas. Mot detta talar att ju allvarligare brott det är fråga om, desto mindre tungt väger skälen för preskription.

Frågan är dock var gränsen ska sättas för att preskription ska anses vara befogat. År 2010 genomfördes förändringar avseende preskription. Bland annat avskaffades preskription för mord, dråp, grovt folkrättsbrott, folkmord samt terroristbrott som begås genom mord eller dråp avskaffas beträffande vuxna lagöverträdare. Partistyrelsen anser att detta i sig är en rimlig avvägning, men att det behövs ytterligare åtgärder för att skydda utsatta grupper som till exempel barn. Många barn utsätts för grova övergrepp som skadar dem för resten av livet. Det kan dröja långt in i vuxen ålder innan man orkar, vågar eller för möjlighet att bearbeta händelserna och vill anmäla dem. Har man varit utsatt för den här typen av övergrepp är det viktigt att finns en möjlighet att få upprättelse, även om det gått lång tid. Har man begått grova övergrepp mot ett barn ska man också kunna fällas för detta, även om det har gått lång tid. Partistyrelsen anser därför att det behövs utredas om preskriptionstiden för sexualbrott och andra allvarliga övergrepp mot barn kan tas bort.

Sedan 1986 är Sverige bundet av FN:s tortyrkonvention. Enligt konventionen ska tortyr definieras som ett brott i nationell rätt, vilket inte är genomfört i Sverige. I Sverige är dock många former av tortyr redan kriminaliserat som andra brott. FN:s kommitté mot tortyr beklagar emellertid i ett yttrande från 2008 att Sverige inte har uppfyllt konventionen när det gäller att införa brottet tortyr i den nationella lagstiftningen. Ett införande av brottet tortyr har nämligen syftet att främja konventionens övergripande mål att förebygga tortyr, bland annat genom att upplysa alla, förövare, offer och allmänheten, om tortyrbrottets särskilda allvar och genom att förbättra den avskräckande verkan av förbudet i sig. Partistyrelsen menar därför att det är dags att införa ett särskilt tortyrbrott.

Rättssystemet måste svara mot högt ställda krav på rättssäkerhet. En viktig princip är presumptionen om varje tilltalads oskuld till dess skulden lagligen fastställts. En annan viktig princip är legalitetsprincipen. För att ett brott eller straff ska kunna fastställas måste det finnas en lagstiftning om det. Förutsägbarhet följer av legalitetsprincipen. Sålunda finns det förbud mot retroaktiv lagstiftning.

I rättssäkerhetsbegreppet brukar principen att det är bättre att fria än att fälla, nämnas. Det innebär att det är bättre att en skyldig går fri än att en oskyldig döms. I brottsmål är det åklagaren som har bevisbördan för att styrka vad som hänt, var det hänt, när det har hänt, hur det har hänt och vem som begått gärningen. I princip ska varje del styrkas. I rättegångsbalken stadgas att saken måste vara bevisad. Vad detta innebär är svårt att avgöra utifrån stadgandet i sig självt. Därför har det utvecklats en praxis. I brottsmål ska det vara ställt utom rimligt tvivel för att ett händelseförlopp ska anses vara styrkt. Det är ett högt krav, men kravet har sin bakgrund i att rättssäkerheten måste hållas hög.

En motionär tar upp ett särskilt problem vid bevisning – när en eller fler personer som varit med i ett händelseförlopp skyller på varandra. Det kanske mest kända fallet i en sådan situation är det så kallade "Lindome-fallet" då två personer blev frikända från brott, trots att de var de enda som befann sig i samma hus som en tredje person som blev bragt om livet. Skälet var att det inte kunde bevisas vem som utfört gärningen. Utan att gå in i enskilda fall konstaterar partistyrelsen att sådana fall upplevs som provocerande. Det har emellertid visat sig vara ytterst svårt att hitta någon lösning på denna problematik. Att sänka beviskraven skulle innebära att rättssäkerheten försvagas betydligt och att förtroendet för rättsväsendet blir urholkat.

Det har funnits en diskussion om ett utökat medhjälpsansvar, men det finns invändningar även mot detta. I vissa fall sedan Lindome-fallet har åklagaren använt sig av begreppet medgärningsmannaskap. Det innebär att åklagaren beskriver att flera personer tillsammans har begått ett brott gemensamt och i samråd utan att åklagaren beskriver vad var och en har gjort. En sådan gärningsbeskrivning kan emellertid inte användas generellt, utan är beroende av omständigheterna i det aktuella fallet. Den här frågan har utretts tidigare utan att lagstiftaren tycker sig ha hittat en väg som är möjlig att nå framgång i. Partistyrelsen ser därför inte i dagsläget att det finns skäl att återigen utreda frågan. Däremot är det viktigt att arbeta med kvaliteten på förundersökningarna. Det i sig kan skapa större förutsättningar för att utreda vad som hänt vid olika brottstillfällen och därmed ge bättre underlag för fällande dom.

När det gäller motionen om anmälningsskyldighet liknar det förslaget om en så kallad civilkuragelag som tidigare utretts (SOU 2011:16). Utredaren avrådde då från att införa en straffsanktionerad allmän skyldighet att bistå nödställda personer. Man menade att en sådan lagstiftning skulle ha ytterst liten inverkan på människors beteenden i krissituationer. Dessutom skulle det bli ännu svårare än i dag att få människor att ställa upp som vittnen. Det avgörande motargument har dock att göra med vilken syn man har på förhållandet mellan staten och medborgarna. Staten bör så långt det är möjligt ge medborgarna frihet att med ansvar inför sig själva och sina egna samveten avgöra hur de bäst ska förhålla sig i moraliska frågor och inte utan mycket starka skäl inskrida med förbud och tvingande lagstiftning. Sådana mycket starka skäl föreligger inte för en allmän kriminalisering av underlåtenhet att bistå nödställda personer. Mot bakgrund av detta anser inte partistyrelsen att det finns skäl att utreda en anmälningsskyldighet ytterligare en gång.

Partikongressen föreslås besluta:

att bifalla motionerna L45:1, L48:1

L45:1 (Falkenbergs arbetarekommun) att Sverige inför brottet tortyr

L48:1 (Luleå arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för införande av ett starkare stöd än idag vid utslussning från vård och fängelsestraff

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L19:1, L39:1, L39:2, L39:3, L42:1, L43:1, L47:1

L19:1 (Sollentuna arbetarekommun - enskild) att Socialdemokraterna verkar för att ett tillägg till lagstiftningen om misshandel införs, där behandling av män som misshandlar kvinnor i nära relationer, ingår som en del av straffpåföljden

L39:1 (Luleå arbetarekommun) att vi Socialdemokrater utarbetar ett handlingsprogram för att finna former för rätten till ett värdigt liv för de som begår brott och de som har drogproblem

L39:2 (Luleå arbetarekommun) att vi i det handlingsprogrammet utarbetar former för samhällsanpassningen

L39:3 (Luleå arbetarekommun) att handlingsprogrammet också omfattar ett drogpolitiskt program

L42:1 (Enköpings arbetarekommun) att partistyrelsen ska verka för att alla intagna inom kriminalvården och missbrukare med kontakt i socialtjänsten erbjuds test för ADHD och behandling efter behov

L43:1 (Västerås arbetarekommun) att kriminalvården tillförs ökade resurser för individuellt beprövat stöd till dem som frigetts efter fängelsevistelse

L47:1 (Malmö arbetarekommun) att preskriptionstiden för grova våldsbrott mot person som grov misshandel, sexuella övergrepp, dråp och våldtäkt tas bort

Partikongressen föreslås besluta:

att avslå motionerna L40:1, L40:2, L41:1, L44:1, L46:1

L40:1 (Bodens arbetarekommun - enskild) att lagen ses över för att inte en grupp människor kan frias helt från brott fast man vet att de är skyldiga

L40:2 (Bodens arbetarekommun - enskild) att man ser över möjligheterna att göra anmälningsplikt när man bevittnar personer i fara eller hjälplöst tillstånd

L41:1 (Säter arbetarekommun) att uppdra åt den socialdemokratiska riksdagsgruppen att snarast motionera om en lagändring där påföljden Livstids fängelse tas bort ur Brottsbalken och ersätts med den praxis som finns genom tillämpningen av Lagen om omvandling av fängelse på livstid

L44:1 (Värmdö arbetarekommun - enskild) att partistyrelsen och socialdemokratiska riksdagsgruppen verkar för att Brottsbalkens påföljdssystem kompletteras med en ny påföljd i form av fängelse med vård och behandling

L46:1 (Säter arbetarekommun) att uppdra åt partistyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att driva kriminalpolitisk debatt baserad på fakta, beprövad erfarenhet, saklighet och relevans såväl internt i partiet som externt

MOTION L39

LULEÅ ARBETAREKOMMUN

Allas rätt till ett värdigt liv

Alla människor har rätt till ett värdigt liv i vårt samhälle. Rätt till att börja om och tilldelas den hjälp som behövs för att komma tillbaka i samhället.

Som exempel kan tas att när en människa avtjänat sitt straff i fängelse så möter inte samhället dessa utan deras gamla miljö och deras gamla kompisar. När en missbrukare gått igenom avgiftning vid ett behandlingshem så möter de gamla kompisarna dem och deras gamla miljö finns där. Många har inte kvar sin bostad och är hänvisade till härbärgen eller till gatorna. Det innebär att drogen finns där inom en mycket kort tid. Det gamla sociala nätverket finns kvar och som inte vill erkänna problemen hos den anhöriga.

Vi måste ta problemen på allvar och möta problemen där de är och rätten till ett värdigt liv. Många har levt i problem och trassligheter alltsedan de var barn och det är inte det lättaste att ta sig ur problemen. Brott löser den ekonomiska problematiken att betala droger och annat dom de anser sig behöva.

Partikongressen föreslås besluta:

- L39:1 att vi Socialdemokrater utarbetar ett handlingsprogram för att finna former för rätten till ett värdigt liv för de som begår brott och de som har drogproblem
- L39:2 att vi i det handlingsprogrammet utarbetar former för samhällsanpassningen
- L39:3 att handlingsprogrammet också omfattar ett drogpolitiskt program

Eva Hedesand Lundqvist

Luleå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L40

BODENS ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Anmälningsplikt

Nu har det hänt igen. Tre personer har frikänts för att ingen erkänner brott. En ung man avled efter misshandel och tre "kamrater" fanns i lägenheten. Två anklagar den tredje och den tredje anklagar i sin tur någon annan och det går inte att bevisa vem eller vilka som utförde den grova misshandeln som ledde till döden eftersom han fick ligga kvar på golvet och förblöda till döds. Ingen av de närvarande ringde efter hjälp och sjukvård eller polis.

Partikongressen föreslås besluta:

L40:1 att lagen ses över för att inte en grupp människor kan frias helt från brott fast man vet att de är skyldiga

L40:2 att man ser över möjligheterna att göra anmälningsskyldighet när man bevittnar personer i fara eller hjälplöst tillstånd

Lena Nilsson, S-kvinnor Boden

Bodens arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L41

SÄTER ARBETAREKOMMUN

Avskaffande av livstidsstraffet

Ej tidsbestämda fängelsestraff är otidsenliga och inhumana. Det är dags för vårt land att avskaffa denna obsoleta straffpåföljd. Skälen är följande:

1. För brottsoffren är den osäkerhet om brottets straffvärde som följer ett tidsbestämt straff ett onödigt lidande. Idag finns exempel på livstidsdömda som avtjänar/avtjänat allt från arton års fängelse till över fyrtio år. Denna osäkerhet är brottsoffren väl medvetna om.
2. För den dömda är det också viktigt att i samband med rättegång, som oftast sker i nära anslutning till brottet, få brottets straffvärde bedömt där och då. Även om de grova brott – vanligtvis mord – där livstidsstraff nu utdöms, självklart kommer att leda till mycket långa påföljder, är det ändå lättare att acceptera en tidsbestämd dom. Även människor fällda för de grövsta brotten har behov av att känna sammanhang i livet för att inte gå under.
3. Den verkställande myndigheten behöver också vetskapen om vilka tidsrymder man ska hantera.

När det gäller straffskalor har Lagen om omvandling av fängelse på livstid (2006:45) nu fungerat i mer än åtta år. Detta institut innebär att en livstidsdömd kan ansöka om att få sitt straff tidsbestämt hos allmän domstol. Det finns nu lagstadgade kriterier för vad som särskilt ska beaktas vid prövningen. Örebro Tingsrätt är första instans och har sedan lagens införande hanterat ett tillräckligt stort antal ärenden för att praxis ska ha utvecklats när det gäller tidsbestämning. I princip kan man utläsa tre typer av mord med olika straffsatser.

Dömda för s.k. relationsmord till exempel en sambo eller annan nära relation har domstol vanligtvis omvandlats till 21 års fängelse.

Dömda för ”avrättning” i exempelvis så kallade kriminella kretsar har vanligtvis omvandlats till 24 års fängelse.

Mord som utförts under ”extrem” grymhet t.ex. tortyr har i flera fall omvandlats till 26 års fängelse.

I lagen (OmvL) finns angivet en rad kriterier som skall vara uppfyllda för att öka rättssäkerhet och förutsägbarhet. Dessutom gäller vanliga regler för villkorlig frigivning.

Partikongressen föreslår besluta:

L41:1 att uppdra åt den socialdemokratiska riksdagsgruppen att snarast motionera om en lagändring där påföljden Livstids fängelse tas bort ur Brottsbalken och ersätts med den praxis som finns genom tillämpningen av Lagen om omvandling av fängelse på livstid

AnnBritt Grünewald

Säter arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L42

ENKÖPINGS ARBETAREKOMMUN

Erbjud intagna inom kriminalvården samt missbrukare med kontakt i socialtjänsten test och behandling för ADHD

Genom att erbjuda ungdomar och vuxna som befinner sig inom kriminalvården samt inom socialtjänstens missbruksprogram tester och behandling för ADHD, minskar belastningen på samhällets framtida resurser drastiskt. Många som har ADHD vet inte om det, det är vanligare bland pojkar och män. En stor del av dessa dövar sin rastlöshet med droger. De har ofta haft en svår skolgång och hamnar ofta snett tidigt i livet. Många minskar sin kriminella bana och sug efter droger med hjälp av medicinering och kbt-behandling.

Med en satsning på dessa personer får vi ett lugnare samhälle och gör stora samhällsekonomiska besparingar där resurserna för kriminalvård och missbruksprogrammen kostar enorma summor. Norrtäljeanstalten har en egen ADHD-avdelning sedan några år efter ett projekt i ämnet med fantastiska resultat. ADHD-behandling bryter mönster och räddar liv. Behandlingen hjälper inte bara personen själv utan också deras barn, familj, anhöriga, brottsoffer och andra. Kostnaderna för tester och behandling kan dels mellan sjukvården, kriminalvården.

Partikongressen föreslår besluta:

L42:1 att partistyrelsen ska verka för att alla intagna inom kriminalvården och missbrukare med kontakt i socialtjänsten erbjuds test för ADHD och behandling efter behov

Tess Enarsson

Enköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L43

VÄSTERÅS ARBETAREKOMMUN

Individuellt mottagande av personer efter avtjänad fängelsevistelse

Att bli dömd till fängelse är för de allra flesta människor en traumatisk upplevelse. Trots att de allra flesta efter frigivning har en trygg förankring i det svenska samhället finns det ett antal personer som ”ställs på gatan”. Kriminalvårdens resurser räcker inte till för att dessa ska få omedelbar tillgång till bostad och arbete. Där får KRIS och andra frivilligorganisationer gripa in. Kriminalvården behöver därför tillföras medel och personal för att kunna ge dessa utsatta den hjälp och det stöd som behövs för att de efter frigivning ska kunna anpassas till samhället.

Partikongressen föreslår besluta:

L43:1 att kriminalvården tillförs ökade resurser för individuellt beprövat stöd till dem som frigetts efter fängelsevistelse

Sten Helleng

Västerås arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L44

VÄRMDÖ ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Införande av obligatorisk vård i samband med fängelsestraff

Under ett antal år har vi kunnat se hur straffen för brott blivit hårdare. Det vanligaste straffet idag är fängelse. Hårdare straff ger intrycket av att man gör något åt den ökande brottsligheten eller åt den organiserade brottsligheten. Så är det inte. Hårdare straff är inte brottsförebyggande och brottsligheten har inte minskat i Sverige trots att straffen blivit hårdare under ett antal år.

Idag ser man fängelsestraffet som ett sätt att få de dömda brottslingarna på ”bättre” tankar. Det är därför som det heter att man skickar den dömde till kriminalvården.

En utbredd missuppfattning är att alla dömda människor får vård och behandling i fängelse. Det är fel. Ett eventuellt deltagande i vård och behandling under verkställigheten av fängelsestraffet är baserat på frivillighet. Man får alltså välja om man vill vara med i ett vårdprogram eller ej.

Det vill säga man ber en dömd person - som dessutom med största sannolikhet är missbrukare (70 - 80% av de intagna är också missbrukare)– att göra ett val. Det är en person som antagligen inte kunnat göra ett frivilligt val på länge. Han/hon har konsekvent låtit drogerna och kriminaliteten styra valen.

Avsaknaden av fungerande vård och behandling under fängelsestraffet gör att återfallen i kriminalitet efter avtjänat fängelsestraff är extremt högt. Mer än hälften av de nu intagna kommer att återfalla i brott och missbruk när de frigges.

Med ovanstående i beaktande kan alla förstå att hårdare straff bara ger oss fler återfallande brottslingar och en brottsling som återfaller skapar nya brottsoffer.

Om vi kunde minska återfallen i brott skulle brottsoffrens lidande minska. Kostnaden för samhället skulle också minska.

Det finns bra och fungerande behandlingsprogram både för drogmissbruk, kriminalitet, sexbrott och kvinnovåld. Att tvinga in fängelsedömda människor i dessa program skulle vi alla tjäna på eftersom återfallen garanterat skulle minska.

Dessutom, att döma till vård i fängelse skulle vara en – i allra högsta grad – brottsförebyggande åtgärd och en human och civiliserad demokratisk primära kriminalpolitiska uppgift måste vara att förebygga brott. Om man inte klarar det målet så skall den sekundära uppgiften vara att lindra brottsoffrens lidande. Inget av dessa mål kan uppnås genom bara lita på hårdare straff utan innehåll som ett fungerande instrument.

Partikongressen föreslår besluta:

L44:1 att partistyrelsen och socialdemokratiska riksdagsgruppen verkar för att Brottsbalkens påföljdssystem kompletteras med en ny påföljd i form av fängelse med vård och behandling

Börge Hellström och Nils-Erik Särnbrink

Värmdö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L45

FALKENBERGS ARBETAREKOMMUN

Kriminalisera tortyr i Sverige

Tortyr är en av vår tids mest omänskliga, förfärliga och inhumana behandlingar som används i syftet om att den människan man ”förhör” ska känna rädsla, känna sig ensam och utan någon som helst rättighet.

Tortyr är idag inte ett brott i svensk lagstiftning och den som utför tortyr i vårt land kan dömas för diverse olika anledningar, misshandel, olaga tvång etcetera. Olaga tvång och misshandel är grova brott, men skiljer sig på en rad punkter ifrån begreppet tortyr, som i de flesta fall är mer uttänkt och har en större tyngd och leder till ett helt annat utfall hos offret. Det stora problemet uppstår när det blir oklart, vilket det idag är i svensk lagstiftning, om alla tortyrbrott är straffbara enligt lagstiftningen.

Amnesty International och FN:s kommission mot tortyr har kritiserat Sverige för att inte ha vidtagit tillräckliga åtgärder emot tortyr. Enligt Amnesty finns det exempelvis en överhängande risk att många biverkningar som offret lider av efter tortyr inte kan bestraffas rättvist på grund av den rådande lagstiftningen. Sveriges lagstiftning måste bli mer effektiv, human och leda till rätt utfall.

Kritiker emot att införa ”brottet tortyr” pekar på många olika anledningar. Bland annat att det i folkrätten finns olika definitioner av vad tortyr innebär och att man måste i sådana fall måste införa ”brott mot folkmord”, ”brott mot förbrytelser” osv, vilket till viss del stämmer, men principiellt inte kan hindra oss från att ta itu med problemet. Våra grannländer Norge och Danmark har till exempel trots dessa problem lyckats införa brottet tortyr och kriminaliserat det.

Sverige uppfyller idag inte sin plikt mot omvärlden när det handlar om tortyr, vilket inte är värdigt en demokratisk rättstat vars syfte är att skydda de mänskliga rättigheterna.

Partikongressen föreslås besluta:

L45:1 att Sverige inför brottet tortyr

Sebastian Ghafari, Distriktsordförande SSU Halland

Falkenbergs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L46

SÄTER ARBETAREKOMMUN

Kriminalpolitik

Fram till och med 1970-talet kännetecknades den svenska kriminalpolitiken av stor politisk enighet. Riksdagens justitiekommitté hade då det minsta antalet reservationer till sina betänkanden, ett tiotal under ett riksdagsår. Detta förändrades under 1980-talet då partierna började utarbeta egna kriminal-politiska program och därefter har arbetet präglats av strid och konfrontation. I takt med att kriminalpolitiken tagits över av underhållningsbranschen (kriminalromaner och polisfilmer) har utrymmet för sakkunskap, saklighet och relevans stadigt minskat. Detta gäller tyvärr även inom vårt parti. Vår stolta historia av kraftfulla kriminalpolitiska reformatorer som verkade från trettio-talet och fram till slutet av sjuttio-talet i stark humanistisk anda har arkiverats, och politiken har sedan dess kännetecknats av enkla lösningar och kortsiktig opportunistisk baserad på valtaktiska spekulationer, tyckanden och åsikter.

Mycket forskning har bedrivits och bedrivs och kunskapen om brottslighetens orsaker och metoder för effektiv bekämpning har aldrig varit mer omfattande än idag. Tyvärr har de experter vi har på området mest fått vara ”en ropandes röst i öknen”. Symptomatiskt för socialdemokratins hantering av frågan är att den kriminalpolitiska idégruppen som verkade under sextio- och sjuttio-talen och som förde fortlöpande ideologiska diskussioner, inte minst internt inom partiet, lades ner utan debatt. Saknad av ingen som det verkar.

All vetenskap och beprövad erfarenhet visar att typfången är en socialt marginaliserad person, ofta med missbruk, lågutbildad och med hög arbetslöshet och hög överdödlighet. Sammantaget de grupper som mest är i behov av samhällets skydd och omsorg. Medmänsklighet och solidaritet måste vara rättesnören för vårt parti och även påverka kriminalpolitiken.

Partikongressen föreslås besluta:

L46:1 att uppdra åt partistyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att driva kriminalpolitisk debatt baserad på fakta, beprövad erfarenhet, saklighet och relevans såväl internt i partiet som externt

AnnBritt Grünewald

Säter arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L47

MALMÖ ARBETAREKOMMUN

Preskriptionstidens avskaffande vid våldsbrott

Allt fler våldsbrott kommer att kunna lösas med nya metoder där man bl.a. kan fastställa en förövares DNA. Vi anser därför att preskriptionstiden för grova våldsbrott mot person som grov misshandel, sexuella övergrepp, dråp och våldtäckt ska precis som vid mord tas bort.

Partikongressen föreslås besluta:

L47:1 att preskriptionstiden för grova våldsbrott mot person som grov misshandel, sexuella övergrepp, dråp och våldtäckt tas bort

Kvinnoklubben KARL

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L48

LULEÅ ARBETAREKOMMUN

Släpp fångarna loss – men hur?

Det blir alltmera markant att när människor döms till vård eller fängelsestraff så är det svårt för dessa att finna tillbaka till samhället. De hamnar ofta i samma kompisgäng vilket innebär att de hamnar tillbaka i samma sociala situation, problem med droger, missbruk, utan jobb, utan bostad mm. Det är därför viktigt att fråga sig vem skall svara för utslussning efter avtjänad vård eller straff?

Partikongressen föreslås besluta:

L48:1 att Socialdemokraterna arbetar för införande av ett starkare stöd än idag vid utslussning från vård och fängelsestraff

Eva Hedesand Lundqvist

Luleå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L49:1, L49:2, L49:3, L49:4, L49:5, L49:6, L49:7, L49:8, L49:9, L50:1, L50:2, L50:3, L51:1

UL5 Utlåtande integritet

Debatten om integritet har varit stark under en längre tid. Integritet är ett svårfångat begrepp eftersom det förekommer i många skiftande former och i olika sammanhang. De flesta tänker nog på rätten att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och att inte utsättas för personligen störande ingrepp. Svensk grundlag innehåller inte någon rättsligt bindande regel som innebär ett allmänt integritetsskydd. Däremot finns det ett målsättningsstadgande om att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv.

Internet har inneburit en revolution för möjligheterna till kommunikation, handel, tjänsteproduktion, bildning och kulturupplevelser. Denna utveckling kommer att fortsätta och den skapar möjligheter för världen att knytas samman allt mer. Avstånd har inte längre samma betydelse för möten mellan människor. Människor som inte tidigare hade möjlighet att göra sig hörda kan nu yttra sina tankar och få dem besvarade. Det ger förutsättningar för en ökad demokrati i världen. Hur framtiden kommer att se ut är svårt att säga idag, men den tekniska utvecklingen kommer att ge oss oanade möjligheter inom alla samhällets områden. Partistyrelsen anser att det är av största vikt att denna utveckling bejakas.

Tillgången till internet har i praktiken kommit att bli nödvändigt för deltagande i samhällslivet ur flera aspekter. Målet som den nuvarande regeringen satt upp är att Sverige ska ha bredband i världsklass och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Det är viktigt att dessa mål följs upp. IT-samhället måste vara tillgängligt för alla. Socialdemokratiens värderingar om solidaritet, jämlikhet och frihet är allmängiltiga och måste prägla samhällslivet i hela dess omfattning. Det är i det demokratiska samhället som våra värderingar kan förverkligas. Att internet omfattas av dessa värderingar måste därför ses som en självklarhet.

Samtidigt skapar samma tekniska revolution nya risker och underlättar även för krafter som har mindre goda syften. Narkotikabrott, terrorism, spioneri, barnsexhandel, grooming, barnpornografi och allvarliga upphovsrättsbrott är bara några exempel på företeelser som underlättats med den nya tekniken. Det är viktigt att internet inte betraktas som en abstrakt frizon, fredad från regler och kontroll från samhällets sida. För att internet ska kunna vara just det fria forum som många tänker sig, krävs att regler efterlevs även där och att det finns myndigheter som kan kontrollera att de efterföljs. Kriminalitet som sker på internet måste bekämpas på samma sätt som i samhället i övrigt.

När det gäller upphovsrättsbrott och IPRED-lagen menar partistyrelsen att kulturskapare ska ha samma möjligheter som andra att leva på frukten av sitt eget arbete. Upphovsrättsinnehavarna har legitima krav

att få ersättning för sina verk på ett rättssäkert sätt. Samtidigt finns det en berättigad oro för att tillämpningen av IPRED kan kränka den enskildes integritet och göra intrång i privatlivet. Den som använder internet utan att begå brott ska inte behöva känna sig övervakad. Utgångspunkten måste vara att det är polisen som utreder brott, även mot upphovsrätten. Polisen har nu fått ökad tillgång till elektronisk kommunikation vid brottsutredningar. Partistyrelsen anser att det är ett steg i rätt riktning och att det därmed ökar rättssäkerheten i utredningar av upphovsrättsbrott på internet.

När det gäller nätfiltrering och blockering av olika hemsidor konstaterar partistyrelsen att det utgör en viktig del av kampen mot barnpornografi. Det finns därför inte anledning att motverka sådan. Samtidigt vill partistyrelsen vara tydlig med att internet ska vara fritt och öppet inom de ramar som demokratin sätter.

Staten har flera roller. Staten ska bekämpa kriminalitet och övergrepp av olika slag som drabbar medborgarna. Kriminalitet är ett av de allra vanligaste integritetsövergreppen mot individer. För att klara att bekämpa kriminalitet behöver polis och åklagare effektiva verktyg. Samtidigt ska staten värna medborgarnas fri- och rättigheter. I det ingår att skydda individens integritet från staten. Det föreligger alltså motstridiga intressen. Det innebär att det krävs noggranna bedömningar varje gång beslut tas som innebär inskränkningar för den enskildes integritet, även om syftet med inskränkningen är att skydda medborgarna. Partistyrelsen delar motionärens åsikt om att det behövs konsekvensanalyser varje gång beslut tas som påverkar individens integritet negativt.

I stort sett alla ställer säkert upp på att det är nödvändigt att polis och åklagare får tillgång till effektiva verktyg som gör det möjligt att bekämpa och lagföra grova brottslingar. Men många är samtidigt rädda för att staten ska få för stora befogenheter. Därför måste brottsbekämpande åtgärder alltid omgärdas av ett starkt rättssäkerhetsskydd. Det har fört med sig att ett stort antal skydds- och tillsynsmekanismer byggts upp för att se till att staten inte missbrukar de verktyg man har. Trots de rättssäkerhetsåtgärder som tagits menar partistyrelsen att det är viktigt att vara uppmärksam på om det går att förstärka rättssäkerheten ytterligare runt lagar som beslutats om och som kan inskränka på den enskildes integritet.

Den personliga integriteten måste värnas och skyddas, samtidigt som vi ska bekämpa brott. I dagens samhälle med den snabba teknikutvecklingen uppstår ständigt nya målkonflikter och begränsningar av integriteten. Som ett exempel sätts övervakningskameror upp för att minska våldsnivån och skapa trygghet på exempelvis offentliga platser, i kollektivtrafiken och i butiker. I snart sagt varje mobiltelefon finns möjlighet att ta foton och uppta ljud med mycket god kvalitet och med exakt positionsbestämning. Att sprida kränkande foton på internet är bara ett av exemplen på en ny form av kränkning.

Integritetsskyddet handlar inte bara om den enskildes skydd emot staten. Nästan alla använder numera nästan dagligen internet, ofta både i arbetet och i privatlivet, och det har förändrat vardagslivet för många. Som alla stora omvärldsförändringar så har den nya tekniken också inneburit nya utmaningar. Privata bolag sitter på allt större mängder information om miljontals människor. Via sökmotorer som till exempel Google kan man kartlägga vilka adresser du besöker, vilka klipp du kollar på YouTube, vilka sexuella

preferenser du har, vilka böcker du är intresserad av eller personer som du är nyfiken på i allmänhet. På Facebook delar allt fler med sig av privata uppgifter, man kan kartlägga ditt sociala nätverk, vem du umgås med och vilka intressen du har. Genom företags olika kund- och medlemskort samlas information om vad du köper och när du handlar. Telefonoperatörer har uppgifter om hur du ringer. Ja, i stort sett hela ditt nät- och kontaktbeteende kan kartläggas.

Detta område är idag i det närmaste helt oreglerat. Det saknas en ordentlig kartläggning om hur privata företag använder information om enskilda användare och i vilken utsträckning uppgifter sparas. Som användare får du lita på IT-företagen när de säger att de skyddar integritetskänslig information om oss. Att tjänsterna är helt frivilliga och att vi godkänt användaravtal gör oss inte tryggare. Det är därför viktigt att lyfta frågan om den enskildes integritet, inte bara i förhållande till staten, utan även i förhållande till privata IT-företag.

Socialdemokraterna och regeringen har en politisk överenskommelse som innebär att en parlamentarisk integritetskommission ska tillsättas. Den ska ha ett tydligt individperspektiv och beakta olika former av integritetsaspekter. Det gäller också förhållandet mellan enskilda och företag. Partistyrelsen anser att det är viktigt att kartlägga hur privata företag och aktörer samlar information, hur länge sådan information sparas och vad den används till. Med utgångspunkt från en sådan kartläggning bör man sedan överväga lagstiftningsåtgärder för att stärka den enskildes integritet i förhållande till privata aktörer. Integritetskommissionen bör även utreda om det vore lämpligt att inrätta ett integritetsskyddsråd som ska vara ett vakande öga över den teknikutveckling som sker med beaktande på integritetsfrågor för den enskilde.

I en motion krävs att den så kallade FRA-lagen, eller signalspaningslagen som den även kallas, rivs upp av framtida socialdemokratiska regeringar. Signalspaning handlar i grund och botten om underrättelseinhämtning. Sverige behöver en underrättelsetjänst, inte minst för att värna vår militära alliansfrihet. Om inte vi själva har möjlighet att ta reda på vad som händer i vår omvärld, så kommer vi att bli helt beroende av andra länders information. En egen underrättelsetjänst handlar ytterst om att värna vår militära alliansfrihet, och att möjliggöra för Sveriges regering att fatta egna självständiga beslut i utrikespolitiska frågor, baserade på egen information.

Partistyrelsen står bakom behovet av signalspaning, men har varit och är fortfarande kritisk till processen om hur signalspaningslagen kom till. Det ursprungliga lagförslaget som den nuvarande regeringen tog fram hade stora brister både avseende rättssäkerheten och integritetsskyddet. En annan kritisk synpunkt från socialdemokratisk sida var att viktiga myndigheter, som bland annat Polisen och Säkerhetspolisen, skars av från möjligheten att kunna inrikta signalspaning. När Polisen framtogs möjligheten att inrikta signalspaning tappade de möjligheten till viktig strategisk information. Både Säkerhetspolisen och Rikskriminalpolisen är mycket beroende av kunskap om utrikes förhållanden för att fullgöra sitt uppdrag.

Det har därefter gjorts en rad förstärkningar av integritetsskyddet. På socialdemokratiskt initiativ träffades en överenskommelse med regeringen, som innebär att både Säkerhetspolisen och Rikskriminalpolisen fick möjlighet att återigen inrikta signalspaning.

För Säkerhetspolisens del handlar det om att kartlägga företeelser, förhindra och bekämpa terroristbrott eller att kartlägga främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen. I detta arbete kan information som fås genom signalspaning vara helt avgörande för att kunna fastställa och avslöja hot, men också för att avföra hot.

Det är viktigt att peka på att hotbilden mot terrorism nu är bredare och mer komplex än tidigare. Terrordåd som de i New York 2001, Madrid 2004 och London 2005 har ökat medvetenheten om att terrorism kan slå till utan förvarning och med förödande effekt. Det misslyckade självmordsattentatet i Stockholm 2010 och de avslöjade attentatsplanerna mot Jyllandsposten i december 2010 har visat att varken Sverige eller Norden har klarat sig undan denna utveckling. Terrorattentatet i Oslo och på Utöya 2011 är ett exempel på högerextrem terrorism. Det har tydliggjort att också enskilda på egen hand kan begå terrorhandlingar, vilket gör hotet än mer svårbekämpat. När det gäller Rikskriminalpolisens möjlighet att använda sig av signalspaning får den endast användas i syfte att kartlägga grov gränsöverskridande brottslighet som kan hota väsentliga nationella intressen. Det kan till exempel handla om hur vapen från utlandet tillförs gängkriminaliteten i Sverige. Det handlar om att förebygga och förhindra viss särskilt allvarlig grov organiserad brottslighet med internationell koppling. En viktig princip bakom signalspaningen är att den bara får avse utländska förhållanden och att inhämtningen bara får avse utländsk trafik, det vill säga inhämtning får inte avse signaler mellan en sändare och en mottagare som båda befinner sig i Sverige.

Socialdemokraterna har medverkat till att förbättra den gällande lagstiftningen. Det lagförslag som har förhandlats fram med regeringen innebar tydliga förbättringar som ökat rikets säkerhet och förbättrat integritetsskyddet. När Socialdemokraterna återkommer i regeringsställning kommer inriktningen att vara att utvärdera och utveckla lagstiftningen runt signalspaning för att kunna förbättra den ytterligare.

Partikongressen föreslås besluta:

att bifalla motionen L49:2

L49:2 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att demokratiska principer på vad som ska vara lagligt och vad som ska vara olagligt på internet ska gälla även vid frågor om digital kommunikation

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L49:1, L49:3, L49:4, L49:5, L49:6, L49:7, L49:9, L50:1, L50:2, L50:3, L51:1

L49:1 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att våra fyra socialdemokratiska värdegrunder Solidaritet, Rättvisa, Jämlikhet och sann Frihet ska gälla även i digitala världen

L49:3 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att övervakning av medborgaren ska endast ske på den enskildes skriftliga tillåtelse eller av reglerade statliga verk, aldrig av privata företag eller intresseorganisationer med endast statens tillåtelse

L49:4 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att kongressen erkänner internet och därmed digital kommunikation som en av centralfrågorna i regionen, statens, landets, EUs och slutligen världens framtida utveckling

L49:5 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att alla lagar och förordningar som hitintills antagits och accepterats om regleringar och övervakning, som då INTE varit förankrade i partiets gräsrotter, där Socialdemokraterna haft eller inte haft en åsikt ska genomgå en eller flera oberoende konsekvensanalys(er) så att de tidigare att-satserna i denna motion kan förstärkas och förankras

L49:6 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att nya lagar och direktiv inom detta ämnet ska genomgå en oberoende konsekvensanalys och de riktlinjer som denna motion belyser ska beaktas innan de stöds av partiet

L49:7 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att kongressen inte ställer sig bakom någon lag som förklarar över 30% av våra medborgare till brottslingar

L49:9 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att partistyrelsen tar sig an arbetet att se till att partiets gräsrotters åsikter, tankar och uppfattning om digital kommunikation samlas in och sammanställs

L50:1 (Stockholms partidistrikt) att Socialdemokraterna som parti antar målsättningen att "alla människor ska ha tillgång ett fritt och öppet internet så att de kan använda internet för informationsinhämtning och utbyte, kommunikation, utövande av yttrandefrihet och organisationsfrihet"

L50:2 (Stockholms partidistrikt) att Socialdemokraterna slår fast att nätfiltrering måste motarbetas för att hindra nätcensur, överfiltrering på lösa grunder och rättsosäker blockering av material, samt att partiet förespråkar och verkar för att alla inskränkningar i nätfrihet tydligt ska regleras rättsligt, transparent och återkalleligt

L50:3 (Stockholms partidistrikt) att Socialdemokraterna verkar för beslut i riksdagen om en lagstiftning som motverkar att internetleverantörer åläggs ansvar för vad deras användare gör på nätet.

Internetleverantörer ska således inte ha rätt att filtrera och blockera sajter och nättjänster för kunderna/användarna, utan dessas godkännande

L51:1 (Kronobergs partidistrikt) att distriktkongressen verkar för att FRA-lagen rivs upp av framtida socialdemokratiska regeringar

Partikongressen föreslås besluta:

att avslå motionen L49:8

L49:8 (Kävlinge arbetarekommun - enskild) att kongressen gör ett skriftligt uttalande om hur viktigt det är för inte bara för grundläggande demokratiska principer utan även det faktum att det främjar teknologisk och sociologisk utveckling att vi har ett fritt internet

MOTION L49

KÄVLINGE ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Information en rättighet?

För första gången i vårt klots världshistoria har vi ett system som kan nå på andra sidan jordklotet på några sekunder. Många kallar detta fenomen ett världens underverk. Jag ser det som ett av de viktigaste instrumenten för att våra Socialdemokratiska fyra värdegrunder ska kunna sprida och rota sig över hela världen. Internationellt används detta verktyg att ge oss bilder på demonstranter som vill ha demokrati som blir nedskjutna på öppen gata, inspelade tal som gör talaren blir odödlig när man når 1 miljonstreck av tittare på youtube och manifest som aldrig hade nått solljuset kan läsas av alla som behagar. Allt detta i ditt hem, tillgängligt med en knapptryckning

Idag är information den viktigaste valutan. Via wikileaks så började USA darra som ett asplöv, delårsrapporter kan vända ett företags aktier på 10 minuter, privata bloggar som når sju nyheterna. Det behöver bara vara en rad text som vänder opinion, jag kan försäkra er att drevet emot Juholt inte hade haft den vind under vingarna som det fick om det inte hade varit för internet.

Men oftast när man talar om digital kommunikation är det illegal kopiering och de rättigheter man kan ta bort i dennes namn, inte det faktum att alla samhällsfunktioner idag är på något sätt länkade till någon form av digital kommunikation. Allt är berört, bilkörning, telefoner, vård, skola, tv, tidningar mm mm.

Trots att digital kommunikation går igenom alla samhällsfunktioner idag och har gjort så en tid, så har vi Socialdemokrater inte detta i vårt partiprogram. Detta instrument som fört mänskligheten in i informationsåldern har vi INGA åsikter om. De åsikter som finns, är enskilda utan förankring i gräsrotterna. Det var nog detta problemet som distriktskongress Skåne 2011 motion 127 ville belysa och det är detta som behöver förstärkas med denna motions att-satser.

Partikongressen föreslås besluta:

- L49:1 att våra fyra socialdemokratiska värdegrunder Solidaritet, Rättvisa, Jämlikhet och sann Frihet ska gälla även i digitala världen
- L49:2 att demokratiska principer på vad som ska vara lagligt och vad som ska vara olagligt på internet ska gälla även vid frågor om digital kommunikation
- L49:3 att övervakning av medborgaren ska endast ske på den enskildes skriftliga tillåtelse eller av reglerade statliga verk, aldrig av privata företag eller intresseorganisationer med endast statens tillåtelse
- L49:4 att kongressen erkänner internet och därmed digital kommunikation som en av centralfrågorna i regionen, statens, landets, EUs och slutligen världens framtida utveckling
- L49:5 att alla lagar och förordningar som hitintills antagits och accepterats om regleringar och övervakning, som då INTE varit förankrade i partiets gräsrotter, där Socialdemokraterna haft eller inte haft en åsikt ska genomgå en eller flera oberoende konsekvensanalys(er) så att de tidigare att-satserna i denna motion kan förstärkas och förankras

- L49:6 att nya lagar och direktiv inom detta ämnet ska genomgå en oberoende konsekvensanalys och de riktlinjer som denna motion belyser ska beaktas innan de stöds av partiet
- L49:7 att kongressen inte ställer sig bakom någon lag som förklarar över 30% av våra medborgare till brottslingar
- L49:8 att kongressen gör ett skriftligt uttalande om hur viktigt det är för inte bara för grundläggande demokratiska principer utan även det faktum att det främjar teknologisk och sociologisk utveckling att vi har ett fritt internet
- L49:9 att partistyrelsen tar sig an arbetet att se till att partiets gräsrotters åsikter, tankar och uppfattning om digital kommunikation samlas in och sammanställs

Daniel Barteg

Kävlinge arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

MOTION L50

STOCKHOLMS PARTIDISTRIKT

Internet och medborgarnas rättigheter

Den moderna informations- och kommunikationsteknologins betydelse har växt och växer enormt snabbt. Utvecklingen har inte bara gått framåt kraftigt i utvecklade och moderna länder som Sverige, där många medborgare, myndigheter, företag och organisationer använder nätet dagligen. Även i utvecklingsländer får allt fler människor tillgång till mobiltelefoni och internet. Miljarder människor runtom i världen beräknas idag ha tillgång till internet.

Detta skapar nya möjligheter för människors möjligheter att utbyta och ta till sig information, uttrycka sina åsikter och till deras möjlighet till organisering. I mångt och mycket handlar interneträttigheter om mänskliga rättigheter. Därför bör även Socialdemokraterna modernisera och förtydliga sitt förhållningssätt i dessa frågor. Partiet behöver erkänna internet som grundläggande arena för samhällsdeltagande, både demokratiskt och informationsmässigt. Särskilt mot bakgrund av att allt mer av samhällsinformationen och samhällstjänsterna i Sverige fokuseras till nättjänster och förutsätter tillgång till internet.

I takt med Internets ökande betydelse och räckvidd har även mer också mäktiga aktörer reagerat och försöker på olika sätt inskränka människors rättigheter eller dominera och styra internet på ett sätt som inte gagnar medborgarnas intressen. Det handlar primärt om följande trender.

Militariseringen av internet. Stater skapar och satsar på digitala insatsstyrkor och nätförsvär. Det sker en omfattande militär underrättelseverksamhet via de digitala kanalerna och internet riskerar att bli en framtida skenbart öppen arena där stormakterna rustat för att äga kontrollen över vilka som får tillträde. Och internet används också för attacker och sabotageverksamhet. Detta måste Sverige som nation förhålla sig till och ha en strategi för att hantera.

Cyberbrottslighetens utbredning. Under senare år har internet även vuxit som en arena där medborgare, företag och organisationer utsätts för en ”ny” typ av brottslighet. Det handlar bland annat

om utpressning efter kapning av datorer och uppgifter, stöld av kontouppgifter, fejkade e-butiker, hackade smartphones och storskaliga, samordnade attacker på samhällsfunktioner och infrastruktur. Företag drabbas av dataintrång i syfte att komma över affärshemligheter. Det är ett lovvärt initiativ att European Cyber Crime Centre, EC3, nu bildas och får i uppgift att varna EU-länderna om stora hot vid horisonten och om svagheter i deras onlineförsvar. Men Sverige behöver också stärka kapaciteten inom landets egna myndigheter.

Regeringars inskränkning av medborgarnas information och kommunikation. Detta sker primärt av repressiva stater, där metoder och strategier varierar. Det kan handla om filtrering/blockering av sajter och, i vissa fall, internet. Stater använder också internet och digitala metoder för att spionage, infiltration och sabotage mot exempelvis rättighetsaktivister och dissidenter. Men även i demokratier frestas politikerna att inskränka människors tillgång till nättjänster, sajter och digital kommunikation. Detta kan möjligtvis accepteras om aktörer via nätet bedriver allvarlig brottslighet, men friheten på nätet måste stå stark som svensk grundvärdering och målsättning.

Staten ska definitivt inte ha tillstånd att stänga sajter på grund av att man vill ändra människors beteende, exempelvis blockering av internationella spelsajter för att minska människors spelande (i syfte att minska spelmissbruket).

I Sverige har vi ett nätfilter som använts sedan 2005. Internetleverantörer samarbetar på frivillig basis med Rikskriminalpolisens "Barnpornografi-grupp" med att blockera åtkomst till några tusental webbsidor som sägs innehålla barnpornografiskt material. Detta är bra. Barnpornografi måste kraftfullt motarbetas och är något som det finns en bred samhällelig konsensus mot. Filterarbetet har dock vissa brister.

a) Inte rättssäkert. Filterlistan regleras inte i lag, utan är ett verktyg i Polisens verktygslåda. Därför krävs inga kontrollerbara beslut för att en sida ska filtreras bort, och det går inte heller att överklaga felaktig filtrering.

b) Icke fungerande. Tekniska lösningar på mänskliga problem tenderar att arbetas runt väldigt snart. Att ta sig runt Rikskriminalpolisens filterlista är en fråga om sekunders arbete, vilket gör att de aktörer som med stor sannolikhet är menade att hindras åtkomst till barnpornografiskt material ändå kan ta del av detta.

Filterlösningar angriper dessutom inte källan till materialet, vilket gör att det barnpornografiska materialet fortsätter finnas tillgängligt bara man känner till vägen. En tydlig kraftsamling mot grundspidningen i form av offensiv mot källorna vore mer rimlig.

c) Överfiltrering. Att filtrera barnpornografiskt material är tämligen okontroversiellt. Men samma tekniker kan användas (och används på olika håll redan) för att filtrera bort även annan typ av information. Fildelningssajter spärras i våra nordiska grannländer, i andra Europeiska länder spärras även utländska spelsajter och "nätpotek". Under arabiska våren har ljuset kastats på regimer som blockerar ännu mer.

Om vi är överens om hur viktigt det fria nätet är och ser det som en slags allmänning måste vi värna dess öppenhet. Filtreringsstrategier riskerar att skada mer än de hjälper.

Företagens agerande. Såväl teknikleverantörer som så kallade internetleverantörer är naturligtvis enormt viktiga för Internets utveckling, tillgänglighet och robusthet. Men runtom i världen utförs den mesta av nätcensuren av privata aktörer. Och leverans av specialanpassad högteknologi möjliggör för

diktaturer att effektivt infiltrera, övervaka och attackera meningsmotståndare – med förödande konsekvenser för demokratiörelser och kampen för mänskliga rättigheter.

I Sverige har det funnits - och finns det - en tydlig positionering bland internetleverantörer att man är just detta: leverantörer av internet. Samtidigt finns det aktörer på arenan som allt starkare kräver att leverantörerna ska ta ett större ansvar för vad som passerar i deras nät. Om detta realiserades skulle det riskera att snabbt sabotera den öppna nätstruktur som vi i Sverige har förmånen att ta del av.

Om Internetleverantörer skulle åläggas ansvar för vad deras användare gör på nätet finns en klar och överhängande risk att de också börjar reglera vad som är möjligt att göra i näten. Eftersom information är protokolloberoende - näst intill all information kan flöda på näst intill alla sätt - skulle ett sådant ansvarsåläggande snabbt riskera att stänga den ena öppna tjänsten efter den andra, med resultatet att enbart godkända (eller obestritt lagliga) tjänster skulle tillåtas i näten.

Resultatet skulle då bli ett slags ”kabel-tv-internet”, där nätet enbart innehåller tjänster som leverantören godkänt. Eventuellt i form av olika tjänstepaket beroende på avtalen som internetleverantören gjort med tjänsteleverantörer, upphovsrättsorganisationer och andra aktörer. Här kan man dra paralleller till postväsendet, som ju inte får öppna brev för att kika vad som finns i dem.

Partikongressen föreslås besluta:

- L50:1 att Socialdemokraterna som parti antar målsättningen att ”alla människor ska ha tillgång ett fritt och öppet internet så att de kan använda internet för informationsinhämtning och utbyte, kommunikation, utövande av yttrandefrihet och organisationsfrihet”
- L50:2 att Socialdemokraterna slår fast att nätfiltrering måste motarbetas för att hindra nätcensur, överfiltrering på lösa grunder och rättsosäker blockering av material, samt att partiet förespråkar och verkar för att alla inskränkningar i nätfrihet tydligt ska regleras rättsligt, transparent och återkalleligt
- L50:3 att Socialdemokraterna verkar för beslut i riksdagen om en lagstiftning som motverkar att internetleverantörer åläggs ansvar för vad deras användare gör på nätet. Internetleverantörer ska således inte ha rätt att filtrera och blockera sajter och nättjänster för kunderna/användarna, utan dessas godkännande
- L50:4 att Socialdemokraterna erkänner Internet som grundläggande krav för samhällsdeltagande och att partiet i linje med detta och genom politiska beslut exempelvis verkar för att internet abonnemangs kostnad ska ingå i Socialtjänstlagen, så att medborgare ska kunna få stöd av socialtjänst för internetkostnader precis som man kan få för hyra och el

Högalid Hornstull s-förening

Stockholms partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L51

KRONOBERGS PARTIDISTRIKT

Riv upp FRA-lagen

Att försvara den personliga integriteten är nu viktigare än någonsin och när de tekniska möjligheterna att övervaka medborgare rusar iväg är det givetvis uppgift som socialdemokrater att slå vakt om vår gemensamma integritet och ta strid mot lagförändringar vars enda syfte är omotiverat spionage på landets medborgare.

FRA-lagen har utsatts för rättfärdig kritik i allt från remissinstanser till internationella mänskliga rättigheter-organisationer och har ifrån internationellt håll kallats den skarpaste övervakningslag som någonsin skapats i en demokrati. Ryssland klassas inte längre av försvarsberedningen som ett militärt hot, och även om den grova brottsligheten växer sig allt större i Sverige, har säkerhetspolisen avfärdat FRA-lagen som oanvändbar ur den synpunkten. Främst riktar vi därför kritik mot att ett så litet land som Sverige, där terroristhot är i princip obefintligt, ändå bestämmer sig för att inskränka sina medborgares personliga integritet på det sätt som FRA-lagen syftar till.

Partikongressen föreslås besluta:

L51:1 att distriktskongressen verkar för att FRA-lagen rivs upp av framtida socialdemokratiska regeringar

SSU Kronoberg

Kronobergs partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L52:1, L53:1, L53:2, L54:1, L54:2, L55:1, L55:2

UL6 Utlåtande domstolsfrågor och nämndemän

Nämndemannainstitutet är viktigt och har ett starkt berättigande. Därför är det viktigt att nämndemännens representativitet blir bättre genom att sammansättningen bättre speglar samhället. Nämndemännens medverkan i våra domstolar ska bidra till att tillgodose medborgarnas intresse av insyn i den dömande verksamheten och innebär en garanti för att verksamheten i domstolarna ligger i linje med allmänna värderingar i samhället. Nämndemännens medverkan bidrar också till att medborgarnas förtroende för domstolarnas verksamhet upprätthålls. Partistyrelsen delar motionärens åsikt om att nämndemännen ska finnas kvar i nuvarande domstolsinstanser. Tanken bakom nämndemannainstitutet är att det ska vara människor från det omgivande samhället som kan bidra i dömandet med erfarenhet från samhällets olika delar. Förtroendet för våra nämndemän är beroende av att systemet fungerar på ett tillfredsställande sätt.

En av förutsättningarna för att nämndemannainstitutet ska fungera på ett bra sätt är att nämndemännen får utbildning. Idag pågår utbildning av nämndemän i bästa fall vid varje enskild domstol. I övrigt är utbildning beroende av den enskilde nämndemannens egna eller hans eller hennes förenings insatser. Partistyrelsen menar att det är viktigt att nämndemän får en utbildning och att en sådan utbildning blir obligatorisk. Alla nämndemän ska gå igenom en utbildning innan de börjar döma. Socialdemokraterna i riksdagen har motionerat om detta. Partistyrelsen anser dock att utbildningen bör ligga på domstolarnas ansvar att genomföra för att uppnå kvalitet och för att utbildningen blir likartad över hela landet och för alla nämndemän.

Det är viktigt att fortsätta utveckla och stärka nämndemannasystemet och partistyrelsen är öppen för att löpande diskutera nya metoder för att förbättra och stärka systemet. 2006 skedde reform av reglerna för nämndemän. Syftet var bland annat att få en bredare sammansättning av nämndemän när det gäller ålder, kön, yrke och etnisk bakgrund. För att nå dit var en viktig del av reformen ett höjt arvode. Den nuvarande regeringen införde en halvdagsersättning som i vissa fall visat sig slå snett. Det är angeläget att följa upp om de syften som sattes upp har nåtts. Det pågår nu en utredning som regeringen har tillsatt där nämndemannasystemet ses över utifrån flera aspekter. Partierna är representerade i en referensgrupp knuten till utredningen. Genom referensgruppen för Socialdemokraterna fram sina åsikter om hur ett modernt nämndemannasystem kan se ut.

Förutom det ovan nämnda finns även andra frågor som skulle kunna utveckla nämndemannainstitutet och öka förtroendet för systemet. Det är till exempel inte rimligt att personer med extremistiska åsikter ska kunna sitta i domstolar och döma. Det undergräver förtroendet för domstolarna. Det måste bli tydligt att lagstiftningen ger möjlighet till de politiska församlingarna att säga nej till utnämning av personer i dömande församlingar som hyser extrema åsikter. För att underlätta nomineringsprocessen skulle tillsättandet av nämndemän kunna skjutas ett halvår i förhållande till vad som gäller idag. Därmed ges partierna mer tid att arbeta med nomineringarna och att granska kandidaterna. Det här är förslag som Socialdemokraterna i riksdagen även har motionerat om.

Att få sin rätt prövad i domstol är en grundläggande rättighet. Domstolens uppgift är att handlägga mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt. 2008 trädde en ny domstolsreform i kraft – en modernare rättegång. Huvudsyftet med reformen var att skapa en modernare rättegång som uppfyller kraven på en rättssäker och effektiv handläggning av mål och ärenden. Med reformen ville lagstiftaren markera att tyngdpunkten i rättskipningen skulle ligga i tingsrätten. I hovrätten skulle arbetet koncentreras till att granska tingsrättens avgöranden. Reformen innebär att hovrätten i högre grad än tidigare ska grunda sin prövning på samma material som legat till grund för tingsrättens avgörande. Man kan därmed säga att det har tydliggjorts att hovrättens uppgift är att överpröva tingsrättens dom, inte ompröva den. Man kan säga att denna reform ställer höga krav på parterna i tingsrätten, men även på tingsrätten i sig.

Reformen om en modernare rättegång följs nu upp genom en statlig utredning. Partistyrelsen håller med motionären om att det är viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv att hovrätterna har lika bra underlag för sitt ställningstagande som underrätten. Partistyrelsen anser sig emellertid inte vilja föregripa den uppföljning

som nu sker, men kommer att följa frågan noggrant. Om rättssäkerheten på något sätt äventyras i domstolsprocessen kommer partistyrelsen verka för åtgärder som leder till förbättringar.

Partikongressen föreslås besluta:

att bifalla motionerna L52:1, L53:1, L53:2, L54:1

L52:1 (Sollentuna arbetarekommun) att nämndemännens roll i det svenska rättsväsendet inte ska avskaffas eller reduceras

L53:1 (Sala arbetarekommun) att Socialdemokraterna aktivt verkar för att bibehålla nämndemannamedverkan i tingsrätter, förvaltningsrätter, kammarrätter och hovrätter

L53:2 (Sala arbetarekommun) att Socialdemokraterna arbetar för att stärka och utveckla nämndemannainstitutet

L54:1 (Nyköpings arbetarekommun) att partikongressen beslutar ge partistyrelsen i uppdrag att verka för att nämndemännens roll garanteras i rättsprocesserna i ovan nämnda domstolar

Partikongressen föreslås besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L54:2, L55:1, L55:2

L54:2 (Nyköpings arbetarekommun) att partikongressen beslutar ge partistyrelsen i uppdrag att initiera kvalificerade utbildningar för de nämndemän som arbetarekommuner och partidistrikt utser till nämndemän i ovan angivna domstolar

L55:1 (Katrineholms arbetarekommun - enskild) att Hovrätten samt parterna i Hovrätten ska få åberopa samtliga delar av det underlag som användes till domen i Tingsrätten, så att Hovrätten därmed får tillgång till samma information som Tingsrätten hade för sin bedömning, utöver eventuellt nytillkommet underlag som åberopas av någon av parterna vid överklagan, enligt motiveringen

L55:2 (Katrineholms arbetarekommun - enskild) att en översyn av Hovrättens arbete/bedömningar/domar jämfört med Tingsrättens överklagade domar görs, i avsikt att klarlägga orsakerna bakom de bedömningar som görs och vid behov därefter kunna föreslå åtgärder som kan öka rättssäkerheten, enligt motiveringen

MOTION L52

SOLLENTUNA ARBETAREKOMMUN

Avveckla inte nämndemännen i de svenska domstolarna

De senaste åren har nämndemännens i de svenska domstolarna ställning ifrågasatts allt intensivare. Det har föräranletts av att flera sverigedemokrater som utsetts till nämndemän runt om i landet anklagats för att vara olämpliga pga rasism och att låta partiboken styra deras dömande.

Säkert finns en och annan nämndeman som är olämplig.

Ej heller är samtliga juristdomare i landet rättvisa, oberoende och fördomsfria i sitt dömande. Och därför bör inte heller de avskaffas.

Det går ut oroande signaler om att i det utredningsarbete som bedrivs inom regeringen arbetas med förslag om att avskaffa det uråldriga nordiska systemet med nämndemän som domare. Det hotet måste Socialdemokraterna bekämpa!

Partikongressen föreslås besluta:

L52:1 att nämndemännens roll i det svenska rättsväsendet inte ska avskaffas eller reduceras

Alfonso Ramírez

Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L53

SALA ARBETAREKOMMUN

Stärk och behåll nämndemannamedverkan i domstolarna

Nämndemannamedverkan i domstolsprocessen har långa anor i vårt land. Det har bidragit till att skapa insyn och förtroende för rättsskipningen i domstolarna. Ända sedan medeltiden har lekmän deltagit i dömande och efter tillkomsten av 1734 års lag infördes lekmananämnd i häradsrätt som dömde tillsammans med häradshövdingen som var jurist. Genom förändringar i rättegångsbalken 1948 infördes också nämndemannamedverkan i Rådhusrätterna som sedermera övergick till tingsrätter 1971. För att ytterligare öka insynen i överrätternas domstolsarbete beslutade riksdagen 1971 att också införa nämndemän i hovrätt och kammarrätt. En reform som var omstridd och där de flesta dåvarande juridiska remissinstanser avstyrkte förslaget. Den socialdemokratiska regeringen stod dock på sig och menade att nämndemännens medverkan i hovrätt och kammarrätt var värdefullt för ett demokratiskt rättssamhälle. Vilket riksdagen också ställde sig bakom. Under åren har nämndemannarbetet stärkts på olika sätt, inte minst genom den dåvarande propositionen 2005/06:180 "Ett stärkt nämndemannainstitut".

Det är därför oroande att det på senaste tiden har uppstått en debatt från jurister om att avskaffa nämndemännens medverkan i domstolarna. Senast i en debattartikel från presidenterna i landets hov- och kammarrätter där de föreslog att nämndemännen avskaffas helt i hov- och kammarrätterna.

Det är därför viktigt att Socialdemokraterna klart och tydligt markerar vikten av nämndemännens medverkan i domstolsprocessen och att nämndemannaverksamheten stärks. Detta kan till exempel ske genom att förbättra villkoren vid tjänstgöring, att öka medverkan av lekmän vid flera mål i kammarrätterna, att öka möjligheten för unga att åta sig uppdrag som nämndeman och att verka för att domstolsverket kontinuerligt utbildar nämndemännen.

Partikongressen föreslås besluta:

- L53:1 att Socialdemokraterna aktivt verkar för att bibehålla nämndemannamedverkan i tingsrätter, förvaltningsrätter, kammarrätter och hovrätter
- L53:2 att Socialdemokraterna arbetar för att stärka och utveckla nämndemannainstitutet

Glenn Andersson

Sala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L54

NYKÖPINGS ARBETAREKOMMUN

Värnandet av politiska nämndemän i domstolarna

Under flera års tid har det riktats offentlig kritik mot kvaliteten på nämndemännen i våra domstolar (tingsrätt och hovrätt, förvaltningsrätt och kammarrätt) och att nämndemännen inte tillför något av kvalitet inför domstolarnas beslut. Under de senaste åren har kritiken varit särskilt intensiv från borgerligt politiskt håll och från jurister.

Kritikens kärna är att nämndemännen är alltför okvalificerade för att avgöra komplicerade juridiska spörsmål, och att de politiska partierna, som nominerar nämndemännen, inte tar seriöst på utnämningarna utan ser nämndemannarollen som politisk ”pensionering” och/eller som en restpost i nomineringssammanhang.

Om nämndemännens fiender vinner slaget innebär det att juristernas dominans i rättsprocesserna blir total. Nämndemännen i domstolarna tillför viktiga uppfattningar om ”vanligt folks” syn på moral, rättsuppfattning och rimlighet i sociala bedömningar. Nämndemännens delaktighet ökar förutsättningarna för behandling enligt principen om likhet inför lagen.

Partikongressen föreslås besluta:

- L54:1 att partikongressen beslutar ge partistyrelsen i uppdrag att verka för att nämndemännens roll garanteras i rättsprocesserna i ovan nämnda domstolar
- L54:2 att partikongressen beslutar ge partistyrelsen i uppdrag att initiera kvalificerade utbildningar för de nämndemän som arbetarekommuner och partidistrikt utser till nämndemän i ovan angivna domstolar

Ulf-Göran Widqvist

Nyköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

MOTION L55

KATRINEHOLMS ARBETAREKOMMUN (ENSKILD)

Ökad rättssäkerhet i hovrätten kontra tingsrätten

Det har skrivits en del i olika tidningar om att många rättsfall bedöms annorlunda i Hovrätten jämfört med Tingsrätten och det har spekulerats i vad det kan bero på. En effekt av detta är att fler domar överklagas till Hovrätten, vilket resulterar i en förlängd rättsprocess, som både kostar pengar för samhället och individen samt är till bekymmer för de inblandade parterna. En annan effekt är ett minskat förtroende för rättsväsendet i allmänhet och det som det i sin tur för med sig.

Till rättegången i Hovrätten kallas de vittnen som Hovrätten anser behöver höras på nytt. Hovrätten tar också del av Tingsrättens dom, med en sammanfattning av vad som satsas under den förra rättegången, domskälen och den eventuella bevisningen (utöver vittnesmålen) som fanns då. Till detta kommer ev. ett kompletterande och nytt underlag som någon av parterna eller deras juridiska ombud lämnar in.

Under rättegången i Hovrätten inträffar dock en viktig skillnad. Polisrapporten får inte längre åberopas. En del av underlaget sällas därmed bort. I polisrapporten finns en nedteckning av de polisförhör som hållits, med parterna och de eventuella vittnena. Om det är möjligt görs ett första förhör i anslutning till det ev. brottet, annars så snart som möjligt. Senare görs kompletterande förhör, ett eller flera.

Vid förhörstillfällena, hos polisen eller i telefon, ifrågasätts händelseförloppet utifrån vad andra har berättat, såsom motparten/-erna och de ev. vittnena, samt utifrån ev. fysisk bevisning. Parterna får alltså reda på vad motparten har uppgett och har därför möjlighet att anpassa sin berättelse utifrån den andres, om de föredrar att inte tala sanning. Ibland ljuger folk om vad som har hänt och ibland talar de sanning. Ibland glöms en del saker bort, särskilt med tiden. Ibland håller sig de inblandade till samma historia och ibland ändras den. Poliserna ifrågasätter för att skapa en så klar bild som möjligt av vad som faktiskt hände.

Under en rättegång ska rättens ledamöter sedan avgöra vad som troligtvis är sant, vad som inte är det och vad som är naturligt att glömma, av det som sägs där. I Tingsrätten har de polisrapporten till hjälp, men ledamöterna i Hovrätten har det inte. Ändå ska de bedöma Tingsrättens arbete, för att kunna fastställa eller ändra ett domslut. Hur ska de kunna göra det utan att få tillgång till samma underlag? Finns det andra olikheter som gör att Hovrätten dömer olika jämfört med Tingsrätten och vad kan man göra åt det problemet i så fall?

Partikongressen föreslår besluta:

- L55:1 att Hovrätten samt parterna i Hovrätten ska få åberopa samtliga delar av det underlag som användes till domen i Tingsrätten, så att Hovrätten därmed får tillgång till samma information som Tingsrätten hade för sin bedömning, utöver eventuellt nytillkommet underlag som åberopas av någon av parterna vid överklagan, enligt motiveringen
- L55:2 att en översyn av Hovrättens arbete/bedömningar/domar jämfört med Tingsrättens överklagade domar görs, i avsikt att klarlägga orsakerna bakom de bedömningar som görs

och vid behov därefter kunna föreslå åtgärder som kan öka rättssäkerheten, enligt motiveringen

Per Gustafsson

Katrineholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.